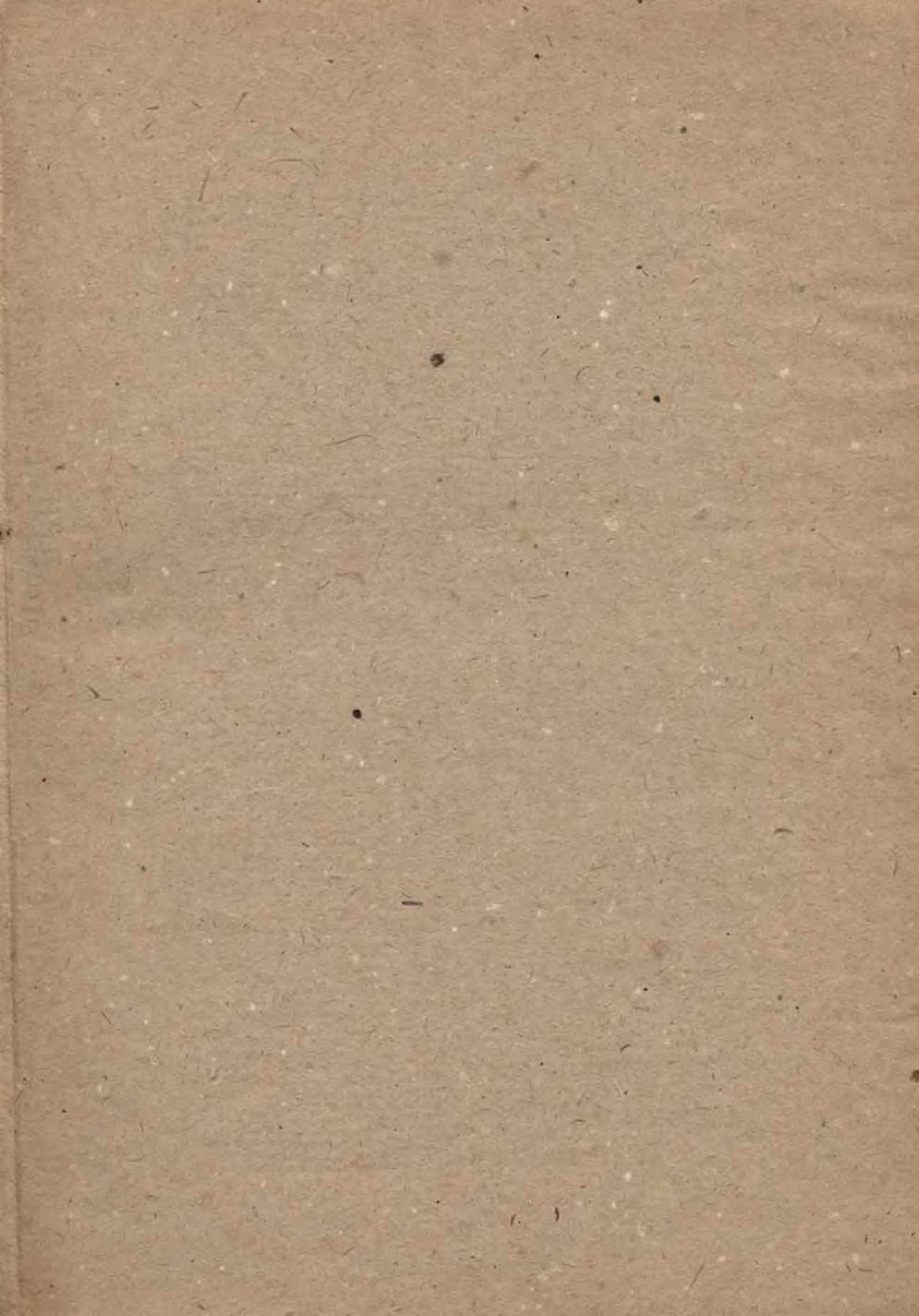

WYDAWNICTWA MUZEUM ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH
DZIAŁ III — Nr. 7

ZDZISŁAW STUGLIK

MATERJAŁY DO POZNANIA
FAUNY MOTYLI
ŚLĄSKA
(MACROLEPIDOPTERA)

5 TABLIC I MAPKA

KATOWICE — MCMXXXIV
NAKŁADEM MUZEUM ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

**MATERJAŁY DO POZNANIA
FAUNY MOTYLI
ŚLĄSKA
(MACROLEPIDOPTERA)**

33

ZDZISŁAW STUGLIK

MATERJAŁY DO POZNANIA
FAUNY MOTYLI
ŚLĄSKA
(MACROLEPIDOPTERA)

5 TABLIC I MAPKA

KATOWICE — MCMXXXIV

NAKŁADEM MUZEUM ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

18223

138551
II

Drukarnia P. Mitregi w Cieszynie.

WSTĘP.

Praca niniejsza oparta jest na materiale zebranym przeze mnie na Śląsku z ramienia Muzeum Śląskiego w Katowicach w latach od 1930—1933 r. włącznie (kilka tylko gatunków zebrałem na terenie Oświęcimia w latach wcześniejszych). Badania moje dotyczą głównie okolic Ustronia, Cieszyna, Katowic, Mysłowic i Oświęcimia. Korzystałem też z prywatnych zbiorów ks. proboszcza Pawła Wycisły z Pogrzebenia. Zbiory te nigdzie dotąd nie ogłoszone, odnoszące się do okolic Chwałowic, Łazisk Górnych, Lubomji i Pogrzebenia w powiecie rybnickim, zawierają szereg ważnych dla Śląska gatunków. Kilka rzadszych, nowych dla Śląska gatunków otrzymałem od p. Antoniego Drozdy, kierownika szkoły w Ligocie Tworowskiej, który od kilku lat zbiera motyle w tamtych okolicach (Buków, Brzeziny, Syrynia). W pracy kolekcjonerskiej pomagał mi Marjan Bielewicz, uczeń VIII kl. gimnazjalnej w Oświęcimiu, który z wielkim poświęceniem i wzorową dokładnością zbierał motyle w powiecie oświęcimskim, ofiarowując mi wszystkie cenniejsze okazy.

Liczba wszystkich gatunków motyli, znalezionych w ostatnich latach na powyższych terenach, wynosi 710.

Motyle nocne łąpałem przy świetle lampy acetylenowej. Prócz tego zastawiałem przynęty i łąwiłem na kwiatach. Miejsca odpowiednie na nocne połowy wybierałem zawsze zdala od siedzib ludzkich i dlatego rezultaty miałem zawsze bardzo dobre. Wystarczy nadmienić, że zbiór mój, zebrany w ciągu czterech lat, liczy zgórą 10.000 okazów. W pierwszym roku badań przepędziłem w terenie całe 7 miesięcy (od końca marca do pierwszych dni listopada), w następnym roku 5 miesięcy, a w ostatnich dwu latach po 3 miesiące bez przerwy.

Ponieważ okres czteroletni nie wystarcza na dokładne poznanie fauny motyli tak rozległego obszaru, jakim jest cały Śląsk polski, przeto pracę niniejszą uważam za tymczasową, nie wyczerpującą bynajmniej całości zagadnienia. Podane powyżej tereny moich badań, za wyjątkiem Katowic nie były dotąd pod względem motyli prawie zupełnie badane. Cały więc szereg ciekawych spostrzeżeń, odnoszących się do wielu gatunków występujących na tych terenach, wymaga jeszcze co najmniej kilku lat dokładnej obserwacji, aby można je było przyjąć za pewnik.

Dotychczasowe poważniejsze badania motylarskie na Śląsku odnoszą się głównie do okolic Tarnowskich Gór i Katowic. Obecnie przybywa cały szereg nowych miejscowości, których rozmieszczenie na terenie województwa śląskiego przedstawia zamieszczona na końcu mapka.

W pracach systematycznych poprzednich autorów (Spis literatury 9 i 11) podanych było z Polskiego Śląska 748 gatunków (z czego na Górny Śląsk przypada 740) i 325 odmian.

Obecnie po uwzględnieniu polskich badań przybywa do fauny Macrolepidopterów Śląska 82 nowych gatunków (z czego 49 złapano na Śląsku Górnym) i 130 nowych odmian.

Systematyczny układ części szczegółowej oparłem na dziele Seitz'a (Sp. lit. 12), prócz tego przy określaniu typów posługiwałem się także dziełem A. Spulera (Sp. lit. 13). Formy trudniejsze do oznaczenia, określałem (przez porównanie) w Muzeum Fizjograficznem Polsk. Akad. Umiejętności w Krakowie. Przy niektórych gatunkach stosowałem metodę badania aparatów kopulacyjnych; wszystkie niepewne okazy motyli z rodzaju *Eupithecia* (*Tephroclystia*) zostały na tej podstawie określone.

Nowe dla Śląska gatunki i ich odmiany opatrzone są jedną gwiazdką — nowe dla Polski dwiema gwiazdkami. Przy rzadszych motylach podaję dokładnie ich dotychczasowe i obecne stanowiska na Śląsku, umieszczając w nawiasie skróty nazwisk autorów i zbieraczy, którzy je podali.

Celem uzyskania przeglądu wszystkich znanych dotychczas motyli Śląska, zestawilem na końcu części systematycznej niniejszej pracy spis gatunków podanych przez Raebła (Sp. lit. 9) i Skalę (Sp. lit. 11), a przeze mnie dotąd nie znalezionych.

W spisie motyli (Sp. lit. 4) podają bracia Mańkowscy kilka gatunków rzadkich motyli ze Śląska Cieszyńskiego. Wobec braku pewności co do niektórych motyli powyższego spisu (np. *Mel. cynthia* Hbn., gatunek alpejski), jako też zbyt dawnego czasu, w którym bracia Mańkowscy zbierali motyle, ograniczam się do wymienienia powyższych gatunków w rubryce motyli, których występowanie na Śląsku uważam za wątpliwe.

Serdeczne wyrazy podziękowania składam w tym miejscu p. dr. doc. Anieli Kozłowskiej, kierownicze działu przyrodniczego Muzeum Śląskiego w Katowicach, za żywe interesowanie się niniejszą pracą oraz pp.: pułkownikowi Witołdowi Niesiołowskiemu z Krakowa, dyr. Ludwikowi Masłowskiemu z Zawiercia i bratu jego, inż. Marianowi, za rady, wskazówki oraz za łaskawą pomoc, niesioną mi przy trudniejszych oznaczeniach.

Czuję się również w miłym obowiązku podziękowania za udzielenie mi cennych materiałów do pracy, ks. proboszczowi Pawłowi Wyciśle oraz p. kier. Antoniemu Drożdżu i Marjanowi Bielewiczowi.

* * *

Teren moich badań podzieliłem na następujące 4 rejony: 1) Okolice Ustronia. 2) Pogórze Cieszyńskie. 3) Górny Śląsk (okolice Katowic, Mysłowic, Chwałowic). 4) Dolina Wisły w powiecie pszczyńskim i dolina Odry w powiecie rybnickim.

Rejon pierwszy, to najbliższe okolice Ustronia, z których najlepiej zbadałem Równicę (wys. 883 m ponad poziom morza). Nazwy poszczególnych miejscowości, położonych na obszarze Równicy, brzmią: Zawodzie (teren u stóp Równicy od strony południowej), Maków (droga na szczyt od strony Ustronia mniej więcej w połowie wysokości góry), Lipowiec (zachodnie stoki do połowy wysokości), Brenna (północno-wschodnie zbocza). Obszar ten pod względem budowy geologicznej wchodzi w skład t. zw. płaszczowiny Godulskiej, zbudowanej w przeważnej części z piaskowców, częściowo zaś z łupków. W stosunku do sąsiedniego Cieszyńskiego pogórza, teren ten odznacza się brakiem wapienia w podłożu, co ma zasadniczy wpływ na charakter szaty roślinnej. Pierwotny las bukowy, zajmujący wyższe partje, przedstawia pod względem florystycznym zubożałą fację buczyn (*Fagetum*), cechujących

Karpaty. Pas środkowy wzgórzy zajmują, wprowadzone prze-ważnie sztucznie lasy szpilkowe, przetykane dębem, jaworem i brzozą; miejscami występują pojedynczo modrzewie. Zręby od strony południowej, silnie naświetlone, porośłe są prze-ważnie borówką (*Vaccinium myrtillus*) i wrzosem (*Calluna vulgaris*), w partjach zaś wilgotniejszych, wzdłuż potoków, licznymi gatunkami jeżyn (*Rubus sp.*), róż (*Rosa sp.*) i narecz-nicą samczą (*Aspidium filix mas.*). Podszycie lasów stanowi głównie głóg (*Crataegus oxyacantha*), czeremcha (*Prunus pa-dus*) i róża dzika (*Rosa canina*). Z roślin zielonych, do naj-częściej spotykanych należy starzec gajowy (*Senecio nemo-rensis*) i niecierpek pospolity (*Impatiens noli tangere*).

Po południowo-wschodniej stronie góry znajduje się na niewielkiej przestrzeni czysty gaj brzozowy.

Charakterystycznymi gatunkami motyli dla tych terenów są pewne gatunki typowo górskie, jak: **Crymodes** (*Hadena*) **ru-brirena** Tr., **Euxoa** (*Agrotis*) **birivia** Schiff., **Anaitis praeformata** Hbn., oraz **Cidaria** (*Larentia*) **minorata** Tr. Z rzadkich gatun-ków należy jeszcze wymienić **Metachrostis** (*Bryophila*) **ravula** Hbn. *ab. ereptricula* Tr., **Habryntis** (*Plogophora*) **scita** Hbn., **Syngrapha** (*Plusia*) **interrogationis** L., **Acasis** (*Lobophora*) **ser-tata** Hbn., **Eupithecia** (*Tephroclystia*) **distinctaria** H.-Schäff.

Rejon drugi obejmuje górę Tuł (wys. 621 m), położoną na południowy zachód od Czantorji, kilkanaście kilometrów ku północy oddalone okolice Bażanowic i Dziegielowa, ponadto włączyłem tutaj dalej ku północy, nad Odrą położone okolice Lubomji. Obszar Tułu, Dziegielowa i Bażanowic wchodzi w skład płaszczowiny Cieszyńskiej, zbudowanej z wapieni i łupków w przeciwieństwie do poprzednio opisanej płaszczowiny Godulskiej. Zbiorowiska roślinne, tu występujące mają też inny zupełnie charakter niż wymienione w rejonie I. Wpły-wa na to jeszcze położenie geograficzne tego terenu. Pogórze Cieszyńskie, wysunięte w kierunku południowo-zachodnim, łączy się bezpośrednio z obniżeniem górskiem, położonem między Sudetami a Karpatami, noszącem miano Bramy Morawskiej, wiążącym kraje naddunajskie z doliną Odry i Wisły. Naturalnem zbiorowiskiem roślinnem jest tu bogaty las liściasty z panującymi: lipą (*Tilia parvifolia*), dębem (*Quer-cus pedunculata*), paklonem (*Acer campestre*), jaworem (*Acer pseudoplatanus*), jesionem (*Fraxinus excelsior*), grabem (*Car-*

pinus betulus), wreszcie bukiem (*Fagus silvatica*), który tworzy miejscami samodzielne drzewostany. Gdziekolwiek występujące laski drzew szpilkowych, są tu wprowadzone sztucznie. Lasy liściaste cechuje bogate podszycie krzewów takich, jak głóg (*Crataegus oxyacantha*), liczne gatunki róż (*Rosa sp.*), leszczyna (*Corylus avellana*), czerecha (*Prunus padus*), kalina (*Viburnum opulus*), trzmielina (*Evonymus europaea*), wiciokrzew (*Lonicera xylosteum*) i inne. Runo leśne bardzo bogate, z charakterystyczną dla lasów Bażanowic i Dziegielowa Cieszyńianką (*Hacquetia epipactis*).

Zbocza i szczyt góry Tułu prócz występującego fragmentarycznie liściastego lasu, pokrywają bujne, naturalne łąki pierwotne z panującymi słodkimi trawami i liczną roślinnością zielną. Występują tu liczne gatunki storczyków, przedstawiciele rodziny motylkowych i baldaszkowych, panuje miejscami ziemowit (*Colchicum autumnale*).

Najcharakterystyczniejsze motyle, występujące w tych okolicach są: *Nemeobius lucina* L., *Limenitis camilla* F. (*sibilla* L.) *Zygaena angelicae* O., *Drymonia querna* F., *Lophopteryx cuculla* Esp., *Eriopygodes* (*Mythimna*) *imbecilla* F., *Athetis* (*Caradrina*) *pulmonaris* Esp., *Ptychopoda* (*Acidalia*) *pallidata* Schiff., *Cidaria* (*Larentia*) *cuculata* Huñ., *Cid.* (*Lar.*) *didymata* L., *Cid.* (*Lar.*) *olivata* Schiff. i *Eupithecia* (*Tephroclystia*) *denotata* Hbn.

Pagórkowate okolice Pogrzebienia, Brzezia, Lubomji i Syryni w powiecie Rybnickim, pokryte potężnymi pokładami glin morenowych posiadają roślinność pierwotną, zbliżoną do lasów Cieszyńskich. Faunistyczne stosunki motyli na tych obszarach przypominają zupełnie okolice Tułu, Dziegielowa i Bażanowic. Różnorodność jednak form jest w Cieszyńskim większa. Podobieństwo cech obu tych terenów uwydatnia się szczególnie w występowaniu na nich lokalnych gatunków takich motyli jak: *Ptychopoda pallidata* Schiff., oraz *Eupithecia* (*Tephroclystia*) *denotata* Hbn. i *E. (T.) tripunctaria* H. Schaff. (*albipunctata* Haw.). Z tych powodów okolice te włączyłem do rejonu drugiego.

Rejon trzeci obejmuje pas Górnego Śląska od miejscowości Kosztowy-Krasowy pod Mysłowicami wzdłuż toru kolejowego do Wielkiego Chełmu. Do tej części włączam także okolice ujścia Przemszy do Wisły, najbliższą okolicę Katowic,

Murcki i sąsiadujący z niemi Ochojec, wreszcie Chwałowice, położone w powiecie rybnickim.

Jest to w przeważnej części teren glin i piasków dyluwialnych, przechodzący ku Murckom i Katowicom w typową wyżynę. Przeważają tutaj lasy sosnowe z domieszką świerka, brzozy, osiki, rzadziej dębu. Wyjątek stanowi bukowo-dębowy las w Murckach. Podłoże bywa często podmokłe, torfiaste, porośnięte miejscami borówką bagienną (*Vaccinium uliginosum*) i bagnem (*Ledum palustre*), w miejscach suchych wrzosem, borówką czernicą (*Vaccinium myrtillus*) i paprocią orlicą (*Pteridium aquilinum*).

Z krzewów występują różne gatunki wierzby, tarnina, malina, jeżyna i szakłak.

Fauna motyli, mimo ubóstwa roślinności jest tutaj bardzo bogata. Najcharakterystyczniejsze są następujące gatunki: *Colias palaeno* L. v. *europome* Esp., *Rhyparia purpurata* L., *Cerastis (Agrotis) sobrina* Bsd., *Lithophane (Xylina) lambda* F. v. *sommiculosa* Hering, *Crymodes (Hadena) furva* Hbn., *Parastichtis (Hadena) unanimis* Hbn., *Talpophila (Calaena) matura* Hufn., *Lithomoia (Hyppa) rectilinea* Esp., *Athetis (Carradrina) selini* Bsd., *Pachynemania hippocastanaria* Hbn., *Anarta cordigera* Thbng., *Chloantha (Calocampa) solidaginis* Hbn., i *Aconthopsyche atra* L. (*opacella* H.-Schäff.)

Do rejonu czwartego zaliczyłem teren wzdłuż biegu Wisły od Nowego Bierunia do ujścia Przemszy, najbliższe okolice Oświęcimia, oraz z powiatu rybnickiego Ligotę Tworkowską i Buków, położone nad Odrą. Badając pas wzdłuż biegu Wisły od Nowego Bierunia do ujścia Przemszy, brałem pod uwagę obydwie brzozy tych rzek w promieniu kilku kilometrów. Cały powyższy teren wraz z okolicami Ligoty Tworkowskiej tworzą aluwia rzeczne. Największy obszar zajmują łąki i pola uprawne, oraz gospodarstwa rybne. Wzdłuż rzek Wisły, Soły i Odry ciągną się całymi kilometrami zarośla wiklin, wśród których rosną pojedyncze topole, wierzby, olchy, rzadziej dęby, brzozy i lipy. Stawy i pobraża zarastają zbiorowiska trzcin, szuwarów i licznych roślin wodnych. Lasy małe, przeważnie mieszane, w okolicach Oświęcimia mieszczą się przeważnie na obszarze Zaborza, Poręby, Bobrku i Brzeszcz.

Na tych terenach pojawiają się: *Chrysophanus phlaeas* L. ab. *alba* Tutt., *Lycaena euphemus* Hbn., *Lyc. arcas* Rott., *Pelosisia*

muscerda Hufn., **Metachrostis** (*Bryophila*) **raptricula** Hbn., **Mythimna** (*Mesogona*) **oxalina** Hbn., **Archanara** (*Nonagria*) **geminipuncta** Haw., A. (N). **sparganii** Esp., A. (N). **algae** Esp., **Catocala electa** Bkh., **Epizeuxis calvaria** F., **Calymnia pyralina** View., i **Hydroecia petasitis** Dbld.

Istnieje pewna wspólność cech fauny Macrolepidopterów rejonu I., tj. Ustronia z Równicą i rejonu III., tj. wyżynnego Górnego Śląska. Uwydatnia się na tych terenach silna tendencja do ściemniania skrzydeł u pewnych gatunków. I tak, spotyka się w obu tych partjach: **Biston** (*Amphidasia*) **betularia** L. *ab. carbonaria* Jord. i *ab. insularia* Thiery — M., **Boarmia repandata** L. *ab. nigricata* Fuchs, **B. roboraria** Schiff. *ab. infuscata* Stgr., **B. punctinalis** Scop. (*consortaria* F.) *ab. humperti* Hump.

Prócz tego pewne gatunki lokalne, występujące na torfowiskach Górnego Śląska, znajdują się także na Równicy, np. **Polia** (*Mamestra*) **glauca** Hbn., **Lithomoia** (*Hyppa*) **rectilinea** Esp., **Acantopsyche atra** L. (*opacella* H. — Schöff.).

Mając możność obserwowania wielu gatunków w ciągu całego okresu ich lotu, zauważyłem wśród nich pewien odsetek form skarłałych, stale się co roku pojawiających. Na tablicach umieściłem najbardziej rzucające się w oczy typy tych karłów motyli, wśród których w równej ilości spotykałem samce i samice. Ciekawa jest również nierównomierność czasu pojawiania się pewnych gatunków w różnych, często nawet niezbyt oddalonych od siebie miejscowościach. I tak gatunki **Melitea cinxia** L. oraz **M. athalia** Rott., pojawiające się przy ujściu Przemszy w początkach czerwca, opóźniają czas swego lotu o blisko miesiąc w niezbyt odległych Kosztowach-Krasowach (rok 1930). Na Równicy, gdzie klimat jest surowszy, opóźnianie czasu pojawiania się przez wiele gatunków motyli jest zupełnie zrozumiałe; waha się ono w granicach kilku do kilkunastu dni.

Ciekawem jest złowienie przeze mnie w Krasowach pod Mysłowicami gatunku **Catocala puerpera** Giorn. Gatunek ten występuje w Europie południowej, a kresem północnym jego zasięgu są Węgry i Austria (okolice Wiednia). Przypuszczalnie okaz ten zaleciał do nas z prądami południowych wiatrów, które przez gorące lato 1930 r. wiały bez przerwy od czerwca do końca lipca.

Objaśnienia skrótów.

ks. W.	ksiądz Wyciśło
Dr.	Drozda
Biel.	Bielewicz
R.	Raebel
przed. skrzydł.	przednie skrzydła
tyln. skrzydł.	tylne skrzydła
ok.	okaz
sp. lit.	spis literatury
e. l.	ex larva

WYKAZ SYSTEMATYCZNY.

PAPILIONIDAE.

1. **Papilio machaon L.** Pospolity w dwu pokoleniach: w maju i w lipcu, do połowy sierpnia.
ab. rufo-punctata Wheeler, z pomarańczową plamką na pierwszym półksiężycu tyln. skrzydeł; forma nierzadka.
2. **P. podalirius L.** W okolicach Cieszyna bywa nierzadki od połowy maja do lipca. W Oświęcimiu i Nowym Bieruniu łowiłem pojedyncze okazy wzdłuż brzegów Soły i Wisły; według Raebła na Górnym Śląsku staje się on coraz rzadszy.

PIERIDAE.

3. **Aporia crataegi L.** W Cieszyńskim bywa rok rocznie dość liczny, natomiast na Górnym Śląsku i w Oświęcimiu tylko w niektórych latach. Czas lotu: maj do lipca.
4. **Pieris brassicae L.** Wszędzie pospolity od kwietnia do września.
5. **P. rapae L.**, również pospolity.
gen. vern. metra Stph. Wiosenne pokolenie od końca kwietnia do czerwca.
gen. aest. rapae L. Pokolenie letnie lata w lipcu i sierpniu.
6. **P. napi L.** Jak powyższy gatunek bywa corocznie bardzo liczny, pojawia się jednak wcześniej, bo już od połowy kwietnia jako *gen. vern. napi L.*, lata przez maj do czerwca.
ab. ♂ impunctata Rüb., bez czarnej plamki środkowej na skrzydłach przednich; nierzadki.
7. **Leucochloe (Pieris) daplidice L.** Mniej liczny od poprzednich, występuje również w dwóch pokoleniach:

- gen. vern. belidice* O., od końca kwietnia do czerwca; rzadki,
gen. aest. daplidice L., lata w lipcu do końca sierpnia.
8. **Anthocharis cardamines** L. Na całym badanym przez mnie obszarze bywa nierzadki; od końca kwietnia przez maj. W górach jeszcze w czerwcu. Ligota Tworkowska z okolicą, liczny (Dr.). W Pogrzebiemiu rzadszy (ks. W.).
 9. **Gonopteryx rhami** L. Wszędzie pospolity od lipca do czerwca następnego roku.
 10. **Colias palaeno** L. v. *europome* Esp. W roku 1930 wystąpił dość liczne przy ujściu Przemszy i w Kosztowach-Krasowach od mniej więcej 6. do 15. czerwca. W następnych latach mimo poszukiwań nie znalazłem go już w tych okolicach. W Żyglinie (powiat Tarnowskie Góry) łowił go Banasik Brunon (zbieracz motyli).
 11. **C. hyale** L. Pojawia się raz w maju i drugi raz w lipcu i sierpniu do połowy września. Wszędzie liczny.
 12. **C. croceus** Fourcr (*edusa* F.). Nierzadki w okolicach Oświęcimia, Nowego Bierunia, Pogrzebienia (ks. W.), oraz Ligoty Tworkowskiej (Dr.); lata w lipcu i sierpniu do połowy września. W czerwcu bywa jednakże bardzo rzadki. W pewne lata występuje bardzo licznie i przedłuża wtedy zwyczajnie okres swego lotu do pierwszych dni października.
 - * *ab. helice* Hbn. ♀♀ o białym tle skrzydeł; jeden okaz złapał Buczek, uczeń szkoły powszechnej w Ligocie Tworkowskiej 24. IX. 1933 (in copula leg. Dr.).
ab. helicina Obth., ♀♀ o białawo żółtym tle skrzydeł, spotykałem pojedynczo wśród typowych okazów.
 13. **Leptidia sinapis** L. W Cieszyńskim bywa dość liczny wszędzie, na Górnym Śląsku natomiast i w Oświęcimiu pojawia się tylko pojedynczo.
gen. vern. lathyri Hb., lata w maju,
gen. aest. sinapis L. pojawia się w lipcu.

SATYRIDAE.

14. **Erebia medusa** F. W zbiorze zakupionym od ks. Wycisły znalazłem kilka okazów z miejscowości Blachówka, powiat Tarnowskie Góry. Okazy zostały złapane 31. VI. 1909.

15. **E. ligea** L. Nierzadki na Równicy w lipcu; lata po drogach leśnych i wzdłuż potoków.
16. **Melanagria galathea** L. 2 okazy złowił w lipcu Wróblewski z Warszawy na drodze Czantorja—Barania Góra.
17. **Satyrus semele** L. Liczny w Kosztowach-Krasowach; lata w lipcu i sierpniu.
18. **Pararge aegeria** L. v. *egerides* Stgr. Dość częsty w lasach Równicy, Bażanowic i Dziegielowa, w maju i znów w sierpniu do pierwszych dni września (10. IX.) Pogrzebień (ks. W.), Syrynia (Dr.) nieliczny.
19. **P. megera** L. Pospolity wszędzie w dwóch pokoleniach, raz w maju, drugi raz w lipcu i sierpniu.
20. **P. maera** L. Liczny na zrębach Równicy w czerwcu i lipcu. Przy ujściu Przemszy bardzo rzadki. (1 ok. 20. VI. 1931.)
21. **Aphantopus hyperanthus** L. Bardzo liczny na łąkach, zrębach, drogach leśnych itp. Lata od końca czerwca przez lipiec.
22. **Epinephele jurtina** L. Jak poprzedni gatunek; lata od połowy czerwca do sierpnia.
23. **Coenomympha iphis** Schiff. Dość częsty w czerwcu do połowy lipca na mokrych łąkach.
24. **C. pamphilus** L. Wszędzie bardzo liczny od maja do sierpnia.
ab. multipuncta Schultz, z kropkami na tyln. skrzydłach; nierzadki.
ab. ocellata Tutt.; nierzadki.
25. **C. tiphon** Rott. Łowiłem go tylko w Kosztowach na mokrych łąkach w czerwcu.

NYMPHALIDAE.

26. **Apatura iris**. L. W Cieszyńskim łowiłem go w lipcu; Syrynia rzadki w lipcu (Dr.). Z Górnego Śląska wykazany dotąd z Murcek i Tarnowskich Gór (R.).
27. **A. illa** Schiff. Nierzadki w Cieszyńskim i w Kosztowach, a w okolicach Nowego Bierunia i Oświęcimia nawet dość liczny. Pogrzebień 2 okazy (ks. W.), należące do:
ab. clytie Schiff., posiada wstęgi i plamy rdzawo-żółte z wyjątkiem przywierzchołkowych; równie liczny jak forma typowa.

28. **Limenitis camilla L. (*sibilla L.*)**. Mam tylko 1 okaz, trochę już zniszczony, złapany przez mego brata w Dziegiełowie pod Cieszynem 19. VIII. 1933. Ponieważ w okolicach tej miejscowości rośnie obficie po lasach i zrębach *Lonicera xylosteum*, stanowiąca pokarm gąsienicy tego motyla, przypuszczam, że gatunek ten we właściwym sobie czasie lotu (koniec czerwca, lipiec) nie jest tam rzadki.
29. **L. populi L.** Łowiłem go pojedynczo na Równicy z końcem czerwca.
30. **Pyrameis atalanta L.** Pospolity wszędzie od czerwca do późnej jesieni.
31. **P. cardui L.** W niektóre lata rzadki, w inne znów pospolity, wszędzie od czerwca do jesieni.
32. **Vanessa io L.** Pospolity z wiosną i znów od lipca.
33. **V. urticae L.** Jak poprzedni, wszędzie pospolity.
34. **V. polychloros L.** Nie zawsze liczny, szczególnie w okolicach Oświęcimia i Nowego Bierunia występuje nierównomiernie. W pewne lata bywa tam nawet rzadki.
35. **V. antiopa L.** Dość liczny, szczególnie w Kosztowach-Krasowach, Ochojcu i na Równicy. Z wiosną pojawiają się nieco później od poprzednich i później też pokazuje się w lipcu.
36. **Polygonia c-album L.** Również dość liczny wszędzie od końca kwietnia przez maj i znów w lipcu aż do późnej jesieni.
ab. aest. hutchinsoni Robson, obustronnie jaśniejsze okazy ze zmniejszonymi nakreśleniami; nierzadki.
37. **Araschnia levana L.** Dość liczny (szczególnie jako gąsienica) w maju w okolicach Pogrzebienia (ks. W.) i Ligoty Tworkowskiej (Dr.). Ze Śląska podany dotąd tylko z Murcek (R.).
gen. aest. prorsa L. o tle wierzchu skrzydeł czarnem, lata w lipcu i sierpniu.
38. **Melitaea cinxia L.** Nierzadki przy ujściu Przemszy od końca maja przez czerwiec. Kosztowy pojedynczo z blisko miesięcznym opóźnieniem. Pogrzebień (ks. W.), Ligota Tworkowska (Dr.) liczny.
** *ab. obscurior Stgr.* Tab. I, ryc. 2 i 3. Silnie ściemnione okazy; jeden okaz ♀ złapałem przyp ujściu Przemszy

6. VI 1930, drugi okaz przejściowy tamże. Pogrzebień 1 okaz ♂ 17. VI. (ks. W.).
39. **M. athalia Rott.** Nierzadki na Górnym Śląsku od czerwca do końca lipca. W Oświęcimiu łowiłem go wzdłuż toru kolejowego w Bobrku. W Cieszyńskim nigdzie go nie spotkałem.
40. **M. dictynna Esp.** Przy ujściu Przemszy złowiłem 1 okaz 10. VI. 1930.
41. **Argynnis selenia Schiff.** Pospolity na łąkach leśnych w maju i czerwcu.
gen. aest. selenia. Frr. Okazy mniejsze letniego pokolenia, koniec lipca, sierpień.
ab. gerda Schultz, okazy ściemnione wskutek zlania się plam przybrzeżnych; 1 okaz przy ujściu Przemszy 6. VI. 1930. Dwie formy silnie melanotyczne, jedna o skrzydłach zupełnie ściemnionych, druga ze spodem tyln. skrzydł. prawie zupełnie srebrnym zbliżają te dwie odmiany do:
 * *ab. marphisa Hbst.* Tab. I, ryc. 5.
 * *ab. intermedia Spang.* Tab. I, ryc. 4, Tab. II, ryc. 22.
42. **A. euphrosyne L.** Nierzadki w Cieszyńskim na łąkach, polanach leśnych, drogach i t. p. Pojawia się w maju i sierpniu, w drugim jednak pokoleniu bywa nieliczny.
43. **A. lathonia L.** Rzadszy od poprzedniego, ale zato wszędzie rozmieszczony. Lata w maju, czerwcu i znów w sierpniu do października.
44. **A. aglaja L.** Pospolity w Cieszyńskim. Na Górnym Śląsku rzadszy, ale wszędzie rozmieszczony. Lata od końca czerwca przez lipiec.
45. **A. niobe L.** Nierzadki w Cieszyńskim, ale mniej liczny od poprzedniego. Na Czantorji pospolity. W Bobrku pod Oświęcimiem bywał dawniej nierzadki, w ostatnich jednak czasach ustąpił stamtąd zupełnie.
ab. eris Meig. bez srebrnych plam; Bobrek ad Oświęcim, Wielka Czantorja, nierzadki.
ab. intermedia Gillm. przejście do poprzedniej odmiany; Czantorja.
46. ***A. adippe L.** Tylko na stokach Równicy łowiłem go pojedynczo, w lipcu.

47. **A. paphia** L. W Cieszyńskim, Pogrzebieniu i Ligocie Tworkowskiej pospolity, natomiast w Oświęcimiu i Nowym Bieruniu rzadko bardzo się pokazuje. Lata od lipca do września.

ERYCINIDAE.

48. ***Nemeobius lucina** L. Kilka okazów złapałem w Dzięgielowie i na Tule w drugiej połowie maja 1932.

LYCAENIDAE.

49. **Callophrys rubi** L. Pospolity od końca kwietnia do początków czerwca. Trzyma się lasów, zrębów krzaczastych, oraz wrzosowisk.
50. **Thecla w-album** Knoch. Dość liczny na Tule w lipcu. Oświęcim; pojedynczo przy końcu czerwca.
51. ***T. acaciae** F. Kilka okazów złowiłem na krzakach tarniny po wschodniej stronie góry Tułu 19. VII. 1932.
52. **Zephyrus quercus** L. W lipcu dość liczny na Tule i w Pogrzebieniu (ks. W.). W Oświęcimiu rzadki.
- * *ab.* ♀ **bipunctatus** Tutt., ♀♀ z dwiema pomarańczowymi plamami na wierzchu przedn. skrzydeł. Tuł 1 ok. 14. VII. 1932.
53. **Z. betulae** L. Nierzadki od lipca do początków września.
- * *ab.* ♂ **unicolor** Tutt., ♂♂ o zupełnym braku jasnej plamki na wierzchu skrzyd. przed.; 2 ok. złowił Bielewicz przy ujściu Przemszy 16. VIII. 1931.
54. **Chrysophanus virgaureae** L. W lipcu łowiłem go dość licznie w Murckach i pod Katowicami. W Żyglinie (powiat Tarnowskie Góry) również dość liczny.
55. **Ch. hippothoe** L. Jeden okaz złowiłem przy ujściu Przemszy. Pogrzebień; 1 ok. na łące (ks. W.). Żyglin ad Tarnowskie Góry; kilka okazów złowił Banasik.
56. **Ch. phlaeas** L. Wszędzie częsty w maju i początkach czerwca i znów w lipcu, sierpniu, do pierwszych dni września.
- ** *ab.* **alba** Tutt. Tab. I, ryc. 6 i 7. Mam dwa okazy tej zupełnie białej odmiany, jeden złowiony przez Kazimierza Bielewicza pod Oświęcimem (Park nad Sołą) 16. V. 1930, drugi przez ucznia szkoły powsz. Buczka w Ligocie Tworkowskiej 6. VIII. 1932.

- ab. caeruleopunctata Stgr.* z niebieskimi kropkami wzdłuż zewnętrznego brzegu skrzyd. tyln.; nierzadki.
57. **Ch. dorilis Hufn.** Dość liczny w dwóch pokoleniach w maju i znów w lipcu. Kosztowy, ujście Przemszy, Pogrzebień (ks. W.).
- * *gen. vern. v. vernalis Rebel*, są to ♂♂ wiosennego pokolenia z zanikiem tak kropek jak i pomarańczowej wstęgi przybrzeżnej na wierzchu tylnych skrzydeł. Ujście Przemszy, Kosztowy, pojedynczo w maju (26. V. 1930).
- ab. obscurior S. L.*, okazy ciemne; nierzadki.
58. **Zizera (Lycaena) minima Fuessl.** Kilka okazów złowiłem przy ujściu Przemszy w maju i lipcu. Rzadki, pojawia się jednak corocznie.
59. **Lycaena argus L.** Pospolity w Kosztowach, Ochojcu i przy ujściu Przemszy. Lata w czerwcu i lipcu.
60. **L. argyrognomon Brgstr.** Również częsty wraz z poprzednim. W Pogrzebieniu nierzadki (ks. W.).
- ab. ♀ unicolor Fawr.*, ♀♀, którym brak na wierzchu tyln. skrz. żółtych plamek przybrzeżnych; pojedynczo.
61. **L. optilete Knoch.** Jeden okaz, złowiony przez mego brata przy ujściu Przemszy 12. VII. 1933.
62. **L. astrarche Bgstr.** Jeden okaz złapałem przy ujściu Przemszy 30. V. 1931.
63. **L. icarus Rott.** Wszędzie pospolity w maju do połowy czerwca i znów w lipcu i sierpniu.
- ab. caerulescens Wheel.* ♀♀ z niebieskim nalotem u nasady skrzydeł; pojedynczo.
- ab. caerulea Fuchs.* Samice, u których niebieski nalot sięga pomarańczowych plamek przybrzeżnych; pojedynczo.
64. **L. bellargus Rott.** Nieczęsty przy ujściu Przemszy od końca maja, w czerwcu i lipcu. Ochojec 1 okaz.
- ab. ceronus Esp.* ♀♀ z silnym nalotem niebieskim na wierzchniej stronie skrzydeł; pojedynczo.
65. **L. coridon Poda.** Przy ujściu Przemszy nierzadki w lipcu i początkach sierpnia.
- ab. marginata Tutt.* ♂♂ o całym brzegu czarnym, silnie rozszerzonym; jak forma typowa.
66. **L. semiargus Rott.** Nierzadki na Tule w czerwcu i początkach lipca. Przy ujściu Przemszy rzadki.

67. **L. cyllarus Rott.** Dwa okazy złowiłem 30. V. 1931 przy ujściu Przemszy. W następne lata spotykałem tamże pojedyncze okazy tego gatunku.
68. **L. alcon Schiff.** Łowiłem go w Kosztowach na mokrej łące przy końcu lipca. Bywa tam dość rzadki. Na Tule dość liczny; lata od końca czerwca do połowy lipca. Samiczki złapanie w Kosztowach posiadają zupełny brak niebieskiego nalotu, co pozwalałoby zaliczyć je do:
- * *ab. nigra Wheel.*
69. **L. euphemus Hbn.** Lokalny, ale nierzadki. Pogrzebień (ks. W.), Ligota Tworkowska (Dr.), Oświęcim (na tak zwanej Aleji pod Wierzbami; pojedynczo). W Bobrku pod Oświęcimm bywa corocznie bardzo pospolity, na niewielkiej łące, otoczonej wysokimi drzewami (Park). Lata w lipcu i początkach sierpnia.
- * *ab. albocuneata Spul.* Okazy posiadające na brzegu zewnętrznym skrzydeł rząd białych, klinowatych plam; Bobrek pod Oświęcimm rzadki.
70. ***L. arcas Rott.** Bardzo lokalny. Tylko przez kierownika Drożdę łowiony w sierpniu w Bukowie pod Groblą, nad stawami.
- Wśród kilku otrzymanych okazów wyróżniłem:
- * *ab. minor Fey,* okazy znacznie mniejsze od typowych; 1 samiec.
71. **L. arion L.** Nierzadki w Ustroniu i na Tule od końca czerwca do połowy lipca.
- * *v. obscura Christ.* o skrzydłach w zewnętrznej stronie silnie przyciemnionych; 1 ok. 10. VII. 1932 na Tule.
72. **Cyaniris argiolus L.** Bardzo liczny przy ujściu Przemszy i w Kosztowach, ale tylko w wiosennym pokoleniu. Poza temi miejscowościami pojawia się wszędzie, ale mniej licznie, a nawet w pewnych okolicach bywa rzadki (Ustróż).

HESPERIIDAE.

73. ***Hesperia sao Bgstr.** 2 okazy tego gatunku złowiłem pod Oświęcimm (Park nad Sołą) w początkach czerwca 1925.
74. **H. alveus Hbn.** Przy ujściu Przemszy pojawia się pojedynczo (lipiec). W Ustroniu (Równica) i Brennej bywa nierzadki w lipcu i sierpniu.
75. **H. malvae L.** Wszędzie liczny w maju do pierwszych dni czerwca.

- ab. taras* Bgstr. Białe kropki łączą się w duże plamy; Oświęcim (Poręba) 1 ok. 30. V. 1930; ujście Przemszy 5. V. 1930 1 ok.
76. **Thanaos tages** L. Pospolity wszędzie w maju i znów w lipcu.
77. **Pamphila silvius** Knoch. W pierwszej połowie czerwca łowiłem pojedyncze okazy w lesie bukowym w Murckach.
78. **P. palaemon** Pall. Nierzadki w Kosztowach, Murckach i przy ujściu Przemszy. Oświęcim rzadki (Zaborze las); Pogrzebień 1 ok. (ks. W.). Lata od końca maja przez czerwiec. Jeden ♂ złapany w Kosztowach 5. VI 1930 posiada duże plamy, złane ze sobą, co upodabnia go bardzo do ♀ *P. silvius* Knoch. Raebel w ostatniej swej pracy (Sp. lit. 9) wspomina o takim okazie samca i przypuszcza, że jest to mieszaniec pomiędzy *P. silvius* Knoch a *P. palaemon* Pall. Opiera on to swoje przypuszczenie tylko na tem, że dwa te gatunki żyją w tych samych miejscach. Ponieważ jednak w Kosztowach gatunku *P. silvius* Knoch. zupełnie nie stwierdziłem, sądzę, że oba te okazy są formą gatunku *P. palaemon* Pall. z powiększonymi i zlanymi ze sobą plamami, odpowiadającą w tej grupie motyli np. *Hesp. malvae* L. *ab. taras* Bgstr. Wiadomo bowiem, że wszystkie gatunki w rodzinie *Hesperiidae* mają tendencję do powiększania, albo zlewania ze sobą plam.
79. **Adopaea lineola** O. Wszędzie pospolity od końca czerwca przez lipiec.
80. **A. acteon** Rott. Łowiłem go przy ujściu Przemszy w lipcu.
81. **A. thaumas** Hufn. Podobnie jak *A. lineola* lata w czerwcu i lipcu, ale jest trochę mniej liczny.
82. **Augiades sylvanus** Esp. Pospolity po wszystkich lasach i zagajnikach w czerwcu.
83. **Erynnis (Augiades) comma** L. Rzadszy od poprzedniego, pojawia się w lipcu i sierpniu.

ZYGAENIDAE.

84. **Procris (Ino) pruni** Schiff. Kosztowy, ujście Przemszy. Nierzadki w lipcu. Gąsienice zbierałem z końcem maja i w czerwcu na wrzosie i krzakach dębowych. W hodowli żywiłem je liśćmi jabłoni z doskonałym skutkiem.
85. **P. statices** L. Na Górnym Śląsku bywa wszędzie dość

- liczny, natomiast w Cieszyńskim łowiłem go tylko pojedynczo.
86. **Zygaena purpuralis Brünnich.** Tylko na Czantorji koło Ustronia spotykany w lipcu.
87. **Z. trifolii Esp.** Nierzadki w Kosztowach, Murckach i na Tule. Lata w lipcu.
ab. orobi Hbn., o środkowych plamach oddzielonych; Kosztowy nierzadki.
ab. glycirhizae Hbn. z plamami 3, 4, 5 połączonemi. 1 ok. w Bobrku pod Oświęcimem 28. VII. 1930.
- ** *ab. seximaculata Oberth.* Tab. I, ryc. 15. O sześciu plamach; 1 okaz na Tule 7. VII. 1932.
88. **Z. lonicerae Scheven.** Wraz z poprzednim na Tule bardzo liczny (lipiec).
 * *ab. privata Burg.* Tab. I, ryc. 9. Trzecia plamka zanika; 1 ok. znalazłem na Tule 19. VII. 1932.
89. **Z. angelicae O.** Tuł, Dzięgielów nierzadki w lipcu.
 * *ab. confluens Dziurz.* Jeden okaz o plamach zlanych ze sobą najbardziej odpowiadałby tej odmianie. Okaz ten znalazł mój brat w Dzięgielowie 15. VIII. 1933.
90. **Z. filipendulae L.** Najpospolitszy z kraśników, pojawia się wszędzie od mniej więcej 20 czerwca do połowy sierpnia.
ab. confluens Dziurz. Forma przejściowa do *ab. cytisi Hbn.*, u której plamy łączą się w pary. Formę tę łowiłem na Tule przy końcu lipca.
91. **Z. ephialtes L. v. peucedani Esp.** Tuł, Dzięgielów. W lipcu i w pierwszych dniach sierpnia dość liczny.
ab. athamanthae Esp. o 5-ciu plamach; rzadki.
92. **Z. achilleae Esp.** Tuł dość liczny, szczególnie po wschodniej stronie góry.
ab. confluens Dziurz. posiada plamy 1 z 3 i 2 z 4 połączone; pojedynczo.
ab. viciae Hbn. Plama 5 okrągława, a nie nerkowata; nierzadki.

NOLINAE. ARCTIIDAE.

93. **Nola cuculatella L.** Oświęcim, Katowice, Tuł, pojedynczo w lipcu i w początkach sierpnia.
94. ***Roeselia (Nola) albula Schiff.** Tab. I, ryc. 13. W Ochojcu

pod Katowicami złapałem 1 okaz przy świetle latarni ulicznej 26. VII. 1933. Oświećim pojedynczo na przynęcie w lipcu i pocz. sierpnia Bielewicz.

** *ab. fascialis* Spul. Tab. I, ryc. 14. Oświećim 2 okazy (13 VII.). Okazy te posiadają pole środkowe silnie ściemnione oraz zupełnie wyraźne linie poprzeczne.

95. *Celama (Nola) confusalis* H. — Schäff. Jeden okaz do światła lampy acetylenowej w Zawodziu (Równica) 19. V. 1931. Drugi okaz znalazłem w zbiorze motyli, zakupionym przez Muzeum Śląskie od ks. Wyciśły z karteczką: Pogrzebień 15. V. (ks. W.). Ze Śląska wykazany dotąd tylko z Przyszowic (powiat Rybnik).

96. **C. centonalis* Hbn. Kilka okazów złowiłem przy świetle w Zawodziu (Równica) w lipcu. Jeden okaz znalazłem w Katowicach koło cmentarza na pniu drzewa (5. VIII. 1933). Oświećim, kilka okazów na przynęcie w pierwszych dniach sierpnia 1933 (Biel.).

LITHOSIINAE.

97. *Nudaria mundana* L. Pojedynczo przylatuje do światła w lipcu; Zawodzie, Równica i Tuł.

98. *Miltochrista miniata* Forst. Łowiłem go pojedynczo w czerwcu i lipcu; Kosztowy, Oświećim, Równica.

99. *Philea (Endrosa) irrorella* Cl. Dość liczny na Górnym Śląsku w czerwcu i lipcu. Na Równicy pojedynczo w lipcu.

* *v. insignata* Stgr. o skrzydłach węższych, zredukowanej ilości kropek na skrzydłach przednich i o zupełnym zaniku tychże na skrzydłach tylnych; pojedynczo w Kosztowach—Krasowach i na Równicy.

100. *Cybosia mesomella* L. Nierzadki wszędzie w czerwcu do połowy lipca.

101. *Oeonistis quadra* L. Występuje pojedynczo w lipcu. Cieszyńskie, Oświećim—Poreba.

102. *Lithosia deplana* Esp. Łowiłem go przy świetle lampy w lipcu do połowy sierpnia na Równicy i Tule oraz w Bażanowicach.

103. *L. lurideola* Zinck. Nierzadki w lipcu na przynęcie i przy świetle.

104. **L. complana** L. Liczniejszy od poprzedniego gatunku od końca czerwca przez lipiec.
105. **L. lutarella** L. Pojawia się pojedynczo w lipcu i sierpniu; Równica—Zawodzie, ujście Przemszy, Oświęcim i Pogrzebień (ks. W.).
106. **L. sororcula** Hufn. Pojawia się w drugiej połowie maja; Kosztowy, Oświęcim—Zaborze. W Bażanowicach złowiłem przy świetle dwa okazy jeszcze 5. VII. 1933.
107. ***Pelosia muscerda** Hufn. Nad Sołą i Wisłą, w okolicach Oświęcima i Nowego Bierunia łapał ją przy końcu lipca na przynętę Bielewicz. W Porębie i Zaborzu pod Oświęcimm bardzo liczna (światło i przynęta). W Bażanowicach złowiłem przy świetle tylko jeden okaz 15. VIII. 1933.
108. **Gnophria rubricollis** L. Pojedynczo w czerwcu i lipcu Równica—Zawodzie, Tuł, Kosztowy. Ks. Wycisło znalazł jeden okaz w Łaziskach Górnych w maju.

MICRARCTIINAE.

109. **Coscinia cribraria** L. (*cribrum* L.). Dość liczny w Kosztowach w czerwcu. Oświęcim jeden okaz na latarni ulicznej.
110. **Phragmatobia fuliginosa** L. Pospolity w maju, czerwcu i znów w sierpniu.
111. **Parasemia plantaginis** L. Typowe ♂♂ łowiłem pojedynczo w Murckach i Oświęcimiu (Brzeszcze) wśród pospolitej tamże odmiany:
v. (*etab.*) *hospita* Schiff, ♂♂ o białym tle tyln. skrzydeł; forma najczęściej spotykana.
ab. *bicolor* Rätz, ♂♂ u których zanika czarne obramienie środkowej komórki na tyln. skrzydł. Dość liczny.
* ab. *floccosa* Graes; okazy, u których czarne nakreślenia zwężają się, a jasne tło silnie się uwidacznia. 1 okaz 11. VI. 1932 w Murckach i na Równicy (Maków). Są to jednak okazy zbliżone do tej odmiany.
ab. *lutea* — *Obsoleta* Tutt; ♂♂ odpowiadające ab. *bicolor* Rätz, o żółtym tle skrzydeł. Kilka okazów złapałem w Murckach.
ab. *nigrociliata* Schaw; strzępina zamiast żółtej bywa zupełnie czarną; Murcki, Równica nierzadki.

SPILOSOMINAE.

112. *Spilarctia (Spilosoma) lubricipeda* L. Pospolity od mniej więcej połowy maja do początków lipca.
113. *Spilosoma menthastri* Esp. Jak powyższy.
ab. paucipuncta Fuchs, z redukcją kropek na skrzydłach przednich do kilku, a na tylnych do jednej; nierzadki.
 * *ab. krieghoffi* Pabst. Tab. V, ryc. 17, bardzo gęsto nakropione okazy; Oświęcim 1 ok.
114. *S. urticae* Esp. Mniej trochę liczny od dwóch powyższych gatunków, pojawia się od końca maja do lipca. Jeden okaz pozbawiony zupełnie kropek znalazłem w Nowym Bieruniu; przynależny on jest do odmiany.
 ** *ab. blanca* Schaw. Tab. V, ryc. 18.
115. *Diaphora mendica* Cl. Kilka okazów złowiłem w Murckach w maju. W Bobrku pod Oświęcimem łowił go pojedynczo mój brat.

ARCTIINAE.

116. *Rhyparia purpurata* L. Pojawia się w czerwcu do połowy lipca. Kosztowy—Krasowy, ujście Przemszy; nierzadki przy świetle lamp i na wrzosowiskach. Gąsienice jedzą bardzo chętnie wrotycz (*Tanacetum*) i urastają przy tem do znacznie większych rozmiarów niż przy innej paszy.
117. *Diacrisia sannio* L. Nierzadki, ale trzyma się miejsc wilgotnych i jałowych. Katowice, ujście Przemszy, Kosztowy—Krasowy. Lata w czerwcu do połowy lipca. W Pogrzebieniu go brak (ks. W.).
118. *Hyphoraia (Arctia) aulica* L. (Ustroń) Równica-Zawodzie, Murcki; liczny w maju i czerwcu. Ujście Przemszy rzadki.
119. *Arctia caja* L. Nierzadki od końca czerwca i w lipcu.
 * *ab. rubrodorsalis* Schultz; odwłok czerwony, bez czarnych prążków; 1 ok. 8. VII. 1932 na Tule.
120. *A. villica* L. W okolicach Katowic nierzadki od końca maja przez czerwiec.

CALLIMORPHINAE.

121. *Callimorpha dominula* L. Liczniej pojawia się tylko w górach. Równica, Tuł. Wszędzie indziej łapałem go tylko pojedynczo od końca czerwca przez lipiec.

LYMANTRIIDAE.

122. *Dasychira fascelina* L. Tuł, ujście Przemszy, Kosztowy-Krasowy, Oświęcim. Przylatuje pojedynczo do światła w czerwcu do połowy lipca. Gąsienice zbierałem w tychże okolicach z wiosną na wrzosie i koniczynach.
123. *D. pudibunda* L. Pospolity przy świetle lamp w maju i czerwcu.
124. *Hypogymna morio* L. Góra Tuł dwa okazy ♂♂ 23. V. i 23. VI. 1932 oraz Oświęcim 22. V. 1932 (Bielewicz). Motyle latały w dzień nad łąką.
125. *O. antiqua* L. Pospolity w czerwcu, w sierpniu i we wrześniu. Na Równicy łapałem go w lipcu.
126. **Arctonis l-nigrum* Müll. Dwa okazy przyleciały do światła lampy acetyl. na Równicy (Zawodzie) 12. VI. 1931. Tuł 1 okaz 11. VII. 1932. (Światło.)
127. *Stilpnotia salicis* L. Bardzo pospolita, szczególnie na Górnym Śląsku. Lata od końca czerwca przez lipiec do połowy sierpnia. Gąsienice оголаcają często z liści wierzby i topole.
128. *Lymantria dispar* L. Jak powyższa, wyrządza często szkody niszcząc drzewa liściaste.
129. *L. monacha* L. Dość częsty, szczególnie na Równicy w lipcu do połowy sierpnia.
ab. nigra Frr. Okazy ściemnione, w środkowym polu; liczny.
ab. eremita O. Okazy ciemno popielate, również liczny.
ab. atra Linst. Kilka okazów przy świetle na Równicy.
130. *Porthesia similis* Fuessl. Od końca czerwca przez lipiec, wszędzie nierzadki.
131. *Euproctis chrysorrhoea* L. Pospolitszy od poprzedniego i pojawia się od niego nieco później.

LASIOCAMPIDAE.

132. **Malacosoma neustria** L. Pospolity od końca czerwca przez lipiec.
ab. quercus Esp. Okazy jasno żółte; nierzadki.
133. **Poecilocampa populi** L. Oświęcim w pierwszych dniach listopada na latarniach ulicznych. Jedną parę in copula znaleziono tamże w połowie listopada 1923 na pnii wierzby.
134. **Lasiocampa quercus** L. Nierzadki w Oświęcimiu i na Górn. Śląsku.
ab. basipuncta Tutt., ♂♂ z żółtą plamką u nasady skrzydeł przednich; nierzadki.
135. **L. trifolii** Esp. Nierzadki w Kosztowach-Krasowach; ♂♂ latają wieczorem wzdłuż toru kolejowego na przestrzeni od Kosztów do Wielkiego Chelmu. Czas lotu: lipiec i sierpień. Gąsienice spotykałem po deszczu w dużych ilościach na wrzosowiskach. Drozda podaje go z Brzezia (e. l.).
ab. medicaginis Bkh. Okazy jaśniejsze i bardziej popielate; nierzadki.
ab. obsoleta — *rufa* Tutt. Z hodowli gąsienic otrzymałem kilka okazów.
136. **Macrothylacia rubi** L. Pospolity od końca maja do lipca.
 * *ab. unilinea* Tutt. o jednej przepasce na skrzydłach przednich. Kosztowy-Krasowy, Oświęcim (Poręba) nierzadki.
 ** *ab. conjuncta* Tutt. Tab. I, ryc. 18. 1 okaz 31. V. 1930 w Oświęcimiu (Poręba).
137. **Cosmotriche potatoria** L. Nierzadki od końca czerwca w wodzie kilka okazów przyleciało do światła w czerwcu i pierwszych dniach lipca.
138. **Selenephra lunigera** Esp. *ab. lobulina* Esp. Równica-Za-
 przez lipiec.
139. **Epicnaptera ilicifolia** L. Murcki 1 ok. ♀ na trawie. Gąsienice zbierałem pod Katowicami w Muchowcu na borówkach i topolach.
140. **E. tremulifolia** Hbn. Gąsienice tego gatunku zbierałem na osinach pod Katowicami (Muchowiec) w czerwcu.
141. **Gastropacha quercifolia** L. Nierzadki od lipca do połowy sierpnia.

ab. pallida Spul. Okazy słabo nakreślone, żółto-czerwone. Kosztowy-Krasowy 1 ok. 18. VII. 1930 (światło).

ab. alnifolia O. Okazy ciemniejsze; nierzadki.

142. **G. populifolia** Esp. W Oświęcimiu złowiłem kilka okazów przy świetle lampy w lipcu.

143. **Odonestis pruni** L. Dawniej dość liczny w Oświęcimiu, obecnie tylko pojedynczo się pojawia w lipcu. Kosztowy 1 ok. W Pogrzebieniu i Chwałowicach zbierany głównie jako gąsienica na śliwkach i krzakach brzoźowych (ks. W.).

144. **Dendrolimus pini** L. Kosztowy bardzo pospolity, Chwałowice nierzadki (ks. W.). Na Równicy pojawia się tylko pojedynczo.

ab. grisescens Rbl. Odmiana jasno-popielata z wyraźnymi nakreśleniami; w Kosztowach-Krasowach nierzadki.

ab. unicolor-brunnea Rbl. Jednostajnie rdzawo-brunatne okazy; w Krasowach również nierzadki.

ab. impunctata Kraml i Kö.; zupełnie pozbawiona rysunku, czarno-brunatna forma; pojedynczo w Krasowach.

LEMONIIDAE.

145. **Lemonia dumi** L. W Ligocie Tworowskiej pojawia się bardzo licznie od połowy października (Dr.). Kilka latających okazów widziałem w Kosztowach, 1 ok. w Oświęcimiu.

ENDROMIDIDAE.

146. **Endromis versicolora** L. Ujście Przemszy, Kosztowy, pojedyncze okazy. Dość liczny na Równicy; w Chwałowicach gąsienice nierzadkie na brzoźach (ks. W.). Czas lotu przypada zwykle na koniec kwietnia.

DREPANIDAE.

147. **Drepana falcatoria** L. Tab. III, ryc. 17 i 18. W maju i lipcu wszędzie dość częsty.
148. **D. curvatula** Bkh. Oświęcim, Pogrzebień (ks. W.), nierzadki w maju i czerwcu.
149. **D. lacertinaria** L. Nierzadki wszędzie w kwietniu do połowy maja.

- gen. aest. aestiva* Rbl. Okazy bledsze od typowych; w lipcu i początkach sierpnia; Równica, Oświęcim.
- ab. scincula* Hbn. Okazy popielate łapałem pojedynczo w kwietniu do połowy maja; Równica, ujście Przemszy.
150. **D. binaria** Hufn. Katowice, Murcki, Pogrzebień (ks. W.), Oświęcim, Równica; nierzadki w maju i czerwcu i znów w lipcu i sierpniu. Z polskiej części Górnego Śląska podany dotąd tylko z Reptów Starych (R.).
151. **D. cultraria** F. Równica, Murcki nierzadki w dwóch pokoleniach pierwszy raz pojawia się w maju, drugi raz w lipcu jako: *gen. aest. aestiva* Spr. W Pogrzebieniu rzadki (ks. W.). Syrynia liczny (Dr.).
152. ***Cilix glaucata** Scop. Na Równicy, w Pogrzebieniu (ks. W.) i w Oświęcimiu dość liczny przy świetle lamp. Lata w maju i znów w lipcu do początków sierpnia. Ligota Tworowska (Dr.); Kosztowy-Krasowy 1 ok.

SATURNIIDAE.

153. **Eudia (Saturnia) pavonia** L. Na wrzosowiskach wszędzie liczny od końca kwietnia do połowy maja.
154. **Aglia tau** L. Równica, Murcki, Syrynia (Dr.); dość liczny w maju.

SPHINGIDAE.

155. **Acherontia atropos** L. Pojedynczo jesienią spotykany. W niektóre lata bywa liczniejszy. Większą ilość poczwerek zebrali mi ludzie w Oświęcimiu przy kopaniu ziemniaków w r. 1925 (około 40 sztuk).
156. **Herse (Protoparce) convolvuli** L. Od sierpnia do połowy października na kwiatach tytoniu i pfloxów. W pewne lata łowiłem go już w czerwcu na kwiatach *Lonicera caprifolium*. Ks. Wycisło łowił go również już w czerwcu.
157. **Sphinx ligustri** L. Nierzadki w czerwcu i lipcu. Gąsienice na całym Śląsku liczne na ligustrach, bzach i jesionach; zbierałem je jeszcze w pierwszych dniach listopada.
ab. obscura Tutt. Okazy silnie ściemnione otrzymywałem pojedynczo z hodowli gąsienic.
158. **S. pinastri** L. Dość liczny od mniej więcej połowy maja do końca lipca

ab. unicolor Tutt. Okazy brunatno-popielate bez nakreśleń; rzadki na Górnym Śląsku.

159. **Mimas (*Dilina*) *tiliae* L.** Nierzadki w maju i czerwcu.

ab. transversa Tutt. z nieprzerwaną wstęgą na skrzydłach przednich, równie liczny jak typowy.

ab. maculata Wlgr. z szeroko rozdzieloną wstęgą skrzydł. przed.; pojedynczo.

ab. bipunctata Clark. Przerwana wstęga, zredukowana do dwóch małych plam; kilka okazów.

ab. centripunctata Clark., z jedną plamą w środku przed. skrzydł.; 1 okaz.

ab. brunnea Tutt., z tłem skrzydeł czerwono-brunatnem; 1 okaz.

ab. suffusa Clark., szaro-zielony z wstęgą skrzydł. przed. silnie ściemnioną; kilka okazów.

Wszystkie powyższe odmiany otrzymałem z poczwarek wykopanych pod lipami, wiązami, brzożami i olchami.

160. **Amorpha (*Smerinthus*) *populi* L.** Dość liczny w maju i czerwcu, czasem jeszcze w lipcu.

ab. suffusa Tutt., ciemno-popielaty z wyraźnymi przepaskami; nierzadki.

ab. pallida Tutt., jasno-popielaty, z niewyraźnymi nakreśleniami; nierzadki.

ab. rufescens Selys, czerwono-brunatne okazy; mniej liczny.

161. **Haemorrhagia (*Hemaris*) *tityus* L.** Góra Tuł pojedynczo w czerwcu. Oświęcim e. l.

162. **Proserpinus *proserpina* Pallas.** Dwie gąsienice znalazł ks. Wycisło w Pogrzebieniu.

163. **Macroglossum *stellatarum* L.** Nierzadki od końca lipca, a po przezimowaniu w czerwcu do pierwszych dni lipca.

164. **Celerio *euphorbiae* L.** Dość liczny w czerwcu, a czasem jeszcze druga generacja w sierpniu.

ab. suffusa Tutt., o skrzydłach przednich ciemno przyprószonych pojedyncze okazy otrzymałem z hodowli gąsienic.

ab. rubescens Garb., o czerwonym zabarwieniu przed. skrzydł.; również e. l.

ab. helioscopiae Selys, z brakiem czarnej wstęgi przykrawcowej; 2 okazy otrzymałem e. l.

165. **C. galii Rott.** Znacznie rzadszy od poprzedniego, lata w tym samym czasie. Duże ilości gąsienic tego motyla zbierałem w okolicach Oświęcimia.
166. **C. lineata F. subsp. livornica Esp.** W okolicach Oświęcimia nad Sołą i Wisłą złowiono kilka okazów na kwiatach mydlnicy (*Saponaria*) w sierpniu 1928 r. Gatunek ten pojawia się w tych okolicach sporadycznie w upalne lata.
167. **Pergesa (Chaerocampa) elpenor L.** Nierzadki w czerwcu i lipcu do pierwszych dni sierpnia.
168. **P. porcellus L.** Rzadszy od poprzedniego. Pojawia się od końca maja do połowy lipca.

NOTODONTIDAE.

169. **Cerura bicuspis Bkh.** 1 okaz przyleciał do światła 7. VIII. 1931 Równica-Zawodzie. W Oświęcimiu złapał mój brat 1 okaz 4 maja.
170. **C. furcula Cl.** Oświęcim pojedynczo do światła w maju i sierpniu. Gąsienice jesienią na krzakach wierzbowych nad Sołą i Wisłą.
171. **C. bifida Hbn.** Częstszy od poprzedniego w maju i czerwcu a czasem jeszcze w lipcu. Wszędzie rozmieszczony.
172. **Dicranura erminea Esp.** W Oświęcimiu zbierałem pojedyncze okazy na latarniach ulicznych w czerwcu.
173. **D. vinula L.** Nierzadki w maju do połowy lipca. Gąsienice liczne na krzakach wierzb i topól.
174. **Stauropus fagi L.** 1 okaz złowiony przy świetle lampy acetylenowej 5. VII. 1931 Równica-Zawodzie. Drugi okaz znalazł na latarni ulicznej w Oświęcimiu Bohdan Sagan.
175. **Drymonia querna F.** 6 okazów przyleciało w połowie lipca 1932 r. do światła lampy karbidowej na Tule. Niektóre okazy były mocno zlatane, inne znów zupełnie świeże. Gatunek ten podaje ze Śląska Raebel (Tarnowskie Góry 2 okazy).
176. **D. trimacula Esp.** Tab. I, ryc. 20. Kilka okazów złowiłem w maju i czerwcu przy świetle w Bażanowicach. Okazy te w różnych odcieniach stanowią przejście do *v. et ab. dodonaea Hbn.*, ale najjaśniejsze z nich mogą być zaliczone do typowej formy *D. trimacula Esp.*

- v. *et. ab. dodonaea* Hbn. Tab. I, ryc. 19. Równica, Tuł, Bażanowice, Murcki nierzadki od końca kwietnia, w maju i czerwcu. Oświęcim, Ligota Tworkowska (Dr.) rzadki.
177. **D. chaonia** Hbn. Rzadszy od poprzedniego gatunku. Bażanowice kilka okazów do światła acetyl. w maju. Ligota Tworkowska 1 ok. (Dr.). Oświęcim z końcem kwietnia na latarniach ulicznych rzadki.
178. **Pheosia tremula** Cl. Nierzadki w maju. W czerwcu i lipcu rzadko się pokazuje.
179. **Ph. dictaeoides** Esp. Rzadszy od poprzedniego gatunku, pojawia się pojedynczo od końca kwietnia, w maju i czerwcu; Oświęcim, Równica (lipiec), Pogrzebień, Chwałowice (ks. W.).
180. **Notodonta dromedarius** L. Pojawia się wszędzie pojedynczo w maju i lipcu, jedynie w Chwałowicach bywa częstszy (ks. W.).
181. **N. ziczac** L. Dość częsty w maju, oraz w lipcu i sierpniu.
182. **N. anceps** Goeze (*trepida* Esp.). Bażanowice, Murcki, kilka okazów do światła acet. w maju. Oświęcim na latarniach ulicznych pojedyncze okazy.
183. **N. phoebe** Siebert (*tritophus* Schiff). Pojawia się pojedynczo od końca kwietnia, w maju i czerwcu, i znów w lipcu i sierpniu.
184. **Leucodonta bicoloria** Schiff. 1 okaz znalazł Bielewicz w Porębie pod Oświęcimiem z końcem maja.
185. **Lophopteryx camelina** L. Nierzadki od ostatnich dni kwietnia do końca lipca.
ab. giraffina Hbn.; jak forma typowa.
186. ***L. cuculla** Esp. W czerwcu 1931 znalazł syn gajowego Karol Lodka w lesie na Równicy dwa skrzydła tego motyla. W następnym roku kilka okazów przyleciało mi do światła lampy acet. na Tule (ostatnie dni czerwca, początek lipca).
187. **Pterostoma palpina** L. Pospolity od końca kwietnia przez maj i znów w lipcu i sierpniu.
188. **Phalera bucephala** L. Pospolity od maja do połowy lipca.
189. **Pygaera anastomosis** L. W Chwałowicach gąsienice nierzadkie w lipcu na małych osikach (ks. W.).
190. **P. curtula** L. Pospolity w maju i znów w lipcu i sierpniu.

191. *P. anachoreta* F. Jak powyższy.
 192. *P. pigra* Hufn. Również pospolity i równocześnie z poprzednimi gatunkami się pojawiający.

CYMATOPHORIDAE.

193. *Habrosyne derasa* L. Nieliczny, ale wszędzie go spotykałem od mniej więcej 20 czerwca do 20 lipca. Pogrzebień (ks. W.).
 194. *Thyatira batis* L. Częstszy od poprzedniego gatunku. Pojawia się na przynęcie i przy świetle lamp w maju, i znów w sierpniu. W r. 1931 wystąpił bardzo licznie w drugim pokoleniu na Równicy.
 195. *Palimpsestis (Cymatophora) fluctuosa* Hbn. Tylko na Równicy (Zawodzie) łowiłem go pojedynczo przy świetle lampy acetyl. w czerwcu i lipcu.
 196. *P. duplaris* L. Nierzadki na przynęcie i przy świetle lampy. Ustroń, Kosztowy-Krasowy w lipcu i w pierwszych dniach sierpnia.
ab. unipuncta Spul., tylko o jednej plamce; pojedynczo.
 197. *P. or F. (flavicornis Auriv.)*. Wszędzie dość częsty na przynęcie i przy świetle.
ab. albingensis Warr. Tuł 21. VI. 1932, Oświęcim w sierpniu kilka okazów (Biel.), Pogrzebień 1 ok. (ks. W.).
 198. *Polyploca flavicornis* L. W marcu i kwietniu wszędzie pospolity.
ab. confluens Klem. Obie plamy są duże i ze sobą mniej lub więcej połączone. Kilka okazów złapałem w Krasowach przy świetle lampy.
 199. *Diloba caeruleocephala* L. Nierzadki w październiku.

LIMACODIDAE.

200. *Cochlidion limacodes* Hufn. Nierzadki w czerwcu.
 201. *Heterogenea asella* Schiff. 3 gąsienice znalazł ks. Wycisło w Pogrzebieniu.

PSYCHIDAE.

PSYCHINAE.

202. **Acanthopsyche atra* L. (*opacella* H. Schöff.) Tab. I, ryc. 12. Koszyczki nierzadkie w kwietniu koło ujścia Przemszy, w Murckach (Las Gieschego) oraz na połud-

niowo-wschodniej ścianie Równicy do wysokości 600 m. Koszyczki ♀♀ przyczepiają się do kory drzew, słupów i grubszych pniaków zawsze od strony południowej. Natomiast koszyczki ♂♂ leżą często na gołej ziemi, płaskich kamieniach, patykach i t. p., przez co są znacznie trudniejsze do znalezienia. ♀♀ lęgą się w początkach maja trochę wcześniej niż ♂♂. Wystawione w miejscach występowania koszyczków, doskonale wabią ♂♂, które zaczynają latać koło godz. 17 (5 popoł.). W ten sposób złowiłem przy ujściu Przemszy kilkadziesiąt ♂♂. Różnią się one pomiędzy sobą tylko wielkością, przyczem różnice pewnych osobników są znaczne. Ostatnio odkryłem ten gatunek w Muchowcu pod Katowicami, co utwierdziło mnie ostatecznie w przekonaniu, że motyl ten znajduje się na wrzosowiskach całego Górn. Śląska.

203. ***Pachythelia villosella** O. Jeden woreczek ♀ znalazł pod Oświęcimm Bielewicz 16. V. 1930.
204. **Canephora (Pachythelia) unicolor** Hufn. Jako gąsienica pospolita od jesieni do czerwca. Motyle lęgą się w czerwcu do połowy lipca.
205. **Sterrhopteryx hirsutella** Hbn. Na całym Górnym Śląsku w lasach, zagajnikach i na wrzosowiskach dość częsty. Na Równicy rzadszy. Lata w drugiej połowie czerwca do połowy lipca. Przylatuje też do światła.

EPICHNOPTERYGINAE.

206. **Epichnopteryx pulla** Esp. Wszędzie dość częsty w maju i w pierwszych dniach czerwca.
207. **Psychidea bombycella** Schiff. Dość częsty przy ujściu Przemszy i w Kosztowach-Krasowach w czerwcu. ♀♀ trudne do znalezienia, gdyż leżą w woreczkach ukryte w trawie, lub we wrzosie. Najlepiej szukać je przy pomocy ♂♂ koło godz. 7-ej wieczorem, gdy te ostatnie zaczynają swój lot. Należy upatrzyć sobie pierwszego, poderwanego do lotu samca i iść za nim spokojnie. Po jakimś czasie zniży się on ku ziemi i zacznie się wciskać w trawę, lub wrzos. Macha on przytem charakterystycznie skrzydłami, aż wreszcie dostawszy się do samicy uspokaja się zupełnie. W ten sposób można bez większego trudu zdobyć ♀.

FUMAEINAE.

208. **Fumea casta** Pall. Wszędzie bardzo pospolity jako gąsienica. Motyl od końca czerwca do sierpnia.
209. ***F. betulina** Z. Bardzo liczny jako gąsienica na cmentarzu w Oświęcimiu. Poza tem miejscem spotykałem pojedyncze koszyczki w Kosztowach, Murckach, przy ujściu Przemszy i na Równicy (Zawodzie). Motyl od końca czerwca przez lipiec.
210. ***Bacotia sepium** Spr. Jeden koszyczek znalazłem przy końcu maja koło ujścia Przemszy, drugi w Bobrku pod Oświęcimem (Park księżnej).

AEGERIIDAE (SESIIDAE).

211. **Aegeria (Trochilium) apiformis** Cl. Przy końcu czerwca i w lipcu znajdowałem pojedyncze okazy na pniach osik i innych topól. Pogrzebień rzadki (ks. W.). Oprzędy na wiosnę dość liczne przy pniach topól i osik.
212. **Bembecia hylaeiformis** Lasp. Nierzadki w lipcu i sierpniu.
213. **Synanthedon (Sesia) scoliaeformis** Bkh. W starych brzozech wszędzie nierzadki jako gąsienica. Jeden okaz motyla złapałem na kwiatach jeżyny (Równica 22. VI. 1931), drugi złowił Bielewicz w Oświęcimiu.
214. **S. spheciiformis** Gerning. Gąsienice nierzadkie w Oświęcimiu (Zaborze) w pniaczkach olszowych. Motyle lęgą się w czerwcu.
215. **S. tipuliformis** Cl. Bardzo liczny w Oświęcimiu w ogrodach i sadach od 20 mniej więcej maja do końca lipca. Poza tą miejscowością spotykany wszędzie w sadach i ogrodach z porzeczkami.
216. **S. cephiiformis** O. Jeden okaz złapałem na południowo-wschodniej ścianie Równicy na kwiatku jeżyny 22. VI. 1931.
217. **S. myopaeformis** Bkh. Nierzadki jako gąsienica pod korą jabłoni i grusz. Motyl w czerwcu i lipcu. ♀♀ znoszące za dnia jaja na korze jabłoni, można często spotkać w sadach.
218. **S. culiciformis** L. Jeden okaz znalazłem w Oświęcimiu. Dwa okazy złapał Bielewicz 18 maja w Bobrku. Gąsienice nierzadkie w pniach ściętych brzoź.

219. **Dipsosphecia** (*Sesia*) **ichneumoniformis** F. Książ Wy-
cisło złapał jeden okaz w Pogrzebieniu 14. VII. 1933.
220. **Chamaesphecia** (*Sesia*) **empiformis** Esp. Nierzadki
w czerwcu i lipcu przy ujściu Przemszy, w Kosztowach
i na Równicy (Zawodzie). Pogrzebień 1 ok. (ks. W.).

COSSIDAE.

221. **Cossus cossus** L. Nierzadki, a w pewne lata liczny od
końca czerwca do sierpnia.
222. **Zeuzera pyrina** L. Jak powyższy.

HEPIALIDAE.

223. ***Hepialus humuli** L. Bardzo liczny od końca maja przez
czerwiec. Oświęcim, Nowy Bieruń, Ligota Tworkowska
(Dr.), Pogrzebień (ks. W.), Ustroń, Bażanowice.
ab. grandis Pittzner. Okazy bardzo duże; nierzadki.
224. **H. fuscinebulosa** De Geer. Kosztowy-Krasowy, Chwalo-
wice dość częsty. Oświęcim (Zaborze, Bobrek), Pogrze-
bień (ks. W.) rzadszy.
225. **H. sylvinus** L. Oświęcim — Stare Stawy nierzadki
w sierpniu. Pogrzebień rzadki (ks. W.).
226. **H. hecta** L. Wszędzie po lasach nierzadki w czerwcu
i lipcu.

NOCTUIDAE.

ACRONICTINAE.

227. **Panthea coenobita** Esp. Równica, Tuł nierzadki do światła
lampy acet. w czerwcu do połowy lipca. Kosztowy-
Krasowy, Murcki, Pogrzebień, Chwałowice (ks. W.);
pojedynczo. W Zaborzu pod Oświęcimem znalazł jeden
okaz Oleg Sagan.
228. **Diphthera alpium** Osbeck. (*Moma orion* Esp.) Nierzadki
na pniach dębów i buków. Czas lotu: maj i czerwiec.
229. **Colocasia** (*Demas*) **coryli** L. Nieliczny przy świetle lam-
py acet. w Bażanowicach i na Równicy. Murcki 1 okaz
na pniu dębu. Lata w maju. Pogrzebień nierzadki w lipcu
i sierpniu (ks. W.).
230. **Acronicta aceris** L. Pospolity w maju, czerwcu i lipcu.
ab. candelisequa Esp., o skrzydłach ściemnionych; nie-
rzadki.

231. **A. alni** L. Jeden okaz przyleciał do światła na Tule 9. VII. 1932.
232. **A. leporina** L. Nierzadki w maju, czerwcu, lipcu do mniej więcej połowy sierpnia.
233. ***A. ligustri** F. (*Craniophora ligust.*) Równica-Zawodzie, Bażanowice przy końcu lipca do połowy sierpnia, pojedyncze okazy na przynęcie i do światła lampy. Oświęcim 1 ok. (Biel.).
234. **A. megacephala** F. Nierzadki w czerwcu, lipcu i sierpniu.
235. **A. psi** L. Pospolity w maju, czerwcu, lipcu i sierpniu.
236. **A. tridens** Schiff. Jak powyższy.
237. **Chamepora** (*Acronicta*) **auricoma** F. Pospolity w dwóch pokoleniach od ostatnich dni kwietnia przez maj i znów w lipcu i sierpniu.
v. *vernalis* Frings, występuje równie licznie, jak forma letnia.
238. **Ch. euphorbiae** F. Kosztowy-Krasowy, ujście Przemszy, Murcki (na pniu dębu 1 ok.), Równica-Zawodzie, Tuł, pojedynczo na przynęcie od ostatnich dni kwietnia przez maj i znów w lipcu i sierpniu.
ab. esulae Hbn. (*abscondita* Fr.). Ujście Przemszy na słupach, Kosztowy-Krasowy na przynęcie pojedynczo. Gąsienice tej odmiany zbierałem na wrzosie w Krasowach. Jedzą one chętnie liście jabłoni.
239. **Ch. menyanthidis** View. Nierzadki w Kosztowach-Krasowach na przynęcie i na pniach sosen. Czas pojawu: maj, czerwiec i znów drugie pokolenie od końca lipca do połowy sierpnia.
240. **Ch. rumicis** L. Bardzo pospolity w dwu pokoleniach od maja do końca sierpnia.
ab. salicis Curt. równie pospolity.

METACHROSTINAE.

241. ***Metachrostis raptricula** Hbn. (*Bryophila*). 1 okaz tej rzadkości znalazłem na sztachecie płotu w ogrodzie plebańskim w Oświęcimiu 22. VII. 1933, drugi złowił w sierpniu (15) tego samego roku Bielewicz na przynęcie (Stare Stawy).
242. ***M. ravula** Hbn. v. *ereptricula* Tr. 1 okaz przyleciał do

przynęty 12. VII. 1931 na Równicy (Zawodzie). Jest to drugi okaz złowiony na ziemiach polskich. Z najbliższego sąsiedztwa Polski wymieniony z Węgier i Moraw.

243. **M. perla F.** 5 okazów przyleciało w Pogrzebieniu do światła lampy elektrycznej w lipcu 1933 r. (ks. W.). Charakterystyczne, że w poprzednich latach motyl ten nie pojawiał się zupełnie w tych okolicach, są to więc widocznie okazy napływowe z wapiennych terenów, z którymi motyl ten jest związany. Najbliższą miejscowością, gdzie występuje ten gatunek, są Tarnowskie Góry.

EUXOINAE.

244. **Euxoa (Agrotis) segetum Schiff.** Pospolity w czerwcu, sierpniu, wrześniu i jeszcze w październiku pojedyncze okazy.
ab. caliginosa Esp., tło przed. skrzydł. brunatno-czerwone, silnie czarnem przyprószone; pojedynczo w Kosztowach-Krasowach.
ab. monileus Haw., skrzydł. przed. czarno przyprószone; pojedynczo.
ab. nigricornis Vill., skrzydł. przed. czarne; dość częsty.
245. **E. corticea Schiff.** Pospolity tylko w Kosztowach-Krasowach i na Równicy. Poza temi miejscowościami mniej licznie występuje. Czas lotu czerwiec i lipiec.
 ** *ab. obsoleta Neade-Woldo*; jeden okaz tej odmiany, barwy ciemnobrunatnej (jakby okopcony) z zupełnym zanikiem rysunku oraz plamy przynerkowej, złapałem na przynęcie na Równicy (Zawodzie 12. VI. 1930).
246. **E. cinerea Schiff.** Równica-Zawodzie 2 okazy w czerwcu. Tuł pojedynczo przez cały czerwiec do światła.
 * *ab. livonica Teich*; 1 okaz zupełnie ciemny 28. V. 1932. Równica-Zawodzie.
247. **E. obelisca Schiff.** Pojawia się pojedynczo na przynęcie w drugiej połowie lipca i w sierpniu. Kosztowy-Krasowy, Ochojec, Oświęcim (Bielewicz), Ligota Tworowska (Dr.).
248. **E. birivia Schiff.** Kilka okazów złowiłem przy świetle na Równicy. Tuł 1 ok., w lipcu.
249. **E. nigricans L.** Jeden typowy okaz złapałem przy świetle na Tule 23. VII. 1932.

250. **E. tritici L.** Pojedyncze okazy łowiłem na przynęcie w lipcu i sierpniu. Kosztowy, Ochojec, Pogrzebień światło (ks. W.), Oświęcim (Biel.).
251. **E. exclamationis L.** Od ostatnich dni maja pospolity przez całe lato do końca września. Jeden spóźniony okaz złapałem na przynętę 22. X. 1930 w Krasowach.
ab. serena Alph. (pallida Tutt.), skrzydła przed. jasno-popielate; nierzadki.
ab. picea Haw. odmiana czarna; pojedynczo.
ab. rufescens Tutt., brązowo-rdzawe; nierzadki.
 * *ab. obsoleta Tutt.*, plamy na skrzydł. przed. niewyraźne, rzadki.
ab. brunnea Tutt., ciemno-brązowe okazy; nierzadki.
 * *ab. catenata Wise*, z wyraźnym rysunkiem; kilka ok.
252. **Rhyacia (Agrotis) vestigialis Rott.** Tab. I, ryc. 21 i 23. Dość licznie łowiłem go w sierpniu na przynęcie w Ochojcu. Kosztowy, Oświęcim (Biel.) pojedynczo.
 * *ab. nigra Tutt.*, Tab. I, ryc. 22, okazy czarno-brązowe; Ochojec b. rzadki.
ab. albidior Peters., Tab. I, ryc. 24, bardzo jasne okazy; pojedynczo.
253. **R. ypsilon Rott.** Bardzo pospolity jesienią, w lipcu rzadszy.
 * *ab. annexa Steph.*, Tab. II, ryc. 2 i 3, małe okazy pojedynczo w Oświęcimiu Stare Stawy sierpień (Biel.).
254. **R. festiva Schiff.** Nierzadki na Tule do światła w czerwcu. Równica — Zawodzie pojedynczo.
ab. subrufa Haw.; nierzadki.
ab. ochrea — virgata Tutt.; kilka okazów.
ab. grisea Tutt.; jeden okaz.
255. **R. porphyrea Schiff. (Agrotis strigula Thnbg.)** Tab. III, ryc. 14 i 13. W Kosztowach-Krasowach nierzadki w czerwcu i lipcu na przynęcie i przy świetle. Równica-Zawodzie, Oświęcim (Biel.) rzadki.
256. **R. subsequa Schiff.** 1 okaz złapałem w Krasowach na przynęcie 17. VIII. 1931. Na Górnym Śląsku wykazany tylko z Tarnowskich Gór (Raebel).
257. **R. orbona Hufn. (comes Hbn.)**. Jeden okaz złowił Bielewicz na przynęcie w Oświęcimiu: Stare Stawy 19. VIII. 1933. Również tylko z Tarnowskich Gór wykazany na polskiej części Śląska. (R.)

258. **R. pronuba** L. Bardzo liczny od połowy czerwca do października.
ab. innuba Tr. pospolity. Z odmian barwnych występują wszędzie:
ab. ochrea Tutt.
ab. rufa Tutt.
ab. brunnea Tutt.
259. **R. c-nigrum** L. Również bardzo pospolity w sierpniu i wrześniu.
ab. rosea Tutt., nierzadki.
260. **R. triangulum** Hufl. Tuł, rzadki w czerwcu i lipcu przy świetle. Pogrzebień (ks. W.), Ligota Tworowska 1 ok. (Dr.). Oświęcim pojedynczo na przynęcie.
261. **R. ditrapezium** Bkh. Pospolity w drugiej połowie czerwca przez lipiec.
262. **R. baja** F. Nierzadki wszędzie w lipcu i sierpniu, czasem jeszcze we wrześniu (Oświęcim).
263. **R. plecta** L. Dość liczny w czerwcu, lipcu i wrześniu.
264. **R. sigma** Schiff. (*signum* F.). Nieczęsty w czerwcu i lipcu. Równica-Zawodzie, Tuł do światła. W Zaborzu pod Oświęcimm złowił przy świetle dwa okazy mój brat.
265. **R. rhomboidea** Esp. (*stigmatica* Hbn.). Rzadki w lipcu i sierpniu. Równica-Zawodzie, Tuł, Bażanowice przy świetle. Z G. Śląska podany z okolic Tarnowskich Gór. (R.)
266. **R. brunnea** Schiff. Dość liczny przy świetle od końca czerwca przez lipiec; Równica, Tuł. W Kosztowach rzadki na przynęcie.
 * *ab. nigricans* Lampa. Przednie skrzydła czarniawo przyściemnione; nierzadki, ale tylko na Równicy.
267. **R. rubi** View. Częsty w maju i znów w lipcu i sierpniu.
ab. florida Schmidt, o czerwonym tle skrzydeł przednich; pojedynczo.
268. **R. xanthographa** Schiff. Tab. II, ryc. 4. Wszędzie liczny w sierpniu, szczególnie na przynęcie.
ab. cohaesa H. Schöff. popielate okazy; dość liczny.
ab. elutior Alph., okazy jasno rdzawe; nierzadki.
 * *ab. obscura* Tutt., ciemno brunatne; nierzadki.
ab. nigra Tutt., prawie czarne okazy; pojedynczo.

269. **R. putris L.** Od końca maja przez czerwiec, lipiec i znów we wrześniu wszędzie dość liczny.
270. **R. ravida Schiff (obscura Brahm.).** Tylko w Oświęcimiu pojawia się na przynęcie w czerwcu: Stare Stawy (Biel.). Na G. Śląsku wykazany z Tarnowskich Gór i z Reptów Starych. (R.)
271. **R. augur F.** Nierzadki w czerwcu i lipcu. W Krasowach 1 ok. zupełnie świeży jeszcze w październiku.
272. **R. lucipeta Schiff.** 1 okaz przyleciał do światła na Tule 8. VI. 1932. Na G. Śląsku złapano 1 okaz w okolicach Kochłowic. (R.)
273. **R. simulans Hufn.** 1 okaz złapałem w Murckach na poddaszu altany 13. VI. 32. Pogrzebień 1 ok. 7. VII. 1931. (ks. W.)
274. **R. occulta L.** Nierzadki w Kosztowach-Krasowych, przy ujściu Przemszy w czerwcu do mniej więcej połowy lipca. Równica-Maków 1 ok. 9. VII. 1931. (przynęta). Pogrzebień 1 ok. (ks. W.).
275. ***R. saucia Hbn.** Tab. II, ryc. 5. Bardzo rzadki. 1 okaz na przynęcie w Krasowach 17. X. 1930, drugi w Oświęcimiu 18. VIII. 1931. (Biel.)
- *ab. margaritosa Haw.** Tab. II, ryc. 6, 1 ok. 19. IX. 1930. Krasowy, przynęta.
276. **R. praecox L.** Rzadki. Kilka okazów do światła na Tule 8. i 9. VII. 1932. Ochojec 1 ok. na przynętę 19. VIII. 1932. Oświęcim dwa okazy przyleciały do światła lampy w pokoju.
277. **Eurois (Agrotis) prasina F.** Kilka okazów złowiłem przy świetle na Równicy (Zawodzie) i Tule z końcem czerwca i w początku lipca. Gatunek ten we wszystkich badanych przezemnie okolicach jest w ostatnich czasach dość rzadki. Oświęcim 1 ok., Chwałowice 1 ok. (ks. W.). Ligota Tworkowska 1 ok. (Dr.)
278. **Cerastis (Pachnobia) rubricosa F.** W Kosztowach-Krasowach i Ligocie Tworkowskiej dość liczny na baziach z końcem kwietnia i w początkach maja. Poza temi miejscowościami pojawia się wszędzie, ale tylko pojedynczo.
279. ***C. sobrina Bsd.** Tab. III, ryc. 7. (*Agrotis sobrina Gn.*) W r. 1930 złowiłem 1 ok. na przynęcie w Krasowach 11. VIII. W r. 1932 zbierałem motyle przez cały sier-

pień w Ochojcu pod Katowicami, gdzie złowiłem kilkanaście okazów tego motyla. Lata on od pierwszych dni sierpnia do mniej więcej 22. VIII. Nie przylatuje do przynęty w każdy wieczór, ale były takie wieczory, że i 5 sztuk naraz chwyciłem. Bielewicz złapał 1 ok. na przynęcie w Oświęcimiu 6. VIII. 1932. W Polsce wykazany jest ten gatunek tylko z okolic Poznania. Pojawia się on na terenach porośniętych borówką bagienną (*Vaccinium uliginosum*).

280. **Orthosia** (*Ammoconia*) **caecimacula Schiff.** Bardzo licznie wystąpił ten gatunek w Kosztowach-Krasowach w roku 1930. We wrześniu na przynęcie i na pniach drzew.
281. **Mythimna** (*Mesogona*) **oxalina Hbn.** Lokalny, ale co roku bardzo liczny w okolicach Oświęcimia, Nowego Bierunia i Ligoty Tworowskiej (Dr.), od końca sierpnia do mniej więcej połowy września (przynęta, światło). Poza temi miejscowościami wykazany z okolic Tarnowic Starych i Świętochłowic, bywa tam jednak rzadki (R).
282. **Naenia typica L.** Nierzadki w czerwcu, lipcu i sierpniu.
283. **Triphaena** (*Agrotis*) **fimbria L.** Pojawia się wszędzie tylko pojedynczo w lipcu i sierpniu.
ab. rufa Tutt. Okazy jasnoczerwono-ochrowe; pojedynczo.
ab. brunnea Tutt. przednie skrzydła ciemno brunatne; pojedynczo.
ab. solani F., ciemno-oliwkowo-zielone okazy; rzadki.
284. **T. janthina Schiff.** Pojedynczo w sierpniu przylatuje do przynęty. Oświęcim (Biel.), Pogrzebień (ks. W.), Bażanowice kilka okazów.
285. **Actinotia** (*Chloantha*) **polyodon Cl.** Nierzadki w maju i czerwcu i znów w lipcu.
286. **Barathra** (*Mamestra*) **brassicae L.** Liczny od maja do września włącznie. Okazy złapane w Kosztowach-Krasowach są bardziej ciemne od typowych; przypominają formę:
** ab. albidilinea Haw.*
287. **Scotogramma** (*Mamestra*) **trifolii Rott.** Pospolity w dwóch pokoleniach od maja do września; Kosztowy jeszcze 20. IX.

- * *ab. farkasii* Tr. Okazy jaskrawsze i jaśniejsze; pojedyn-
czo. Jeden okaz złapany w Krasowach 16. VII. 1930. jest
szarawo-żółty z dwiema jasnymi pręgami na skrzydłach
przednich i przypomina odmianę:
- * *ab. albitusa* Wlk.
- 288. **Polia (Mamestra) contigua** Schiff. Kosztowy w czerwcu
w czerwcu do połowy lipca; nierzadki.
- 289. **P. genistae** Bkh. W maju i czerwcu nierzadki.
- 290. **P. thalassina** Rott. Pospolity w maju, czerwcu, lipcu
i sierpniu. Na Równicy jeszcze we wrześniu pojedyncze
okazy. (Zawodzie, Brenna).
ab. achates Hbn. ze skrzydłami przednimi jednostajnie
czerwono brunatnymi; kilka okazów w Krasowach.
- 291. **P. dissimilis** Knoch. Bardzo liczny od maja do września.
Posiadam okazy łowione we wszystkich mies. letnich.
ab. suasa Bkh. żółtawy z wyraźnymi nakreśleniami; dość
liczny.
* *ab. w — latinum* Esp., brunatno popielate okazy; nierzadki.
ab. confluent Ev., zupełnie ciemna forma; liczny.
* *ab. variegata* Rbl., odmiana pstra o skrzydłach przednich
jasno brunatnych z wyraźnymi i ciemnymi plamami; nie-
rzadki.
- 292. **P. persicariae** L. Pospolity od maja do końca sierpnia.
ab. accipitrina Esp. nierzadki.
- 293. **P. oleracea** L. Pospolity w czerwcu, lipcu, do połowy
sierpnia.
- 294. **P. pisi** L. Również pospolity w maju, czerwcu i znów od
końca lipca przez sierpień.
* *ab. splendens* Steph. Okazy ciemne z zanikiem linji fali-
stej, pojedynczo, ale nierzadki.
* *ab. pallens* Ltgr. (*pallida* Tutt.) jasno brunatne z niewy-
rażnymi nakreśleniami; jak powyższa odmiana.
- 295. **P. nana** Hufn. (*M. dentina* Schiff.). Pospolity wszędzie
w maju i czerwcu.
ab. leucostigma Haw. odmiana jasna; nierzadki.
* *ab. hilaris* Zett. modyfikacja poprzedniej odmiany; nie-
rzadki.
ab. ochrea Tutt. żółto przyprószone okazy; kilka sztuk.
ab. latenai Pierr. Odmiana ciemna; nierzadki.

296. **P. glauca** Hbn. Dwa okazy złowione na Równicy (Zawodzie) w maju.
297. **P. serena** Schiff. Równica-Zawodzie 1 okaz 28. V. 1932. Tuł 1 ok. 27. VI. 1932. Pogrzebień nieliczny w lipcu (ks. W.). Znany z G. Śląska tylko z Tarnowskich Gór (R.).
298. **P. spinaciae** View. (*M. chrysozona* Bkh.). Pogrzebień pojedynczo w czerwcu i lipcu. W roku 1933 liczny do światła lampy (ks. W.). Ligota Tworkowska 1 ok. (Dr.)
299. **Harmodia** (*Dianthoecia*) **rivularis** F. Dość częsty w lipcu. We wrześniu tylko pojedyncze okazy. Pogrzebień w maju i czerwcu (ks. W.).
300. **H. bicurris** Hun. (*capsincola* Esp.). Dość liczny przy końcu maja i w czerwcu. W sierpniu pojedyncze okazy.
301. **H. lepida** Esp. (*carpophaga* Bkh.). 1 okaz Tuł do światła 28. VI. 1932. Z gąsienic znalezionych na cmentarzu w Katowicach wylęzło mi się kilka okazów.
302. **H. nana** Rott. Dość liczny w Oświęcimiu na kwiatach firletki poszarpanej w maju i czerwcu. Bażanowice, Tuł nieliczny. Na G. Śląsku znany tylko z Tarn. Gór. (R.)
303. **H. compta** Schiff. Oświęcim, Katowice; gąsienice w torebkach nasiennych goździków w lipcu.
304. **Aplecta** (*Mamestra*) **advena** Schiff. Pospolity w Kosztowach-Krasowach w czerwcu i lipcu. Poza tą miejscowością pojawia się we wszystkich badanych przezemnie okolicach, ale już tylko pojedynczo.
 - * *ab. nitens* Haw., niebieskie zabarwienie dominuje; pojedynczo.
 - * *ab. unicolor* Tutt., Tab. III, ryc. 5, jednostajnie czarwono brunatne okazy; 3 sztuki złapałem na przynęcie w Kosztowach-Krasowach.
305. **A. tincta** Brahm. Jak powyższy. Z zebranych na wiosnę dorosłych gąsienic leżyły się motyle już w połowie maja.
306. **A. nebulosa** Hufn. W Kosztowach-Krasowach znacznie rzadszy od powyższych dwóch gatunków. Wszędzie indziej dość liczny w czerwcu i lipcu (czasem już w maju, Oświęcim 13. V. 1930).
307. **Pachetra fulminea** F. Tab. II, ryc. 8. (*Mamestra leucophaea* Viev.) W Kosztowach-Krasowach i w Murckach liczny przy świetle i na przynęcie. Oświęcim, Równica rzadki. Jeden okaz złapany w Kosztowach jest mniejszy i ciem-

niejszy, o białej medjanie i submedjanie, co pozwalałoby zaliczyć go do odmiany:

* *ab. bombycina* Ev. Tab. II, ryc. 9.

308. ***Hadena reticulata* Vill. (*Mamestra reticulata* Vill.)** Kosztowy-Krasowy nierzadki na przynęcie w czerwcu i lipcu. Równica-Zawodzie, Oświęcim, Chwałowice (ks. W.) dość rzadki.

309. ***Tholera (Epineuronia) popularis* F.** W drugiej połowie sierpnia i w pierwszych dniach września pospolicie.

310. ***Th. cespitis* F.** Wszędzie rzadszy od poprzedniego gatunku. Pojawia się około 20 sierpnia do pierwszych dni września.

311. ***Trichoclea (Mamestra) albicolon* Sepp.** Rzadki. Oświęcim 1 okaz 25. V. 1930. Pogrzebień 1 ok. 1. VII. 1933 (ks. W.); Ligota Tworkowska 1 ok. 12. VI. 1933 (Dr.). Michałkowice pod Katowicami na przynęcie.

312. ****Eriopygodes (Mythimna) imbecilla* F.** Bardzo liczny na Tule w r. 1932 od 20 czerwca do połowy lipca. W Murckach pod Katowicami znalazł jeden okaz Walter Włodarz, syn moich gospodarzy, u których mieszkałem czas jakiś podczas pobytu w Murckach. Motyl znaleziony został 7. VII. 1932 na trawie przy pniu drzewnym w bukowym lesie.

313. ***Monima (Toeniocampa) gothica* L.** Tab. II, ryc. 10. Corocznie bardzo liczny z wiosną do pierwszych dni maja.

* *ab. pallida* Tutt., Tab. II, ryc. 14, forma jasno-popielata; nierzadki.

ab. rufescens Tutt., forma bardziej czerwono-popielata; nierzadki.

* *ab. brunnea* Tutt., o tle ciemno-czerwono-brunatnem; rzadszy.

* *ab. rufa* Tutt., Tab. III, ryc. 11, o tle skrzydeł czerwonym; 2 okazy. Kilka okazów złapanych w Oświęcimiu posiada zupełnie zredukowany rysunek, do cieniutkich kresek. Okazy te przypominają trochę z wyglądu b. rzadką odmianę:

** *ab. hirsuta* *ab. nov.*, Tab. II, ryc. 12 i 13, opisana w Seitz'u.

314. ****M. munda* Esp.** Pojawia się pojedynczo z wiosną na baziach wierzbowych. Równica-Zawodzie, Bażanowice,

- Oświęcim, Ligota Tworkowska (Dr.), Pogrzebień (ks. W.). Z polskiej części Górnego Śląska nie był dotąd wykazany.
315. **M. stabilis View.** Pospolity tylko w Cieszyńskim z wiosną na baziach. W samym Oświęcimiu tylko pojedynczo się pojawia, natomiast w Porębie i Zaborzu bywa nierzadki. Pogrzebień nieliczny, Chwałowice dość częsty (ks. W.). Ze Śląska Górnego podany dotąd tylko z Tarnowskich Gór.
- ab. pallida Tutt.*, okazy jasnopopielate; liczny.
- * *ab. junctus Haw.* plamy na skrzydłach przed. połączone; nierzadki.
- ab. obliqua Vill.*, okazy ciemnoszare o czyściejszym rysunku; 1 okaz na Równicy.
316. **M. pulverulenta Esp.** Nierzadki z wiosną na baziach.
317. **M. incerta Hufn.** Pospolity na baziach.
- * *ab. pallida Lampa*, okazy jasne w drobniutkie kreseczki na skrzydł. przed.; 2 okazy zbliżone do tej odmiany.
- * *ab. subsetaceus Haw.* okazy ciemnopopielate, bez czerwonego nalotu; 2 okazy.
- * *ab. subcarnea Warr.*, czerwono-popielate z czerwonymi plamami nerkowemi; nierzadki.
- ab. fuscatus Haw.*, skrzydła przed. jednostajnie ciemno-brunatne; dość liczny.
- * *ab. atra Tutt.*, prawie czarna odmiana; 1 okaz.
318. **M. opima Hbn.** Tylko w Kosztowach i przy ujściu Przemszy pospolity od końca kwietnia do połowy maja. W innych badanych przezemnie miejscowościach tylko pojedynczo się pokazuje.
- ab. brunnea Tutt.*, tło skrzydeł przed. czerwono-brunatne; kilka okazów.
319. **M. gracilis F.** Wszędzie bardzo liczny z wiosną na baziach.
- * *ab. rosea Tutt.*, tło skrzydeł różowe; nierzadki.
- ab. rufescens Cockll.* kilka okazów.
320. **Cerapteryx (Charaeas) graminis L.** Ochojec pod Katowiami w pierwszych dniach sierpnia nieczęsty. Oświęcim (Biel.), Pogrzebień nieliczny (ks. W.).
321. **Hyperiodes (Leucania) turca L.** Ujście Przemszy, Kosztowy-Krasowy; pospolity na przynęcie i przy świetle

- w czerwcu i lipcu. Pogrzebień nierzadki (ks. W.), Oświęcim pojedynczo.
322. **Hyphilare** (*Leucania*) **lithargyria** Esp. Ujście Przemszy, Kosztowy—Krasowy, Równica; pospolity. Pogrzebień liczny do światła (ks. W.). Oświęcim nierzadki. Czas lotu czerwiec i lipiec.
323. **H. albipuncta** F. Dość liczny wszędzie na przynęcie i przy świetle w sierpniu i wrześniu.
* *ab. grisea* Tutt., szarawe okazy; kilka sztuk.
324. **H. L-album** L. Rzadki. Oświęcim kilka okazów na przynęcie w pierwszej połowie września (Biel.). Pogrzebień 1 ok. 23. IX. 1933 (ks. W.).
325. **Sideritis** (*Leucania*) **conigera** Schiff. Wszędzie nierzadki w czerwcu i lipcu.
326. **S. comma** L. Pospolity w czerwcu i lipcu.
327. **S. impura** L. W Kosztowach-Krasowach 1 okaz przyleciał do przynęty. 18. VI. 1930. Dotąd podany tylko z Tarnowskich Gór (R.).
328. **S. pallens** L. Pospolity w dwóch pokoleniach, w maju, czerwcu i znów w sierpniu do końca września.
ab. ectypa Hbn., pojedynczo.
329. **S. obsoleta** Hbn. 1 okaz złapał Bielewicz na przynęcie w Oświęcimiu (Stare Stawy) 20. VII. 1930.
330. **S. pudorina** Schiff. Rzadki. Kosztowy kilka okazów na przynęcie w lipcu. Tuł 1 ok. 13. VII. 1932. Wykazany dotąd tylko z Tarnowskich Gór (R.).
331. **Cuculia umbratica** L. Pospolity od połowy maja do lipca.
332. **Cuculia chamomillae** Schiff. Jeden okaz znaleziony w Michałkowicach pod Katowicami przy końcu kwietnia, otrzymałem od zbieracza motyli Brunona Banasika. Gąsienice tego gatunku zbierałem pojedynczo pod Katowicami na rumianku polnym w czerwcu.
333. **C. tanaceti** Schiff. Oświęcim 1 okaz 17. VIII. 1926.
334. **C. lactucae** Schiff. Gąsienice zbierałem w lipcu na mleczech i na *Lactusa virosa* — Równica.
335. **C. asteris** Schiff. W Oświęcimiu zbierałem gąsienice na *Solidago virgaurea* w lipcu.
336. **C. verbasci** L. Gąsienice przy ujściu Przemszy na dziewannie w czerwcu. Pogrzebień; gąsienice (ks. W.).

337. **C. scrophulariae Capieux.** Równica, Tuł; kilka okazów do światła w lipcu. Gąsienice nierzadkie na drędowniku przy końcu czerwca i w lipcu.
338. **Brachionycha sphinx Hufn.** Oświęcim, Kosztowy, pojedyncze przy końcu października. Bażanowice kilka okazów na pniach dębów i drzew owocowych. Brzezcie 1 ok. na buku 17. XI. (Dr.). Dotąd znany tylko z okolic Tarn. Gór i Tarnowic St. (R.).
339. **Chloantha (Calocampa) solidaginis Hbn.** Pospolity w Kosztowach-Krasowach, przy ujściu Przemszy, w Ochojcu, od końca sierpnia do połowy września.
340. **Lithophane (Xylina) socia Rott.** Nierzadki od końca sierpnia a po przezimowaniu od połowy maja.
341. **L. ornitopus Rott.** Rzadki we wrześniu a po przezimowaniu z wiosną na baziach.
342. **L. lambda F. ab. somniculosa Hering.** Rzadki. Kilka okazów złowiłem na przynęcie w Krasowach we wrześniu i październiku 1930 roku. Oświęcim 1 ok. na przynęcie 10. X. 1930. (Biel.).
343. **L. furcifera Hufn.** Wszędzie dość częsty we wrześniu do późnej jesieni, a po przezimowaniu z wiosną.
344. ***L. ingrica H-Schäff.** 1 okaz złowiony na przynęcie 27. VIII. 1933 w Oświęcimiu (Stare Stawy) otrzymałem od Bielewicza. Według ostatnich obserwacji gatunek ten pojawia się pojedynczo w dolinie Soły i Wisły (N. Bieruń) jesienią na przynęcie i z wiosną na baziach. Ze Śląska dotąd nie podany.
345. **Xylina (Calocampa) vetusta Hbn.** Nierzadki we wrześniu i na wiosnę na baziach.
346. **X. exoleta L.** Krasowy na przynętę dwa okazy we wrześniu. Oświęcim rzadki na baziach. Chwałowice 1 ok. e. l. (ks. W.).
347. **Meganephria (Miselia) oxyacanthae L.** Równica, Bażanowice dość częsty na przynęcie od końca września do połowy października. Oświęcim rzadki (Biel.). Pogrzebień 1 ok. (ks. W.).
348. **Crino ((Hadena) satura Schiff.** Przy końcu sierpnia i we wrześniu, nieczęsty.
349. **C. adusta Esp.** Od końca maja do pierwszych dni lipca dość rzadki; Równica, Tuł, Krasowy.

- * *ab. duplex* Haw. jednostajnie ciemne okazy; pojed. na Równicy.
350. *Agriopis (Dichonia) aprilina* L. Pogrzebień 1 okaz 20. IX. 1932 (ks. W.).
351. **Antitype (Polia) chi* L. 1 okaz znalazłem na pniu jodły 20. IX. 1931. Równica—Lipowiec.
352. *Eupsilia (Scopelosoma) satellitia* L. Dość częsty wszędzie do końca września na przynęcie, a z wiosną na baziach.
ab. brunnea Lampa, z plamami ciemno-pomarańczowymi; nierzadki.
ab. albipuncta Strand, posiada wszystkie plamy białe; nierzadki.
ab. rufescens Tutt. o tle skrzydeł żółtawo-czerwonawem; pojedynczo.
353. *Conistra (Orrhodia) erythrocephala* F. Nierzadki w Kosztowach-Krasowach i Oświęcimiu od października a po przezimowaniu na baziach i przynęcie. W r. 1930 był ten gatunek w obu tych miejscowościach bardzo liczny; zebrałem wtedy około 100 okazów, wśród których można zobaczyć wszystkie przejścia od formy typowej do:
ab. glabra Hbn. Forma ta również była dość liczna.
- * *ab. impunctata* Spul. Tab. II, ryc. 15. Bez czarnych kropek w plamie nerkowej; kilka okazów.
354. **C. vau — punctatum* Esp. Bardzo rzadki. Kosztowy-Krasowy 2 okazy 17. X. i 4. XI. 1930. Oświęcim 3 ok. 4. XI. 1930 (Biel.). Gatunek ten pojawia się w powyższych okolicach najpóźniej z gatunków rodzaju *Conistra (Orrhodia)* wraz z *Con. (Orrh.) rubiginea* F. W dniu 4. XI. panował wieczorem dość silny przymrozek, mimo to złowiliśmy z Bielewiczem kilka motyli powyższych dwóch gatunków.
355. *C. vaccinii* L. Niezbyt liczny od października i po przezimowaniu z wiosną.
ab. ochrea Tutt. odmiana żółta, występuje pojedynczo;
ab. mixta Stgr., okazy jasno przepasane; nierzadki.
ab. glabroides Fuchs, forma ciemna z zewnętrzną przepaską jaśniejszą; nierzadki.
ab. spadicea Hbn. jeszcze ciemniejszy, prawie czarny; nierzadki.

- ab. conspadiacea Fuchs*, z tłem jasno popielato-brunatnem; nierzadki.
- ab. obscura Tutt.*, ma tło popielate z jasnymi żyłkami; nierzadki.
356. *C. ligula* Esp. 1 okaz złowiony przy świetle w Pogrzebieniu 10. X. 1933, otrzymałem od ks. Wycisły. Okaz ten należy do:
- * *ab. subspadiacea Stgr.*
357. *C. rubiginea* F. Równica z wiosną nierzadki na baziach, Oświęcim pojedynczo, Kosztowy przy końcu października, w listopadzie i z wiosną na przynęcie.
- ab. unicolor Tutt.* Skrzydła przednie prawie bez rysunku, brunatnawo-żółte z pomarańczowym odcieniem; Kosztowy, Ochojec.
358. *Amathes (Orthosia) lychnidis* F. (*pistacina* F.). Nierzadki, a w Pogrzebieniu i Ligocie Tworowskiej pospolity od ostatnich dni września przez październik (ks. W.), (Dr.).
359. *A. Iota* Cl. Na Górnym Śląsku dość częsty we wrześniu.
- ab. rufa Tutt.*, okazy silnie czerwone; pojedynczo.
360. *A. circellaris* Hufn. Tab. II, ryc. 18. Nierzadki od mniej więcej 20 sierpnia przez wrzesień i październik.
- * *ab. ferruginea* Esp. Okazy czerwono-rude; pojedynczo;
- ** *ab. macilenta* Hbn. Tab. II, ryc. 19. Z ciemnobronzowym zaciemnieniem przedn. skrzydł.; 1 okaz;
- * *ab. fusconervosa* Peters. Żyłki skrzydeł przednich ciemne; dwa okazy.
- * *ab. nigridens* Fuchs, o pręgach poprzecznych, czarnych i zazębionych; dwa okazy.
361. *A. helvola* L. Bardzo liczny w Kosztowach-Krasowach i w Ochojcu we wrześniu i w październiku. Pogrzebień dość liczny (ks. W.) Poza temi miejscowościami spotykałem go pojedynczo.
- ab. ochrea Tutt.* okazy żółtawe, pojedynczo.
- ab. unicolor Tutt.* z tłem skrzydeł przednich jednostajnie czerwono-brunatnem, pojedynczo.
- ab. rufa Tutt.* Jeden silnie czerwony okaz z ledwie dostrzegalnym rysunkiem zbliżony jest bardzo do tej odmiany.
362. *A. litura* L. Tab. II, ryc. 16. We wrześniu dość rzadki; Kosztowy-Krasowy, Równica-Brenna. Ze Śląska podany dotąd tylko z Tarnowic St. (R.) Dwa okazy złapane

w Krasowach są silnie jednostajnie ściemnione i przypominają wyglądem odmianę:

** *ab. polluta* Esp. Tab. II, ryc. 17.

363. **Cosmia (Xanthia) lutea** Ström. Nierzadki od połowy sierpnia przez wrzesień.
364. **C. fulvago** L. Dość liczny na przynęcie wraz z poprzednim.
ab. flavescens Esp. nierzadki.
365. **C. gilvago** Esp. 1 ok. Oświęcim 19. IX. 1931 (Biel.) na przynęcie, Pogrzebień (światło) 1 ok.
366. ***C. ocellaris** Bkh. Ligota Tworkowska 1 zlatany okaz na przynęcie 2. X. 1933 (Dr.).
367. **C. citrigo** L. Pogrzebień 1 ok. przyleciał do światła 22. VIII. 1927 (ks. W.). Znany dotąd tylko z Tarnowskich Gór. (R.)

AMPHIPYRINAE.

368. **Amphipyra pyramidea** L. Ustroń — Równica nierzadki od połowy lipca przez sierpień. Kosztowy-Krasowy, Ligota Tworkowska pojedynczo (Dr.).
369. **A. livida** F. Oświęcim, Nowy Bieruń bardzo liczny na przynęcie od końca lipca do połowy września, Kosztowy-Krasowy, Ochojec pojedynczo.
370. **A. tragopoginis** L. Pospolity wszędzie w lipcu i sierpniu.
371. **Stygiostola umbratica** Goze (*Rusina tenebrosa* Hbn.). Wszędzie bardzo pospolity; obsiada zupełnie przynętę, spychając każdego innego motyla. Do światła leci masami, przez co utrudnia łowienie lepszych gatunków. Lata od połowy czerwca do połowy sierpnia.
372. **Mania maura** L. Oświęcim, Nowy Bieruń, Ligota Tworkowska (Dr.) nierzadki, a w pewne lata dość liczny na przynęcie od początków lipca do połowy sierpnia. Ustroń; 2 okazy w połowie lipca. Pogrzebień 2 okazy lipiec i sierpień (ks. W.). Na Śląsku wykazany dotąd tylko z Tarnowic Starych i z Knuruwa, jako rzadki (R.).
373. **Dipterygia scabriuscula** L. Dość liczny w maju i w pierwszych dniach czerwca, potem znów z końcem lipca przez sierpień.

374. **Parastichtis (Hadena) lithoxylea** F. Dość liczny w Oświęcimiu na przynęcie. W innych miejscowościach pojawia się pojedynczo; lata w czerwcu i lipcu.
375. **P. hepatica** L. 1 okaz przyleciał do światła w Bażanowicach 19. VII. 1933.
376. **P. rurea** F. Nierzadki od końca maja przez czerwiec i lipiec, ale tylko w odmianie:
ab. alopecurus Esp.
ab. ochrea Tutt., jeden okaz znalazłem w Katowicach.
377. **P. monoglypha** Hufn. Tab. III, ryc. 1, 3, 4. Pospolity od połowy czerwca do końca sierpnia. Krasowy jeszcze 17. IX. 1930 dość ładny okaz.
 ** *ab. pallida* Fuchs. Tab. III, ryc. 2. Jeden okaz silnie rozjaśniony, złapany w Krasowach 5. VII. 1930 należy niewątpliwie do tej odmiany.
ab. intacta Peters., okazy mniej jaskrawe, ze skrzydłami przednimi bardziej popielato-brunatnawymi, z zupełnym brakiem jasnej plamy w tylnym kącie tychże skrzydeł; dość liczny.
ab. brunnea Tutt., okazy ciemno-brunatne; nierzadki.
ab. infuscata Buch., jeszcze więcej ściemnione czarno-brunatne; nierzadki.
ab. aethiops Tutt. prawie czarne okazy; pojedynczo.
ab. obscura Th. Mieg. ciemnobrunatne, szarawo przyprószone, pojedynczo.
378. **P. lateritia** Hufn. Pospolity w Kosztowach, przy ujściu Przemszy, w Pogrzebieniu (ks. W.) od połowy czerwca do sierpnia.
379. **P. sordida** Bkh. Nierzadki w czerwcu; Oświęcim, Góra Tuł, Ligota Tworkowska (Dr.), Michałkowice pod Katowicami.
380. **P. oblonga** Haw. (*abjecta* Hbn.). Dwa okazy złowiłem przy świetle na Tule 29. VI. i 8. VII. 1932.
381. **P. obscura** Haw. (*gemina* Hbn.). W czerwcu nierzadki; Kosztowy-Krasowy, Równica-Zawodzie, Pogrzebień (ks. W.).
ab. remissa Tr. ma tło jasne z szaro-brunatnymi nakreśleniami; pojedynczo.
ab. submissa Tr.; 1 okaz na Równicy.

382. **P. unanimis** Hbn. Tab. III, ryc. 7. Gatunek ten łowiłem pojedynczo w Kosztowach-Krasowach w maju 1930. Ze Śląska podany dotąd tylko z Tarnowskich Gór (R.).
- ** *ab. secalina* Haw. Tab. III, ryc. 8 i 9. 2 okazy.
383. **P. basilinea** F. Dość liczny od ostatnich dni maja przez czerwiec; w Krasowach jeszcze 23. VII.
384. **P. scolopacina** Esp. W Bażanowicach łowiłem pojedynczo trochę zlatane okazy przy świetle w sierpniu. Z Górn. Śląska podany z Tarnowic Starych (R.).
385. **P. ophiogramma** Esp. (*Miana ophiog.*). Krasowy; pojedynczo w lipcu na przynęcie. Oświęcim kilka okazów (Biel.). Dotąd podany tylko z Tarnowic Starych (R.).
386. **P. secalis** L. Pospolity w lipcu do połowy sierpnia.
ab. didyma Esp. (*secalina* Hbn.). Okazy jednostajnie brunatne z jasną plamą nerkową; liczny.
 * *ab. oculatea* Guen. Tło gliniasto-żółte, lub popielato-żółte, a brzeg ramienny i część pola środkowego, jako też brzeg zewnętrzny czarno-brunatne; nieliczny.
 * *ab. rava* Haw., ma tło skrzydeł ciemno-ochrowe z ciemno-brunatnym polem środkowym; nieliczny.
ab. nictitans Esp. Jednostajnie brunatne okazy z jasną plamą nerkową; liczny.
ab. leucostigma Esp., o zupełnie czarnych skrzydłach przednich; dość liczny.
387. **Oligia (Miana) strigilis** Cl. W czerwcu i lipcu jako forma typowa rzadszy.
ab. fasciata Tutt., ma tło ciemno-popielate, przechodzące w czarne z wybitną jasną przepaską; liczny.
388. **O. latruncula** Hb. Również jako forma typowa rzadki w czerwcu i lipcu.
ab. aethiops Haw. Okazy czarne ze śladami czarnych nakreśleń; dość liczny.
389. **O. bicoloria** Vill. W lipcu i sierpniu pospolity.
ab. furuncula Hbn. ma zewnętrzne pole czerwono-brunatne; liczny.
v. (etab.) rufuncula Haw. ma skrzydła przednie prawie całe czerwono-popielate; nierzadki.
 * *ab. terminalis* Haw. Okazy czerwono-brunatne, bez nakreśleń; 2 sztuki (Oświęcim).

- ab. victuncula* Hbn. Okazy czerwono-popielate z czarną linią poprzeczną; pojedynczo.
- ab. pallida* Tutt., ma nasadę skrzydeł przednich szarawą, zaś pole zewnętrzne białe; 1 okaz Oświęcim.
390. **Crymodes** (*Hadena*) **furva** Hbn. Dość liczny w Kosztowach-Krasowach od mniej więcej 20. VI. przez lipiec.
391. ***C. rubrireana** Tr. Jeden złatany okaz przyleciał do przynęty na Równicy (Maków) 9. VII. 1931. Jest to bardzo rzadki, wybitnie górski gatunek, złowiony dotychczas w Polsce tylko w Tatrach i Pieninach.
392. **Sidemia** (*Dyschorista*) **fissipuncta** Haw. Dość liczny na przynęcie, przy świetle w czerwcu i lipcu.
- * *ab. corticea* Esp. o skrzydłach przednich czerwonych, dość rzadki.
- * *ab. nigrescens* Tutt. ma skrzydła przednie czarnawe; nierzadki.
393. **Luperina** (*Apamea*) **testacea** Hbn. Pojedynczo przy świetle w sierpniu.
394. **Trachea atriplicis** L. Pospolity w czerwcu, lipcu i sierpniu; jeden okaz, złowiony na przynęcie w Krasowach posiada miejsca zielone zastąpione kolorem fioletowo popielatym, co pozwala zaliczyć go do:
- * *ab. deviridata* Klem.
395. **Eplexia lucipara** L. Nierzadki w czerwcu i sierpniu.
396. **Trigonophora** (*Brotolomia*) **meticulosa** L. Tab. III, ryc. 10. Pojawia się od połowy sierpnia do późnej jesieni i bywa dość częsty. Po przezimowaniu, w początkach maja, spotykałem tylko pojedyncze okazy.
- * *ab. suffusa* Warr. Tab. III, ryc. 11. Ma tło skrzydeł przednich całe czerwone. Jeden piękny okaz na przynęcie w Bażanowicach 23. VIII. 1933.
397. * **Habryntis** (*Phlogophora*) **scita** Hbn. Gatunek ten łapałem na Równicy pojedynczo do światła i przynęty, oraz wypłazałem go na zrębach, porośłych narecznicą (*Aspidium filix mas.*) od ostatnich dni czerwca do mniej więcej 20 lipca.
398. **Eriopus juvenina** Cr. (*Callopistria purpureofasciata* Piller.) Nierzadki na Górnym Śląsku i w Oświęcimiu (Poreba) od połowy czerwca przez lipiec. Ustroń tylko 1 ok. 15. VII. 1931.

399. **Lithomoia** (*Celaena*) **matura** Hufn. Tylko w Kosztowach-Krasowach łowiłem go na przynęcie pojedynczo od końca lipca do połowy sierpnia. Na Górnym Śląsku wykazany dotąd tylko z Tarnowic Starych (R.).
400. **Lithomoia** (*Hyppa*) **rectilinea** Esp. Pojedynczo przy świetle i na przynęcie Kosztowy-Krasowy w czerwcu. Równica-Zawodzie w lipcu. Chwałowice 1 ok. (ks. W.).
401. **Athetis** (*Caradrina*) **alsines** Brahm. Dość częsty przy świetle w czerwcu i lipcu.
402. **A. blanda** Schiff. (*taraxaci* Hbn.). Również dość liczny w czerwcu i lipcu.
403. **A. ambigua** Schiff. Lokalny, ale liczny. Oświęcim, Pogrzebień (ks. W.), Ligota Tworkowska (Dr.). Z polskiej części Górnego Śląska podany dotąd tylko z Tarnowic Starych (R.).
404. ***A. respersa** Schiff. Równica, Tuł, dość rzadki, przy świetle w czerwcu i lipcu.
405. ***A. pulmonaris** Esp. Równica-Zawodzie kilka złatanych okazów przy końcu lipca 1931 na przynęcie. W lipcu 1932 był motyl ten ogromnie liczny na kwiatkach lipy na Tule. Charakterystyczne, że kilkanaście kroków od tej lipy świeciłem lampę i ani jeden okaz ten gatunku nie przyleciał. Dopiero gdy zaświeciłem pod lipą i zacząłem trząść gałęziami, leciały ich całe masy. Ciekawe również to, że długo koło światła nie latały, jak to czynią nieraz inne gatunki, lecz zaraz odlatywały w ciemność.
406. **A. selini** Bsd. Kosztowy-Krasowy pojedynczo przy świetle i na przynęcie w czerwcu i lipcu. W roku 1930 motyl ten był w Krasowach dość liczny.
407. **A. clavipalpis** Scop. (*quadripunctata* F.). Pospolity od sierpnia przez wrzesień i znów w kwietniu przez maj.
* *v. etab. leucoptera* Thnbg. Okazy ciemno-brunatne. Jeden okaz złapałem na przynęcie w Krasowach 3. VIII. 1930.
408. **A. morpheus** Hufn. Dość liczny na przynęcie i przy świetle lampy w czerwcu i lipcu. Pojedyncze okazy jeszcze we wrześniu. 5. IX.
409. ***Petilampa** (*Hydrilla*) **palustris** Hbn. Tuł, góra Chełm koło Goleszowa w czerwcu pojedynczo do światła i wypłaszczyzny z trawy. Krasowy 1 ok. 31. V. 30, Ligota Twor-

kowska 1 ok. w połowie czerwca (Dr.). Dotąd podany tylko z niemieckiej części Śląska (R.).

410. *Gortyna (Helotropha) leucostigma* Hbn. Oświęcim, Nowy Bieruń nierzadki w czerwcu, lipcu i sierpniu. W r. 1931 złapałem w Oświęcimiu 1 okaz na baziach wierzbowych 24 kwietnia. Kosztowy-Krasowy; pojedynczo.

* *ab. lunina* Haw. ma zewnętrzne pole jasne; nierzadki;
ab. albipuncta Tutt. z białą plamką nerkowatą; pojedynczo.

ab. fibrosa Hbn. Okazy żółto czerwone, pojedynczo.

APAMEA SP. (HYDROECIA NICTITANS.)

Tą grupą motyli, określanych dawniej jako *nictitans* Bkh. zajmowali się od szeregu lat liczni systematycy. Dopiero prace nad budową aparatów kopulacyjnych pozwoliły na rozdzielenie tej grupy na cztery odrębne gatunki europejskie: *nictitans*, *paludis*, *lucens* i *crinanensis*. Pierwsi badacze tej grupy, którzy wyodrębnili 4 powyższe gatunki, byli Burrows i Pierce (*Ent. Rec. XX, str. 146 i 184, r. 1908*). Następne studia w tym kierunku prowadzili: Petersen (*Horae Soc. Ent. Ross. XLI, r. 1914*), Kremky (*Ann. Muz. Zool. Polon. r. 1928*) i Warnecke (*Int. Ent. Zeitschr. Guben XXIV, str. 220—225, r. 1930*). Prace powyższe dotyczą opracowania materiałów, zebranych w krajach ojczystych każdego z powyższych autorów. Ostatnio wyszła praca Dra Heydemanna (Kiel): *Die Arten der Hydroecia (Apamea) nictitans* L. Gruppe. (*Ent. Zeitschr. XXXIV Jahrgang, str. 345, r. 1931*), w której autor oprócz obszernego omówienia budowy aparatów kopulacyjnych, dowodzi niesłuszności nazw gatunkowych, dotychczas używanych. I tak: nazwa *nictitans* Boekhausen 1792, str. 465 (= *nictitans* Linné 1766) powinna być zastąpiona przez *oculea* L 1761. (*Fauna Suecica* Ed. II., str. 321), zaś *paludis* Tutt. (Zeitz, Palaeartica cz. III) przez *fucosa* Freyer r. 1830. Nazwa *lucens* Freyer r. 1845 według Heydemanna powinna dotyczyć okazów tego gatunku o pomarańczowej plamie nerkowej; okazy takie określano przedtem jako *ab. fucosa* Frr. Natomiast

okazy z białą plamą nerkową nazywa on *lucens* — albo *Tutt.*

Wszystkie trzy powyższe gatunki stwierdzone dotychczas w Polsce występują na Śląsku.

Uznając wywody Heydemanna za słuszne, na ich podstawie umieszczam te gatunki pod następującymi nazwami:

411. **Apamea oculea** L. Tab. V, ryc. 1, 2, 3, 4. (Synonimy: *nictitans* L nec. Bkh., *myopa* Fabr.) Kilkanaście okazów tego gatunku złowiłem w okolicach Kosztów i Katowic w lipcu i sierpniu.
f. auricula Donovan, okazy o żółtych plamkach nerkowej i okrągłej; nierzadki.
412. **A. fucosa subsp. fucosa** Frr. Tab. V, ryc. 5 i 6. (*paludis* Tutt.). Za typ tego gatunku przyjął Heydemann okazy jaśniejsze z jasno-pomarańczową plamką nerkową. Gatunek ten jest znacznie pospolitszy na Śląsku od *A. oculea* L. i *A. lucens* Frr.; lata wraz z nimi w lipcu i sierpniu. W ubarwieniu bardzo zmienny; z form wyszczególnionych przez Heydemanna stwierdziłem na Śląsku następujące:
f. fucosa — albo *nom. coll.*, odmiana jasna z białą plamą nerkową; liczny.
f. grisea *nom. coll.*, okazy szarawe; rzadki.
f. grisea — albo *nom. coll.*, okazy szarawe z białą plamką nerkową; równie rzadki.
413. ***A. lucens** Frr. Tab. V, ryc. 7. Okazy tego gatunku większe od poprzednich posiadają barwę rdzawo-ceglastą z dużą plamą nerkową barwy pomarańczowej. Łowiłem go dość licznie na przynęcie w Kosztowach-Krasowach w lipcu i sierpniu.
** f. lucens* — albo *Tutt.*, Tab. V, ryc. 8 i 9, okazy z białą plamą nerkową; nierzadki.
414. **Xanthocia flavago** Schiff. (*Gortyna ochracea* Hbn.). Pojawia się pojedynczo w sierpniu i początkach września. W Pogrzebieniu nierzadki przy świetle (ks. W.).
415. ***Hydroecia petasitis** Bbl. Jedyne okazy złapał Bielewicz w Oświęcimiu (Stare Stawy) na przynęcie 10. VIII. 1932. Gąsienice tego gatunku, żyjące w pędach liści i korze-

niach *Petasitis officinalis*, zbierałem dość licznie w czerwcu nad Solą i Wisłą (Nowy Bieruń).

416. **H. micacea** Esp. Nierzadki na przynęcie w Oświęcimiu i Ligocie Tworkowskiej w sierpniu. Tuł pojedynczo do światła. Katowice 1 okaz na latarni ulicznej. Kosztowy-Krasowy rzadki.

* *ab. grisea* Tutt., okazy bardziej żółte; Oświęcim nierzadki.

* *ab. brunnea* Tutt.; okazy oliwkowo-brunatne bez różowego koloru; Tuł jeden okaz; Oświęcim pojedynczo.

417. **Pyrrhia umrba** Hufn. Dość liczny w Oświęcimiu na kwiatkach w czerwcu. Kosztowy-Krasowy, Tuł, nieczęsty w czerwcu i lipcu. Pogrzebień 1 okaz (ks. W.).

418. **Ipinorpha (Plastenis) retusa** L. Nierzadki w lipcu i sierpniu.

419. **Meristis (Grammesia) trigrammica** Hufn. Dość częsty w czerwcu i lipcu.

420. * **Calymnia pyralina** View. Mniej liczny na przynęcie w Oświęcimiu w lipcu. Tuł pojedynczo do światła. Pogrzebień (ks. W.), Ligota Tworkowska (Dr.) nieczęsty do światła i przynęty.

* *ab. corusca* Esp., okazy intensywnie zabarwione; pojedynczo.

421. **C. trapezina** L. Dość pospolity a w Cieszyńskim bardzo liczny w lipcu, sierpniu i jeszcze we wrześniu (do połowy IX.).

ab. ochrea Tutt., okazy ochrowo-żółte; rzadki.

* *ab. pallida* Tutt., okazy bardzo blade; rzadki w Cieszyńskim; Ochojec 1 okaz.

* *ab. grisea* Tutt., zielonkawo-popielate; nierzadki.

* *ab. conspersa* Warr., okazy ciemniejsze, z brunatnymi pręgami poprzecznymi; nierzadki w Cieszyńskim.

ab. rufa Tutt., całe skrzydła przednie miedziano-czerwone; pojedynczo.

422. **Enargia (Cosmia) paleacea** Esp. Nierzadki w Ochojcu i na Równicy w sierpniu do połowy września. Kosztowy-Krasowy, Pogrzebień (ks. W.) pojedynczo.

ab. angulago Haw., okazy koloru pomarańczowego; Ochojec 1 okaz na przynęcie.

423. **Phragmitiphila (Nonagria) typhae** Thnbg. Gąsienice i poczwarki w łądych szuwarów (Oświęcim).

424. **Rhizedra** (*Calamia*) **lutosa** Hbn. 1 okaz znalazł mój brat Mieczysław na słupie latarni ulicznej w Oświęcimiu 6. IX. 1932.
425. **Arenostola** (*Tapinostola*) **fluxa** Hbn. (*hellmanni* Ev.). Pojawia się pojedynczo w lipcu i sierpniu na przynęcie i przy świetle.
ab. saturata Stgr., okazy koloru ceglastego; pojedynczo.
426. **Archana** (*Nonagria*) **geminipuncta** Haw. Oświęcim nieczęsty na przynęcie w sierpniu.
ab. unipuncta Tutt., bez białej plamki nad nad plamą nerkową; pojedynczo.
ab. nigricans Stgr., silnie ściemnione okazy; pojedynczo. Poczwarki tego gatunku zbierałem licznie w czerwcu w okolicach Oświęcimia w łądych trzcin.
427. **A. sparganii** Esp. 1 okaz przyleciał do światła lampy pokojowej Oświęcim 2. VII. 1932 (Biel.).
428. **A. algae** Esp. (*cannae* O.). Chwałowice dość rzadki w sierpniu (ks. W.), Ligota Tworkowska 1 okaz (Dr.).
429. **Calamia** (*Luceria*) **vivens** L. Ochojec nieczęsty w sierpniu. Chwałowice liczny. Motyle siedzą za dnia na kamieniach wzdłuż szos. Pogrzebień nieliczny wieczorem na kwiatach (ks. W.).

HELIOTHIDINAE.

430. **Chloridea** (*Heliothis*) **dipsacea** L. Nierzadki, w maju i czerwcu i znów w lipcu i sierpniu.
431. **Anarta** **myrtilli** L. Liczny na wrzosowiskach w maju, początkach czerwca i znów w lipcu.
ab. rufescens Tutt., bardziej czerwone okazy; nierzadki.
432. **A. cordigera** Thnbg. Kilka okazów złapał Bielewicz przy ujściu Przemszy 29. V. 1931. Krasowy 2 okazy z końcem maja.
433. **Panolis flammea** Schiff. (*piniperda* Panz). Pospolity w lasach sosnowych Górnego Śląska. Oświęcim, Pogrzebień (ks. W.); nieliczny.
ab. griseovariegata Goeze (*grisea* Tutt.) liczny w Koszowach-Krasowach.
434. **Panemeria** (*Heliaca* H. S.) **tenebrata** Scop. Pospolity w maju i lipcu.

ERASTRIANAE.

435. *Lithacodia (Erastria) fasciana* L. Pospolity w maju i czerwcu.
436. *Eustrotia (Erastria) uncula* Cl. Nierzadki w Kosztowach-Krasowach i przy ujściu Przemszy. Oświęcim pojedynczo. Czas lotu: czerwiec i znów koniec lipca, sierpień.
437. *E. olivana Schiff. (argentula Hbn.)*. Pogrzebień pospolity przy lesie w czerwcu (ks. W.). Oświęcim rzadki (Biel.).
438. *Arastria (Emmelia) trabealis* Scop. Nierzadki w lipcu i sierpniu; Kosztowy-Krasowy, ujście Przemszy, Równica-Zawodzie, Oświęcim (Biel.), Ligota Tworkowska (Dr.).

SARROTHRIPINAE.

439. *Sarrothripus revayana* Scop. Równica-Zawodzie, Tuł; nierzadki w maju i lipcu. Pogrzebień 2 okazy e. l. w lipcu (ks. W.).
440. * *Sarrothripus degenerana* Hbn. Jeden okaz złowiłem o zmierzchu na Równicy (Zawodzie) 5. VII. 1931. Pogrzebień 1 ok. 27. IV. 1932 (ks. W.).
441. *Earias chlorana* L. Liczny w maju i znów od lipca przez sierpień.
442. *Hylophila prasinana* L. Nierzadki w Cieszyńskim od połowy maja przez czerwiec. Na Górnym Śląsku pojedynczo.
- ** *ab. rubrostrigata Rbl.*, Tab. I, ryc. 17, posiada górny brzeg i dolny skrzydeł przednich cynobrowo czerwony. 1 ok. do światła w Bażanowicach.
443. *Hylophilina (Hylophila) bocolorana* Fuesl. W Murckach znalazłem 1 okaz 19. VII. 1932.

CATOCALINAE.

444. *Mormonia (Catocala) sponsa* L. Nierzadki w Cieszyńskim w lipcu i sierpniu. Również w Ochojcu pod Katowiami łowiłem go dość licznie. Ligota Tworkowska częsty na przynęcie (Dr.). Oświęcim pojedynczo. Z polskiego Górnego Śląska podany dotąd tylko z Tarnowic Starych (R.).

445. **Catocala fraxini** L. W Cieszyńskim nierzadki w sierpniu i wrześniu na przynęcie. Oświęcim pojedynczo (Biel.). Kosztowy-Krasowy, Ochojec pojedynczo. Z Polskiej części Górnego Śląska podany tylko z Tarnowic Starych i Tarnowskich Gór (R.).
ab. moerens Fuchs, okazy czarno szare. Ochojec 1 ok. na przynęcie w sierpniu.
446. **C. nupta** L. Tab. IV, ryc. 1. Wszędzie liczny na przynęcie od końca lipca do końca września.
 * *ab. concubina* Hbn., okazy ciemniejsze ze środkową czarną wstęgą skrzydeł tylnych, szerszą i sięgającą aż do brzegu pachowego; nierzadki.
 ** *subsp. obscurata* Oberth, Tab. IV, ryc. 2, prawie zupełnie czarny okaz złapałem na przynęcie w Ochojcu 14. VIII. 1932.
447. **C. elocata** Esp. W okolicach Oświęcimia znacznie pospolitszy od poprzedniego; poza temi miejscowościami na całym Górnym Śląsku bywa liczny na przynęcie w sierpniu do mniej więcej połowy października. Na Równicy jednak spotykałem go tylko pojedynczo.
448. ** **C. puerpera** Gion. (*pellex* Hbn., *amasia* Esp.). Tab. III, ryc. 12. Jedyny okaz samicy tej południowej wstęgówki złapałem na przynęcie w Krasowach pod Mysłowicami 30. VII. 1930. Okaz przyleciał do przynęty po 12 w nocy. Krasowy pod Mysłowicami są zatem najbardziej na północ wysuniętym punktem zasięgu tego gatunku.
449. **C. electa** Bkh. Tab. III, ryc. 15. Bardzo lokalny. Łowiłem go wraz z Bielewiczem w okolicach Nowego Bierunia i Oświęcimia na murach domów i na przynęcie w sierpniu i w pierwszych dniach września. W niektórych latach motyl ten wcale nie był rzadki, szczególnie w gajach wierzbowych nad brzegami Wisły i Soły. Większość łapanych tamże okazów posiada skrzydła przed. ciemnopopielate, co pozwala zaliczyć je do odmiany:
 * *ab. subtristis* Schultz, Tab. III, ryc. 16.
450. **C. promissa** Esp. Rzadki; Bażanowice pojedynczo w lipcu i sierpniu. Murcki 1 okaz złapał 10. VII. 1932 Walter Włodarz. Ligota Tworowska 1 okaz 2. III. 1933 (Dr.). Z polskiego Górnego Śląska podany tylko z Reptów Starych.

451. * **Ephesia** (*Catocala*) **fulminea** Scop. Pojedyncze i zlatane okazy łapał na przynęcie Bielewicz (pierwsze dni sierpnia 1932). Na Opolskim Śląsku gatunek ten coraz rzadziej się pojawia (R.); z polskiej części nie podany.
452. **Minucia** (*Pseudophia*) **lunaris** Schiff. Mam jeden okaz złapany przez Bielewicza w Bobrku pod Oświęcimem (19. V. 1931).
453. **Gonospileia** (*Euclidia*) **mi** Cl. Pospolity w maju do połowy czerwca i znów w lipcu i sierpniu.
- * *ab. ochrea* Tutt., tło wszystkich skrzydeł ochrowo żółte; pojedynczo.
 - * *ab. suffusa* Warren, okazy przejściowe silnie ściemnione; pojedynczo.
454. **G. glyphica** L. Bardzo pospolity, podobnie jak powyższy gatunek, w dwóch pokoleniach od maja do końca sierpnia.

PHYTOMETRINAE.

455. **Syngrapha** (*Plusia*) **interrogationis** L. Jeden okaz przyleciał do światła 6. VII. 1932. Równica-Zawodzie.
456. **Phytometra** (*Plusia*) **festuce** L. Oświęcim nierzadki od połowy czerwca do końca września na kwiatach. Cieszyński i Górny Śląsk pojedynczo.
457. * **Ph. chryson** Esp. Jeden piękny okaz złapałem na Tule 9. VII. 1932 przy świetle lampy acetylenowej.
458. **Ph. chrysitis** L. Pospolity od czerwca do połowy sierpnia.
- ab. juncta* Tutt. ma środkową wstęgę przerwana; liczny.
 - * *ab. aurea* Huene, ma zielone ubarwienie zastąpione kolorem złotym a wstęgę też przerwana; mniej liczny.
 - * *ab. disjuncta* Schultz, o ubarwieniu skrzydeł przednich nie zielonem, lecz mosiężno złotem a wstędze środkowej nie przerwanej; pojedynczo.
 - * *ab. scintillans* Schultz, ma tło skrzydeł przednich blade zielonawo-niebiesko połyskujące; pojedynczo na Równicy.
459. **Ph. jota** L. Dwa okazy złowiłem na Tule przy świetle w pierwszych dniach lipca.
460. **Ph. pulchrina** Haw. W Cieszyńskim dość częsty od końca czerwca przez lipiec. Pogrzebień nierzadki przy świetle w lipcu (ks. W.). Kosztowy 1 okaz. Oświęcim rzadki.

- Z polskiego Górn. Śląska podany dotąd tylko z Tarnowskich Gór (R.).
461. **Ph. gamma** L. Tab. II, ryc. 21. Bardzo pospolity wszędzie od maja do późnej jesieni.
- * *ab. gammina* Stgr., Tab. II, ryc. 20. Okazy o połowę mniejsze od typowych; jeden okaz złowił ks. Wycisło 1. VIII. 1923 w Orzegowie (pow. Świętochłowice).
462. **Ph. confusa** Steph. (*gutta* Gn.). Oświęcim pojedynczo na kwiatach w czerwcu (Biel.). Pogrzebień nierzadki przy świetle w sierpniu i wrześniu (ks. W.). Z polskiego Górnego Śląska podany dotąd tylko z Tarnowskich Gór.
463. **Ph. modesta** Hbn. 2 okazy złapałem przy świetle 28. i 29. VI. 1932 na Tule. Skala podaje go z Ustronia (1 lipca).
464. **Chrysoptera (Plusia) moneta** F. Pogrzebień nierzadki na kwiatach w lipcu (ks. W.).
465. **Abrostola triplasia** L. Dość liczny w maju, czerwcu i znów w sierpniu.
466. **A. tripartita** Hufl. Również dość liczny w czerwcu, lipcu i sierpniu.

NOCTUINAE.

467. **Scoliopteryx libatrix** L. Pospolity od połowy lipca do zimy, a po przezimowaniu do maja.
468. **Toxocampa pastinum** Tr. Góra Tuł dość liczny w lipcu przy świetle lampy i wieczorem nad łąką. Równica-Zawodzie, Bażanowice, pojedynczo.
469. * **T. viciae** Hbn. Również dość liczny na Tule przy świetle. Pojawia się wcześniej od poprzedniego gatunku, bo już w czerwcu.
- * *ab. caecula* Stgr., z plamą nerkową bez czarnej obwódki; nie rzadki.
470. **Catephia alchymista** Schiff. Bażanowice pojedynczo w pierwszych dniach czerwca. Oświęcim 1 okaz na pniu dębu 12. V. 1932 (Biel.).
471. **Aethia (Zanclognatha) emortualis** Schiff. Równica-Zawodzie, Tuł, pojedynczo w lipcu. Pogrzebień kilka okazów (ks. W.).

472. *Laspeyria flexula* Schiff. Wszędzie nierzadki w czerwcu i lipcu.
473. *Colobochyla (Madopa) salicalis* Schiff. Na Górnym Śląsku nierzadki w czerwcu.
474. *Parascotia fuliginaria* L. Pojedynczo w lipcu i sierpniu.
475. * *Epizeuxis calvaria* F. W dolinie Wisły i Soły, w okolicach Nowego Bierunia i Oświęcimia łapani na przynęte w lipcu i sierpniu.
476. *Prothymia viridaria* Cl. Nierzadki w maju i lipcu.
477. *Rivula sericealis* Scop. Pospolity od czerwca do końca sierpnia.
478. * *Zanclognatha tarsipennalis* Tr. Równica nierzadki w czerwcu, lipcu, do pierwszych dni sierpnia, przy świetle i o zmierzchu, na zrębach i polanach. Pogrzebień 1 ok. do światła (ks. W.).
479. *Z. nemoralis* F. (*grisealis* Hbn.). Nierzadki w czerwcu.
480. *Z. tarsicrinalis* Knoch. Pogrzebień nierzadki po lasach w czerwcu. Oświęcim (Biel.).
481. *Herminia tentacularia* L. Bardzo liczny na Tule w czerwcu do połowy sierpnia. Poza tą miejscowością nigdzie go nie spotykałem.
482. *H. derivalis* Hbn. Równica pojedynczo w lipcu. Oświęcim 1 ok. 2. VIII. 1933 (Biel.). Pogrzebień 1 ok. 22. VII. (ks. W.). Na Górnym Śląsku wykazany dotąd jedynie z Tarnowic Starych (R.).
483. *Pechipogo barbalis* Cl. Liczny: Bażanowice, Oświęcim (Zaborze, Poręba), Pogrzebień (ks. W.), w maju i czerwcu.
484. *Bomolocha fontis* Thnbg. Pospolity po lasach w maju i czerwcu.
485. * *B. obesalis* Tr. (*Hypena obesalis* Tr.). Okolice Nowego Bierunia i Oświęcimia pojedynczo w maju i znów w sierpniu. Równica-Zawodzie w sierpniu.
486. *Hypena proboscidalis* L. Pospolity od końca maja, w czerwcu i znów w lipcu i sierpniu.
487. *H. rostralis* L. Bardzo liczny w sierpniu, a po przezimowaniu do połowy maja.
488. * *Hypenodes costaestrigalis* Steph. Jedyne okaz złowił w Oświęcimiu (Stare Stawy) na przynęcie Bielewicz (25. VIII. 1931).

GEOMETRIDAE.**BREPHINAE.**

489. **Brephos parthenias** L. Wszędzie po lasach brzoźowych częsty wczesną wiosną.
ab. obscura Prout. Okazy prawie jednostajnie ciemne; pojedynczo.

OENOCHROMINAE.

490. **Alsophila** (*Anisopteryx*) **aescularia** Schiff. Na Równicy dość częsty wczesną wiosną przy świetle i na pniach drzew. Na Górnym Śląsku bywa lokalny, ale nierzadki (R.). Pogrzebień 1 okaz (ks. W.). Syrynia nierzadki (Dr.).
 491. * **Odesia atrata** L. Pospolity na Tule w czerwcu do połowy lipca.

HEMITHEINAE.

492. **Pseudoterpna pruinata** Huñ. 1 okaz przyleciał do światła 2. VIII. 1931. Równica-Zawodzie.
 493. **Hipparchus** (*Geometra*) **papilionaria** L. Liczny od połowy czerwca do pierwszych dni sierpnia.
 494. **Comibaena** (*Euchloris*) **pustulata** Huñ. 1 okaz złapał przy świetle kierownik Drozda, Ligota Tworkowska 2. VII. 1933. Ze Śląska podany dotąd tylko z Reptów Starych (R.).
 495. **Hemithea aestivaria** Hbn. Nierzadki; Równica, Bażanowice, Oświęcim (Zaborze, Poręba), Pogrzebień (ks. W.), w czerwcu i lipcu.
 496. **Thalera fimbrialis** Scop. Kosztowy-Krasowy, Pogrzebień (ks. W.), Oświęcim, pojedynczo.
 497. **Jodis** (*Thalera*) **lactearia** L. Oświęcim, Bażanowice, Pogrzebień (ks. W.) nierzadki w maju i czerwcu.
 498. **J. putata** L. Pospolity w maju i czerwcu wszędzie po lasach.
 499. **Timandra amata** L. Pospolity wszędzie w maju i znów w lipcu i sierpniu.
 500. **Acidalia ternata** Schrank (*fumata* Steph.). Murcki, Ochoc; dość częsty w maju, czerwcu i lipcu.

501. **A. immorata L.** Pogrzebień (ks. W.), Ligota Tworkowska (Dr.), dość liczny przy świetle w maju, czerwcu i sierpniu.
502. **A. rubiginata Hufn.** Nierzadki od końca maja przez czerwiec i lipiec.
503. **A. marginepunctata Goeze.** Dość liczny w czerwcu, lipcu i sierpniu.
504. * **A. incanata L.** Bażanowice kilka okazów w czerwcu. Oświęcim (Bobrek, Zaborze) pojedynczo w maju. Pogrzebień 1 ok. 9. VIII. 1933; Ligota Tworkowska 1 ok. 21. V. 1933 (Dr.).
505. **A. floslactata Haw. (remutaria Hbn.).** Dość liczny po lasach w maju i czerwcu.
* *ab. extirpata fuchs*, pozbawiony poprzecznych linii; 2 okazy na Równicy w początkach czerwca.
506. **A. immutata L.** Pospolity w lipcu i sierpniu.
507. **A. nigropunctata Hufn. (strigilaria Hbn.).** Równie liczny, jak poprzedni gatunek od połowy czerwca przez lipiec.
508. **A. ornata Scop.** Nierzadki w maju, czerwcu, lipcu, sierpniu i jeszcze w początkach września.
509. **Ptychopoda serpentata Hufn. (similata Thnbg.).** Nierzadki, a na Tule i w Pogrzebieniu pospolity (ks. W.) od końca czerwca przez lipiec.
510. **Pt. muricata Hufn.** W czerwcu i lipcu nieczęsty; Oświęcim, Kosztowy-Krasowy, Równica-Zawodzie.
511. **Pt. dimidiata Hufn.** Nierzadki w lipcu, sierpniu, do połowy września.
512. **Pt. seriata Schrk. (virgularia Hbn.).** 1 okaz znalazłem w Oświęcimiu na parkanie 13. VIII. 1931. Pogrzebień 1 ok. 19. IX. 1932 (ks. W.).
513. * **Pt. pallidata Schiff.** Tuł, Bażanowice pospolity w maju i czerwcu. Pogrzebień nierzadki (ks. W.).
514. **Pt. sylvestriaria Hbn. (straminata Tr.).** Kosztowy-Krasowy, Murcki, pojedynczo w lipcu.
515. **Pt. herbariata F.** Wszędzie nierzadki, a w pewne lata dość liczny w czerwcu i lipcu.
516. **Pt. biselata Hufn. (bisetata Rott.).** Liczny w lipcu na Równicy i w Pogrzebieniu (ks. W.). Z Górn. Śląska podany dotąd tylko z Katowic.
* *ab. extincta Stgr.* Okazy pozbawione ciemnych wstęg; pojedynczo.

517. ***Pt. fuscovenosa** Göze (*interjectaria* Bsd.) Pogrzebień pospolity w lipcu przy świetle lampy elektr. (ks. W.). Jest to jedyne stanowisko tego motyla na polskiej części Górnego Śląska.
518. **Pt. inornata** Haw. Kosztowy-Krasowy, Ochojec, Równica-Zawodzie nierzadki w lipcu do połowy sierpnia. Z polskiego G. Śląska podany dotąd tylko z Tarnowic Starych (R.).
519. **Pt. aversata** L. Dość pospolity wszędzie w lipcu;
ab. remutata L. (*spoliata* Stgr.) częstszy od typowej formy.
 * *ab. effusata* Galv. ma wstęgę środkową rozszerzoną aż po zewnętrzne brzegi obu par skrzydeł; 1 ok. na przynajmniej 16. VI. 1930 w Krasowach.
ab. aurata Fuchs. o tle skrzydeł lekko ceglasto zabarwionem; Ochojec 5. VIII. 1932.
520. **Pt. emarginata** L. Nierzadki w lipcu do połowy sierpnia.
521. **Cosymbia** (*Ephyra*) **pendularia** Cl. Nierzadki w maju i początkach czerwca i znów od końca lipca przez sierpień.
522. **C. punctaria** L. Pospolity w maju, czerwcu i znów w lipcu i sierpniu drugie pokolenie.
 * *ab. naevata* Bastlb. Okazy przeważnie drugiego pokolenia z dużymi plamami na polu zewn. skrzydeł; nierzadki.
 * *ab. demptoria* Fuchs. pozbawiony pręg; 1 ok. Pogrzebień 4. VI. 1930 (ks. W.).
523. **C. linearia** Hbn. Równica, Murcki nierzadki w maju i czerwcu; Brzezina 1 ok. 17. VI (Dr.).
gen. aest. strabonaria Z., okazy pokolenia letniego; mniej liczny w lipcu (Równica, Bażanowice).

LARENTIINAE.

524. * **Lythria purpuraria** L. Przy ujściu Przemszy łapałem pojedyncze okazy w sierpniu.
 * (*gen. vern.*) *ab. sordidaria* Zett, okazy mniejsze i ciemniejsze pojedynczo w maju, a czasem już w kwietniu.
525. **L. purpurata** L. Oświęcim, ujście Przemszy, Murcki dość liczny od końca kwietnia przez maj i znów w lipcu i sierpniu. W Cieszyńskim nigdzie go nie spotkałem.
gen. vern. demaisoni Prout. mniejszy i ciemniejszy; rzadszy od formy letniej.

ab. rotaria F. ciemno oliwkowo-brunatnawy, prawie bez nakreśleń; łowiłem pojedynczo w pokoleniu letniem.

ab. trilineata Hannem. Jeden okaz 3. V. 32 przy ujściu Przemszy.

* *ab. confluens* Oberth. ma pręgi czerwone bardzo szerokie i wzajemnie połączone tak, że pokrywają w znacznej części powierzchnię skrzydeł przednich; przy ujściu Przemszy kilka okazów.

526. *Larentia clavaria* Haw. (*Ortholita cervinata* Schiff.). Pogrzebień dość liczny przy świetle lampy elektr. we wrześniu. Ligota Tworkowska 1 ok. 2. X. 1933 (Dr.). Ustroń-Zawodzie kilka okazów we wrześniu. Z polskiej części Górnego Śląska podany tylko z Tarnowskich Gór (R.).

527. *Ortholitha mucronata* Scop. (*plumbaria* F.). Pogrzebień nierzadki w czerwcu (las) (ks. W.).

528. *O. chenopodiata* L. (*limitata* Scop.). Bardzo liczny w Cieszyńskim w lipcu i sierpniu. Pogrzebień pospolity (ks. W.).

529. *O. moeniata* Scop. Pogrzebień, Chwałowice nierzadki w lipcu i sierpniu (ks. W.).

530. *O. bipunctaria* Schiff. Nieliczny na Tule w lipcu.

531. *Minoa murinata* Scop. Pospolity w maju, czerwcu i znów w sierpniu. W Cieszyńskim rzadszy.

ab. amylaria Lah. (*cineraria* Stgr.) Okazy jasno popielate; na Równicy i Tule forma dominująca.

532. *Lithostege farinata* Hufn. Kilka okazów w Oświęcimiu na łące w maju. Pogrzebień 1 ok. w czerwcu (ks. W.).

533. *Anaitis praeformata* Hbn. Liczny na Równicy w czerwcu i lipcu.

534. *A. plagiata* L. Tab. V, ryc. 12 i 13. Dość liczny wszędzie w maju i początkach czerwca i znów w sierpniu.

* *ab. interrupta* Klem. (*tangens* W. Fritsch), pole środkowe przerwane; 1 ok. Równica-Zawodzie 21. V. 1931.

* *ab. fasciata* Garbowski (*conflua* F. Hoffm.). Środkowe wstęgi spotykają się w pośrodku skrzydeł przednich i od-tąd złączone w jedną szeroką przepaskę, biegną nieroz-
walnie aż do brzegu pachowego; 1 ok. Równica-Zawodzie 20. VIII. 1931.

535. * **A. efformata Guen.** Tab. V, ryc. 10 i 11. Gatunek ten, uważany dawniej za odmianę poprzedniego gatunku, został ostatnio wyodrębniony przez Jordana (Now. Zool. 30, str. 243, r. 1923) na zasadzie różnic, zachodzących w budowie narządów rozrodczych. Okazy tego gatunku są nieco mniejsze, niż okazy gatunku *A. plagiata* L. Zewnętrznie odróżnić je można po tępej zakończoniu odwłoka. U samców *A. plagiata* L. odwłok zakończony jest śpiczasto. Gatunek ten bywa nierzadki wraz z poprzednim w maju i znów w sierpniu.
536. **Chesias legatella Schiff.** (*spartiata Herbst.*). Jeden okaz złowił ks. Wycisło 18. IX. 1924 w Chwałowicach.
537. **Acasis (Lobophora Curt.) viretata Hbn.** Nieliczny w Zaborzu pod Oświęcimem w maju.
538. **A. sertata Hbn.** Dość liczny we wrześniu do pierwszych dni października w lasach szpilkowych, przetykanych dębem, jaworem i bukiem, na Równicy (Lipowiec, Zawodzie). Samce są bardzo płochliwe i mimo chłodu, jaki wtenczas zwyczajnie tam panuje, zrywają się do lotu za nadejściem człowieka.
539. **Nothopteryx (Lobophora Curt.) carpinata Bkh.** Przy końcu kwietnia i w początkach maja nieliczny w lesie na Zaborzu pod Oświęcimem.
540. **Lobophora halterata Hufn.** Nierzadki od końca kwietnia do połowy czerwca.
ab. zonata Thnbg. Środkowe przepaski zanikają; pojedynczo.
541. **Mysticoptera (Lobophora) sexalata Retz.** Oświęcim dość rzadki w maju na pniach wierzb i olch nad Sołą. Bażanowice 1 ok. 3. VIII. 1933.
542. **Operophtera (Cheimatobia) fagata (boreata Hbn.).** Wszędzie po lasach pospolity od ostatnich dni października do zimy.
543. **O. brumata L.** Wraz z powyższym gatunkiem pospolity.
544. **Oporina (Larentia) dilutata Schiff.** Liczny od ostatnich dni września do późnej jesieni. W Kosztowach i Oświęcimiu nie spotykany.
ab. obscurata Stgr. ma tło skrzydeł ciemniejsze; pojedynczo na Równicy.

545. **O. autumnata Bkh.** Na Równicy liczny w październiku. Krasowy 1 ok. 17. X. 1931. Ligota Tworkowska dość częsty (Dr.). Pogrzebień nieliczny (ks. W.).
546. **Triphosa dubitata L.** Dość liczny w Pogrzebieniu (ks. W.) i na Równicy od końca lipca do wczesnej wiosny. Poza temi miejscowościami spotykałem go pojedynczo.
ab. cinereata Steph. mniejszy i bez czerwonego zabarwienia; pojedynczo na Równicy.
547. **Calocalpe (Eucosmia) undulata L.** Dość częsty w czerwcu i lipcu. W Oświęcimiu znalazłem 1 okaz 10. V. 1930 na parkanie.
ab. subfasciata Reuter, posiada ciemny pas w pośrodku skrzydeł przednich; 1 okaz Oświęcim (Zaborze).
548. **Eustroma (Lygris) reticulata Schiff.** Dość rzadki na Równicy w lipcu. Tuł 1 okaz 13. VII. 1932. Z Górnego Śląska podany tylko z Reptów Starych, gdzie bywa bardzo rzadki (R.).
 * *ab. ovulata Borgmann*, dwie łukowate linje w polu środkowem łączą się tuż przy brzegu ramiennym tak, że przez połączenie tychże powstaje pole eliptyczne; 1 okaz Równica-Zawodzie 3. VII. 1931.
549. **Lygris prunata L.** Liczny wszędzie w czerwcu i lipcu.
 * *ab. constricta Strand (interrupta Hirschke)*, pole środkowe skrzydeł przednich przerwane; Krasowy - Kosztowy, Oświęcim pojedynczo.
550. **L. testata L.** Pojedynczo w sierpniu; Ochojec, Oświęcim, Pogrzebień (ks. W.), Ligota Tworkowska (Dr.).
551. **L. populata L.** Pospolity od połowy czerwca do końca sierpnia.
552. * **L. mellinata F. (associata Bkh.).** Pogrzebień 2 okazy (czerwiec, lipiec) (ks. W.). Jest to jedyne stanowisko tego motyla na Górnym Śląsku. Oświęcim pojedynczo w czerwcu i lipcu w ogrodach i sadach.
553. **L. pyraliata Schiff. (Larentia dotata Stgr.).** Pospolity na Tule w lipcu. Na Równicy rzadki.
 * *ab. deleta Strand*, okazy jasne z niewyraźnym rysunkiem; Tuł pojedynczo.
554. **Cidaria (Larentia) fulvata Forst.** Liczny na Tule i Równicy od ostatnich dni czerwca przez lipiec.

555. **O. ocellata L.** W dwóch pokoleniach liczny wszędzie od maja do końca sierpnia.
556. **C. bicolorata Hufn.** Nieczęsty w czerwcu i lipcu.
557. **C. variata Schiff.** Pospolity w lasach szpilkowych od maja aż do października. Ostatnie okazy łowiłem na Równicy 8. X. 1931.
ab. nigrofasciata Gmpbg. Tło popielato-białawe, lub jasno-żółte, z ciemnem polem środkowem; dość rzadki.
 * *ab. stragulata Hbn.*, z środkowej przepaski zostaje tylko duża plama przy brzegu przed.; Równica, Bażanowice; rzadki.
ab. interrupta Schaw., środkowa wstęga przzerwana; rzadki.
558. **C. obeliscata Hbn.** Nierzadki w czerwcu; Kosztowy-Krasowy, ujście Przemszy. W Ochojcu łapałem tego motyla na przynęcie w sierpniu. Chwałowice kilka okazów (ks. W.).
559. **C. firmata Hbn.** Jeden okaz samicy znalazłem w zbiorze zakupionym przez Muzeum Śląskie od ks. Wycisły. Okaz został złapany przez ks. Wycisłę i posiadał karteczkę: Zaborze, lipiec. Dotąd znany ze Śląska tylko z Pnowic.
560. **C. siterata Hufn.** Rzadki na Równicy we wrześniu. Pogrzebień 1 okaz 11. IX. 1932 (ks. W.).
561. **C. miata L.** 1 okaz na Równicy-Zawodziu przy świetle 18. V. 1931. Drugi okaz złapał we wrześniu Machanek (zbieracz motyli, amator). Na Śląsku łapany dotąd tylko w okolicach miasteczka (R.).
562. **C. truncata Hufn.** Nierzadki po lasach na Równicy w czerwcu i w lipcu, i znów od końca sierpnia we wrześniu.
ab. centumnotata Schulze, pole środkowe białawe; najczęstsza forma.
563. **C. citrata L. (immanata Hbn.).** Równica nieczęsty w lipcu i sierpniu.
 * *ab. immanata Haw.*, pole środkowe czarne; znacznie liczniejszy od formy typowej.
564. **C. fluctuata L.** Pospolity wszędzie w dwóch pokoleniach, od końca kwietnia przez maj i znów w lipcu i sierpniu.
ab. abstersata H. Schöff., z nieprzerwaną ciemną przepaską na środku skrzydeł przedn.; pojedynczo.

565. **C. montanata Schiff.** Dość liczny w Cieszyńskim w czerwcu do połowy lipca. Pogrzebień nierzadki w czerwcu (ks. W.).
- * *ab. degenerata Prout. (constricta Strand.)*, ma wstęgę środkową przerwana; Równica-Maków, Bażanowice po jednym okazie.
566. **C. quadrifasciata Cl.** Nierzadki w Cieszyńskim od połowy czerwca przez lipiec. Pogrzebień 1 okaz w czerwcu, drugi 1. VII. (ks. W.).
- ab. thedenii Lampa (atrofasciata Schil.)*, ma pole środkowe czarne; rzadki.
567. * **C. spadicearia Schiff.** W Cieszyńskim wszędzie liczny w dwóch pokoleniach od maja do końca sierpnia.
568. **C. ferrugata Cl.** Wszędzie liczny od końca kwietnia do połowy czerwca i znów od połowy lipca przez sierpień.
- ab. unidentaria Haw.*, wstęga środkowa czarna; równie liczny.
569. **C. biriviata Bkh. (pomoeriaria Ev.)**. W Cieszyńskim liczny od końca kwietnia do połowy czerwca. Pogrzebień nierzadki w maju i czerwcu. Oświęcim pojedynczo (Bobrek).
- gen. aestiva Fuchs.*, letnie pokolenie ciemniejsze niż forma typowa. Tuł przy świetle parę okazów w połowie lipca.
570. **C. designata Hufn.** Wszędzie liczny od końca kwietnia przez maj i znów w lipcu i sierpniu.
- ab. coarctata Prout.* Środkowa przepaska b. wąska; 1 okaz.
571. **C. obstipata F. (fluvialata Hbn.)**. Pojawia się wszędzie pojedynczo. Tuł 1 okaz 18. VII. 1932, Oświęcim kilka okazów na przynęcie w sierpniu i wrześniu (Biel.). Krasowy 1 okaz na przynęcie 12. X. 1930, Pogrzebień 5 okazów przy świetle w lipcu i wrześniu, Chwalowice (ks. W.), Buków nad Odrą 1 okaz na łacie 9. X. (Dr.). Z polskiej części Śląska podany dotąd tylko z Knuruwa (R.).
572. **C. lignata Hbn. (vittata Bkh.)**. Dość rzadki w maju, czerwcu i w sierpniu. Równica-Zawodzie, Oświęcim, ujście Przemszy, Ligota Tworkowska (Dr.). Z polskiej części Śląska podany dotąd tylko z Przyszowic (powiat Rybnik).

573. * *C. olivata* Schiff. Tuł nierzadki przy świetle od mniej więcej 10 lipca do początków sierpnia. Na Równicy rzadszy.
574. *C. pectinataria* Knoch. (*viridaria* F.). W Cieszyńskim dość liczny w czerwcu. W Oświęcimiu i na Górnym Śląsku nieczęsty.
575. * *C. didymata* L. Liczny na Tule w lipcu. Przylatuje do światła lampy. Samiczki nieco rzadsze. Równica-Zawodzie; rzadki.
576. *C. parallelolineata* Retz. (*vespertaria* Schiff.). Dość liczny wszędzie jesienią (od ostatnich dni sierpnia przez wrzesień).
577. *C. suffumata* Schiff. Rzadki na Równicy w maju przy świetle. Bażanowice 1 ok. bardzo zlatany 5. VII. 1933.
578. * *C. derivata* Schiff. (*nigrofasciaria* Goeze). Równica-Zawodzie 1 okaz przy świetle 19. V. 1931 Równica-Maków kilka okazów na pniach drzew znalazł w początkach maja Karol Lodka (syn gajowego).
579. *C. cuculata* Hufn. Tuł dość rzadki przy świetle w lipcu. Bażanowice 1 okaz.
580. *C. unangulata* Haw. Pogrzebień 1 ok. 12. VI. 1930 (ks. W.).
581. * *C. luctuata* Schiff. Tab. IV, ryc. 3. Nierzadki na zrębach Równicy w maju, czerwcu, lipcu i sierpniu.
- * *v. albidior* Alph. Tab. IV, ryc. 4, z białą przepaską b. szeroką na skrzydł. przedn. i tyln.; 1 okaz Równica-Maków 23. V. 1932.
- * *ab. basinigra* Klem, Tab. IV, ryc. 5, o intensywnie czarnem polu środkowem skrzydeł przedn. i czarno-brunatnem polu nasadowem skrzydł. tyln.; 1 okaz Równica-Maków 8. VIII. 1931.
582. *C. bilineata* L. Wszędzie liczny od końca maja do końca sierpnia.
- ab. infuscata* Gmpbg. Pole środkowe z dwóch stron zaciemnione; nierzadki.
583. *C. capitata* H. Schäff. Bażanowice, Równica, dość liczny od ostatnich dni maja przez czerwiec i znów w sierpniu. Krasowy 1 ok. 31. V. 1930. Pogrzebień nieliczny w czerwcu. Z polskiej części Śląska wykazany dotąd tylko z Rep-tów Starych (R.).

584. **C. silacea** Hbn. W Cieszyńskim liczny od końca maja przez czerwiec i znów od połowy lipca przez sierpień. Oświęcim rzadki, Pogrzebień nieliczny (ks. W.).
ab. insulata Haw., w polu środkowym występuje czarna plamka białawo-żółto obwiedziona; 1 okaz Bażanowice 6. VI. 1933. Na Równicy spotykałem ciemne okazy zupełnie bez żółtej przymieszki; możnaby formę tą zaliczyć do alpejskiej odmiany:
 * *ab. umbrosaria* Motsch (*deflavata* Stgr.), znanej już z innych okolic polskich Karpat.
585. **C. corylata** Thnbg. Nierzadki w maju i czerwcu. Oświęcim (Zaborze, Poręba), Bażanowice.
586. **C. rubidata** Schiff. Tuł dwa okazy przy świetle 28. VI. 1930 (światło). Krasowy 1 okaz 23. VI. 1930. Z polsk. cz. G. Śląska podany dotąd tylko z miejscowości Segeth, powiat Tarnowskie Góry (R.).
587. **C. albicilata** L. Nierzadki wszędzie od ostatnich dni maja przez czerwiec do połowy lipca.
588. * **C. procellata** Schiff. Jedyne okazy przyleciały do światła lampy pokojowej w Oświęcimiu na tak zwanej Gejzlerówce 28 lipca 1928.
589. **C. hastata** L. Dość liczny pod Katowicami i w Murckach od końca maja i w czerwcu.
590. **C. tristata** L. (*limbosignata* Nolck.). Oświęcim—Bobrek pojedynczo w maju; Ligota Tworowska częsty w lecie (Dr.).
591. **C. rivata** Hbn. Tuł dość rzadki w czerwcu.
592. **C. alternata** Müll. (*sociata* Bkh.). Pospolity wszędzie w dwóch pokoleniach od maja do końca sierpnia.
593. **C. alchemillata** L. Nierzadki w czerwcu, lipcu i sierpniu.
594. * **C. lugdunaria** H-Schäff. Jedyne okazy złapał przy świetle w Pogrzebieniu ks. Wycisło. Do niedawna motyl ten wykazany był w Polsce tylko z Wielkopolski i to w jednym okazie. Dopiero w ostatnich latach złapano go jeszcze w kilku miejscowościach. Ze Śląska Opolskiego podany przez Raebła (Laband).
595. * **C. minorata** Tr. Kilka okazów złowiłem przy świetle w pierwszych dniach sierpnia; Równica — Zawodzie.
596. **C. blandiata** Schiff. W Cieszyńskim nierzadki, a w pewne lata bardzo liczny w lipcu i sierpniu. Pogrzebień pospo-

- lity w r. 1927, odtąd jednak nie pokazuje się zupełnie (ks. W.). Oświęcim pojedynczo (Biel.).
597. * **C. albulata Schiff.** W Cieszyńskim bardzo pospolity na łąkach w maju i czerwcu.
598. **C. flavofasciata Thnbg.** Katowice (cmentarz i okoliczne pola) wieczorem latające okazy. Nierzadki z końcem lipca i w początkach sierpnia. Pogrzebień 24. VI. 1930, Zabrze (Śląsk) 1 ok. (ks. W.).
599. **C. furcata Thnbg. (sordidata F.).** Nierzadki w Cieszyńskim w lipcu. Oświęcim — Zaborze; rzadki.
- * *ab. sordidata F.*, o tle zielonem z ciemnymi pręgami; liczny.
- ab. fuscoundata Don.*, tło skrzydeł czerwono-brunatne z ciemnymi pręgami; pojedynczo.
- ab. obliterated Prout.*, zielonawe okazy bez rysunku; pojedynczo.
- * *ab. obscura Peyer (infuscata Stgr.)* prawie jednostajnie ciemno-brunatny; nierzadki, szczególnie na Równicy.
600. **C. coerulata F.** Bardzo liczny w dolinie Soły i Wisły (Oświęcim, Nowy Bieruń) od ostatnich dni kwietnia do końca czerwca. Ogromnie zmienny w ubarwieniu.
- * *ab. literata Don.*, odmiana brunatna z polem środkowym brunatno-białawym; pojedynczo.
- ab. constricta Strd.*, pole środkowe silnie zwężone, a nawet z jednej strony przerwane; 1 okaz Oświęcim.
- ab. cinerascens Strd.*, pole środkowe jednostajnie ciemnoszare; liczny.
- ab. obsoletaria Schille*, jednostajnie ciemno-brunatno-popielate okazy; liczny.
- * *ab. impluviaria H. Schöff.*, pole środkowe i nasadowe mało różni się od tła skrzydeł, linja zaś falista występuje w postaci przepaski niebieskawo-popielatej; pojedynczo w Oświęcimiu i Nowym Bieruniu.
601. * **C. badiata Schiff.** Bażanowice kilka okazów z końcem kwietnia i w początkach maja (11. V. 1933) przy świetle. Oświęcim 1 okaz złapał Bielewicz na kotkach wierzbowych 23. IV. 1932.
602. **Pelurga (Larentia) comitata L.** Wszędzie nierzadki w lipcu i sierpniu.

603. **Hydrelia flammeolaria** Hufn. (*Larentia luteata* Schiff.).
Wszędzie nierzadki w maju i lipcu.
604. **Euchoeca nebulata** Scop. (*Larentia oblitterata* Hufn.).
Wszędzie pospolity w maju i lipcu.
605. **Asthena albulata** Hufn. (*candidata* Schiff.). W Cieszyń-
skim nierzadki w czerwcu. Pogrzebień również nie-
rzadki przez czerwiec (ks. W.).
606. * **Asthena anseraria** H.-Schäff. W Parku Księżnej w Bobr-
ku pod Oświęcimem łapali pojedyncze okazy w czerwcu
Bielewicz i mój brat.
607. * **Eupithecia** (*Tephroclystia*) **tenuiata** Hbn. Jeden okaz
tego gatunku złapałem przy świetle (5. VIII. 1931) na
Równicy.
608. * **E. immundata** Z. Bażanowice; jeden okaz latający
w dzień złapałem w lesie 5. VII. 1933.
609. * **E. plumbeolata** Haw. W Cieszyńskim, na Tule i w Ba-
żanowicach nierzadki w czerwcu i w lipcu. Krasowy
1 ok. przy świetle 15. VII. 1930. W okolicach Brzezia
i Suminy (pow. Rybnik) spotykałem pojedynczo okazy na
pniach drzew w maju.
610. **E. pini** Retz. (abietaria Goeze, togata Hbn., strobilata
Bkh.). Nierzadki w lasach szpilkowych w czerwcu i lipcu.
Równica, Kosztowy-Krasowy.
611. **E. bilunulata** Zett. (*strobilata* Hbn.). Na Równicy rzadszy,
liczniej spotykałem go w Murckach i Kosztowach-Kraso-
wach, w maju i czerwcu.
612. **E. linariata** F. Pojedyncze okazy łapałem na Równicy —
Zawodziu przy świetle w pierwszych dniach sierpnia;
Pogrzebień nierzadki w czerwcu (ks. W.). Katowice
(cmentarz), dorosłe gąsienice zbierałem na *Linaria vulga-*
ris przy końcu września 1933.
613. * **E. laquaearia** H.-Schäff. Gąsienice tego gatunku zbie-
rałem według wskazówek pp. Masłowskich z Zawiercia
na *Euphrasia offic.* i *Odontites lutea* przy końcu września
1933 w Muchowcu pod Katowicami. W roku tym były
one tak w Zawierciu, jak i pod Katowicami liczne.
614. **E. exigua** Hbn. Nierzadki przy końcu maja i w czerwcu.
615. **E. centaureata** Schiff. (*oblongata* Thnbg.) Pospolity
w maju i znów w lipcu i sierpniu.

616. * *E. trisignaria* H.-Schäff. Jedyny okaz tego gatunku złapałem przy świetle lampy na Tule 29. VII. 1932.
617. * *E. helveticaria* Bsd. *ab. arceuthata* Frr. Jeden tylko zupełnie starty okaz przyleciał do światła na Równicy (Zawodzie) 14. VII. 1931. Budowa narządu kopulacyjnego tego okazu wykazała jego przynależność do gatunku *E. helveticaria*, Bsd.
618. *E. satyrata* Hbn. Pojawia się pojedynczo przy świetle na Tule i na Równicy w maju i czerwcu do pierwszych dni lipca. Kilka okazów złapałem w dzień na łące.
619. * *E. tripunctaria* H.-Schäff. (*albipunctata* Haw.). Bażanowice pojedynczo przy świetle lampy w maju i lipcu. Równica — Zawodzie 1 ok. 5. VIII. 1931. Pogrzebień 1 ok. przy świetle 29. VII. 1932 (ks. W.).
620. *E. absinthiata* Cl. Występuje również pojedynczo na Tule, Równicy i w Pogrzebieniu w maju i lipcu.
621. * *E. goossensiata* Mab. (*callunae* Spr.). Jeden okaz złowił w Oświęcimiu Bielewicz 3. VIII. 1932.
622. *E. expallidata* DbI. Dwa okazy złowiłem przy świetle na Równicy 8. VIII. 1932 i 15. VIII. 1931.
623. *E. assimilata* DbI. Równica-Zawodzie, Oświęcim. Pogrzebień, pojedynczo w maju i czerwcu.
- Gatunki *E. absinthiata* Cl., *E. goossensiata* Mab. i *expallidata* DbI. są bardzo do siebie zbliżone zarówno wyglądem zewnętrznym, jak i budową aparatów kopulacyjnych. U ♂♂ *E. expallidata* DbI. i *absinthiata* Cl. największa różnica zaznacza się w kształcie płytek chitynowych (ósmego sternitu), podczas gdy walwy i pennis są do siebie podobne. ♂♂ *E. goossensiata* Mab. odróżnić można od *E. expallidata* DbI. na podstawie różnicy kształtu koleczastych narośli chitynowych w pennisie, a od *absinthiata* Cl. na podstawie odmiennej budowy ósmego sternitu, który jakkolwiek mniejszy, zbliżony jest do tegoż u *E. expallidata* DbI.
- U ♀♀ różnice wykazać znacznie trudniej; jednak przy porównaniu preparatów serjami zauważyć można pewne odchylenia w kształcie ostium i ductus bursae, oraz w wyglądzie samej bursy, która u *E. goossensiata* Mab. jest bardziej pękata, niż u *E. expallidata* DbI. i *absinthiata* Cl. Petersen w swej pracy (Sp. lit. 8.) podkreśla, że nie widzi

zbyt wyraźnych różnic między temi gatunkami i skłania się raczej do złączenia ich w jeden gatunek.

Jednak późniejsi autorowie Burrows i Prout nadal je traktują odrębnie.

Odnosnie do okazów tych trzech gatunków ze zbiorów Muzeum Śląskiego, oznaczonych przez Langego (Saksonja) i potwierdzonych następnie anatomicznie, jestem zdania, że należy je wyodrębnić.

624. **E. vulgata Haw.** Liczny wszędzie od połowy maja do lipca.
625. * **E. denotata Hbn.** Nierzadki w Cieszyńskim przy świetle lampy w lipcu; 1 ok. Bażanowice jeszcze 16. VIII. 1933. Pogrzebień pojedynczo przy świetle lampy w lipcu (ks. W.).
 - ** *ab. solidaginis Fuchs*, koloru bardziej szarego, bez brunatnej domieszki; kilka okazów na Tule.
 - ** *ab. atraria H. Schöff.* forma górską, zupełnie ciemna i wybitnie duża; 1 ok. na Równicy 13. VII. 1931.
626. **E. castigata Hbn.** Nierzadki w czerwcu na Tule przy świetle lampy. Pogrzebień (ks. W.).
627. * **E. icterata Vill. v. subfulvata Haw.** Kilka okazów przy świetle na Równicy (Zawodzie) w połowie lipca i w początkach sierpnia.
 - * *ab. oxydata Tr.* Okaz bez rdzawego zabarwienia; Góra Tuł 14. VII. 1932.
628. **E. succenturiata L.** Pojedynczo łapałem go na Równicy, w Oświęcimiu i w Katowicach przy końcu lipca i w początkach sierpnia.
629. **E. subnotata Hbn.** Dwa okazy złapał ks. Wycisło przy świetle w Pogrzebieniu 4. i 23. VII. 1930.
630. * **E. distinctaria H.-Schöff.** Dwa okazy (♂♀) tego motyla złapałem przy świetle lampy acetyl. na Równicy (Zawodzie) w pierwszych dniach lipca 1931. Według Zeitza gatunek ten jest w Europie szeroko rozpowszechniony, zwłaszcza na południu, bywa jednak bardzo lokalny. Jeden okaz tego gatunku złapał w Tatrach pułk. Niesiołowski w tym samym roku i miesiącu (22. VII.), jako nowy dla Polski.
631. **E. indigata Hbn.** Równica pojedynczo w maju przy świetle.

632. **E. pimpinellata Hbn.** Nierzadki w lipcu; Równica, Tuł, Bażanowice, Kosztowy-Krasowy, Pogrzebień (ks. W.).
633. **E. nanata Hbn.** Dość liczny na wrzosowiskach G. Śląska w maju i lipcu. Równica — Zawodzie rzadki w sierpniu.
634. **E. innotata Hufn.** Nieczęsty w maju i czerwcu; Oświęcim, Bażanowice, Równica.
v. fraxinata Crewe, pokolenie letnie znacznie mniejsze; Bażanowice w sierpniu.
 * *v. tamarisciata Frr.*, większe okazy pokolenia letniego, niebieskawo-popielate; 1 okaz w Bażanowicach 22. VIII. 1933.
635. * **E. virgaureata Dbld.** Jeden okaz tego gatunku złowiłem przy świetle w Bażanowicach 16. VIII. 1933.
636. **E. sobrinata Hbn.** Liczny w Cieszyńskim od połowy lipca do mniej więcej połowy września. Na Górnym Śląsku bywa bardzo rzadki; Ligota Tworowska 1 okaz 23. IX. 1933 (Dr.), Oświęcim 3. VIII. 1932 (Biel.).
637. * **E. lariciata Frr.** Nierzadki na Równicy w czerwcu i lipcu.
638. **E. tantillaria. Bsd. (pusillata Hbn.).** Liczny w lasach szpilkowych w maju i czerwcu.
639. **E. lanceata Hbn.** Nierzadki w lasach szpilkowych w kwietniu. Na Równicy do połowy maja.
640. **Chloroclystis rectangulata L.** Liczny po lasach i sadach w czerwcu i początkach lipca.
ab. subaerata Hbn., jaśniejsze okazy intensywniej zielono zabarwione; nierzadki.
ab. cydoniata Bkh., czarne zabarwienie silniejsze; nierzadki.
ab. nigrosericeata Haw., zupełnie czarne; mniej liczny.
641. **Ch. debiliata Hbn.** Również liczny w lasach w czerwcu i w początkach lipca.
ab. grisescens Dietze, popielate okazy bez zielonego zabarwienia; nierzadki.
642. **Collix sparsata Tr.** Nierzadki w lasach w maju i czerwcu.

GEOMETRINAE.

643. **Arichanna melanaria L.** Liczny; Kosztowy-Krasowy, ujście Przemszy, Ochojec od połowy czerwca do sierpnia

- na przynęcie i w dzień na pniach drzew. Katowice (cmentarz) kilka okazów.
644. **Abraxas grossulariata** L. Pogrzebień dość rzadki w ostatnich latach w lipcu. W roku 1927 wystąpił tam ten gatunek licznie. Dotąd podany tylko z Tarnowskich Gór (R.).
645. **A. sylvata** Scop. Liczny w Parku Księżnej w Bobrku pod Oświęcimem w czerwcu.
646. **Lomaspilis (Abraxas) marginata** L. Pospolity w dwóch pokoleniach w maju do pierwszych dni czerwca i znów od końca lipca przez sierpień.
ab. nigrofasciata Schöyen, czarne plamy w środku łączą się w nieprzerwaną wstęgę; pojedynczo.
ab. pollutaria Hbn., w środku skrzydeł brak czarnych plam, a obwódka skrzydeł wąska, na tylnych niekiedy przerwana na dwie części; rzadki.
647. **Ligdia (Abraxas) adustata** Schiff. Dość liczny czasem już od połowy kwietnia do początków czerwca i znów w sierpniu.
648. **Babta bimaculata** F. W Cieszyńskim nierzadki w maju i czerwcu. Bażanowice jeszcze 5. VII. 1934. 1 ok. Oświęcim, Pogrzebień; pojedynczo.
ab. brunneimargo Prout., brzeg skrzydła przed. silnie zabrunatniony; 1 okaz.
649. **B. temerata** Schiff. Równica, Tuł, Bażanowice, nierzadki w maju i czerwcu, jeden okaz na Tule jeszcze 14. VII. 1932. Pogrzebień również nierzadki w lesie (ks. W.).
650. **Cabera (Deilinia) pusaria** L. Od maja do jesieni wszędzie częsty.
651. **C. exanthemata** Scop. Również częsty w maju, czerwcu i lipcu.
ab. unicolorata Teich., jednostajnie biały okaz, z ledwie widoczną środkową linią poprzeczną, zbliża się do tej odmiany; ujście Przemszy 15. V. 1930.
652. * **Püngeleria (Numeria) capreolaria** Schiff. W początkach sierpnia łapałem pojedyncze okazy w lasach szpilkowych Równicy.
653. **Ellopija fasciaria** L. (*prosapiaria* L.). Nierzadki w lasach szpilkowych w czerwcu i początkach lipca.
v. prasinaria Schiff. liczniejszy niż forma typowa.

654. **Campaera (Metrocampa) margaritata L.** W Cieszyńskim nierzadki od mniej więcej połowy czerwca przez lipiec. Oświęcim 1 okaz w parku nad Sołą.
655. **Ennomos autumnaria Wrbng.** Wszędzie dość częsty przy końcu sierpnia i we wrześniu.
656. **E. quercinaria Hufn.** Jeden okaz należący do odmiany: *ab. carpinaria Hbn.*, złapał ks. Wycisło w Pogrzebieniu 25. VII. 1932.
657. **E. alniaria L.** Nieczęsty na Równicy, w Oświęcimiu i Chwałowicach (ks. W.) Lata w sierpniu i wrześniu.
658. **E. fuscantaria Steph.** Nierzadki przy świetle w lipcu i sierpniu.
 * *ab. effuscaria Rbl.*, brunatne przyciemnienie zewnętrznego pola zanika; Równica-Zawodzie 1 okaz 7. VIII. 1931.
 * *ab. destrigaria Galvagni*, brak obu linii poprzecznych; Równica-Zawodzie 2 okazy w sierpniu.
659. **E. erosaria Schiff.** Dość częsty przy świetle w Cieszyńskim. Na Górnym Śląsku i w Oświęcimiu nierzadki. Lata w lipcu i we wrześniu. W Zawodziu na Równicy złapałem przy świetle 1 okaz 25. VI. 1931, a w Oświęcimiu 18. VI.
ab. tiliaria Hbn., okazy bledsze, cytrynowo-żółte; pojedynczo.
660. **Selenia bilunaria Esp.** Liczny w Cieszyńskim, a na Górnym Śląsku i w Oświęcimiu nierzadki z wiosną.
gen. aest. illunaria Esp. W Cieszyńskim znacznie liczniejszy od wiosennego pokolenia w lipcu. Pogrzebień nierzadki (ks. W.).
661. **S. tetralunaria Hufn.** Nieczęsty z wiosną, ale wszędzie się pojawia. Natomiast:
gen. aest. aestiva Stgr. liczny, szczególnie w Cieszyńskim.
662. **Gonodontis bidentata Cl.** Tab. IV, ryc. 14. W Cieszyńskim liczny przy świetle lamp w maju i w początkach czerwca. Na Górnym Śląsku i w Oświęcimiu pojedynczo.
 * *ab. nigra Prout.* Tab. IV, ryc. 15. Okazy ciemne; nierzadki na Równicy.
663. **Colotois (Himera) pennaria L.** Bażanowice w październiku pojedynczo. Pogrzebień nierzadki przy świetle i z gaśienic (ks. W.).

664. **Crocallis elinguaris** L. Nierzadki w lipcu i początkach sierpnia przy świetle i na pniach drzew.
ab. fasciata Gillm., pole środkowe brunatne; 1 okaz 14. VII. 1932 na Tule.
- * *ab. juncta* Schille, obie przepaski skrzydeł przed. łączą się przy brzegu pachowym; jeden okaz na Równicy 23. VII. 1932, drugi przejściowy na Tule.
665. **Angerona prunaria** L. W Cieszyńskim nierzadki w czerwcu i lipcu. Na Górnym Śląsku i w Oświęcimiu nieliczny.
ab. corylaria Thnbg. (*sordata* Fuessl), dość liczny szczególnie na Tule.
666. * **Ourapteryx sambucaria** L. Liczny w Cieszyńskim i w Pogrzebieniu (ks. W.) w lipcu i w pierwszych dniach sierpnia. Buków nad Odrą w czerwcu (Dr.). W Michałkowicach pod Katowicami jeden okaz tego gatunku przyleciał do światła lampy pokojowej (Banasik). Z polskiej części Górnego Śląska dotąd nie podany.
667. **Plagodis (Eurymene) dolabraria** L. W maju, czerwcu i znów od końca lipca w sierpniu nierzadki wszędzie.
668. **Opisthograptis luteolata** L. Również nierzadki w maju i czerwcu.
669. **Epione repandaria** F. (*apiciaria* Schiff.). W czerwcu, lipcu i sierpniu nierzadki.
670. **Cepphis (Epione) advenaria** Hbn. Wszędzie liczny po lasach od połowy maja do lipca.
671. * **Pseudopanthera (Venilia) macularia** L. Tab. IV, ryc. 21. Liczny na Równicy wzdłuż potoków w maju. Na Tule pojedynczo.
 * *ab. albicans* Oberth. Tab. IV, ryc. 22. Tło skrzydeł białawe; wśród typowych okazów można spotkać okazy świeżo wylęgłe, o kolorze białawo-żółtym. Forma ta bywa nawet dość częsta.
672. **Macaria (Semiothisa) notata** L. Tab. IV, ryc. 20. Dość liczny wszędzie w maju, czerwcu i w sierpniu.
 * *ab. innotata* Fuchs. Tab. IV, ryc. 19. Bez plamy; 1 okaz na Równicy 21. V. 1931.
673. **M. alternaria** Hbn. Mniej liczny od poprzedniego gatunku, ale wszędzie nierzadki; pojawia się w tym samym czasie.
674. **M. signaria** Hbn. Pogrzebień dość rzadki (ks. W.).

675. **M. liturata** Cl. Pospolity w lasach szpilkowych w dwóch pokoleniach, od połowy maja do końca sierpnia.
676. * **Theria (Hybernia) rupicaprararia Schiff.** Lokalny, ale bardzo liczny wczesną wiosną w okolicach Ligoty Tworkowskiej. Motyle (samce) latają wieczorem nad krzakami tarniny (Dr.). Jest to jedyne stanowisko tego motyla na polskim Śląsku.
677. **Erannis (Hybernia) leucophaearia Schiff.** Nierzadki z wiosną po lasach liściastych.
678. **E. aurantiaria Hbn.** Pogrzebień liczne gąsienice na brzo-
zach (ks. W.), Brzezie pojedynczo na drzewach w paź-
dzierniku i w listopadzie (Dr.). Oświęcim jeden okaz.
679. **E. marginaria F.** W Cieszyńskim liczny z wiosną przy
świecie i na pniach drzew. Na Górnym Śląsku i w Oświę-
cimiu nierzadki.
ab. diversaria F. Przednie skrzydła jednostajnie czerw-
nawe; nierzadki.
ab. denigraria Uffeln., nasada i brzeg zewn. brunatnawe;
nierzadki.
680. **E. defoliaria Cl.** Liczny tylko w Pogrzebieniu (ks. W.)
i w Ligocie Tworkowskiej (Dr.), w październiku i w listo-
padzie. W Cieszyńskim i w Oświęcimiu pojedynczo.
ab. holmgreni Lampa, zanik wstęg, tło skrzydeł rdzawo-
żółte; nierzadki.
ab. obscurata Stgr., tło ciemno-czerwono-brunatne; nie-
rzadki.
ab. obscura Heller, tło normalne z czarnymi paskami; nie-
rzadki.
681. **Phigalia pedaria F.** Nierzadki wszędzie wczesną wiosną.
682. **Poecilopsis (Biston) pomonaria Hbn.** Jeden okaz samca
znalazłem na pniu drzewa 23. IV. 1931 na Równicy (Li-
powiec).
683. **Lycia (Biston) hirtaria Cl.** Nierzadki z wiosną na pniach
drzew i latarniach ulicznych.
684. **Biston strataria Hufn.** Bażanowice pojedynczo w kwietniu.
685. **B. (Amphidasis) betularia L.** Nierzadki wszędzie w czerw-
cu i lipcu.
ab. carbonaria Jord. (doubledayaria Mill.), okazy czarne;
na całym Śląsku tak w nizinach jak i w górach pojedyn-

czo. Oświęcim jeden okaz z poczwarki wykopanej pod wierzbą.

ab. insularia Thierry — *M.*, forma przejściowa, do poprzedniej odmiany; Krasowy 1 okaz, Tuł 1 okaz, Pogrzebień e. l. (ks. W.). W Katowicach formę tą najczęściej spotykałem.

686. **Boarmia cinctaria Schiff.** W Kosztowach-Krasowach liczny od końca kwietnia przez maj. W Cieszyńskim nierzadki.

687. **B. secundaria Esp.** Pogrzebień dwa okazy na pniu drzewa w lesie 3. i 7. VIII. 1933. Bielszowice 1 okaz (ks. W.). Na Śląsku znany dotąd tylko z Reptów Starych (R.).

688. **B. ribeata Cl. (abietaria Schiff.).** Na Równicy liczny w lipcu. Tuł, Bażanowice nierzadki. Na Górnym Śląsku łapałem go pojedynczo: Krasowy, Ochojec (jeszcze w sierpniu 21. VIII. 1931). Oświęcim (Bielewicz).

* *ab. sericearia Curt.*, okazy ściemnione z zanikającym rysunkiem; Równica nierzadki.

689. **B. repandata L.** Tab. IV, ryc. 6. Wszędzie po lasach pospolity od ostatnich dni maja do mniej więcej połowy lipca. Krasowy 1 okaz na przynęcie jeszcze 12. X. 1930, prawdopodobnie z drugiego pokolenia.

ab. destrigaria Haw., jednostajnie popielaty, z zanikiem poprzecznych nakreśleń; pojedynczo.

ab. muraria Curt., popielaty bez brunatnego nalotu z niewyraźnym rysunkiem; rzadszy.

* *ab. nigricata Fuchs.* Tab. IV, ryc. 7, 8, 9. Jednostajnie czarne okazy; Równica pojedynczo przy świetle, Pogrzebień kilka okazów (ks. W.). Na Tule łapałem piękne formy przejściowe od tej odmiany.

ab. conversaria Hbn., pole środkowe czarne; nierzadki.

690. * **B. maculata Stgr. v. bastelbergeri Hirschke.** Dość liczny na Równicy od końca lipca do mniej więcej połowy sierpnia. Pierwsze okazy tego gatunku pojawiają się w czasie, kiedy poprzedni gatunek (*B. repandata L.*) kończy się. Wszystkie zatem świeże okazy, złapane na Równicy przy końcu lipca i w sierpniu, należą do gatunku *B. maculata v. bastelbergeri Hirschke.* Ważne to jest szczególnie przy oznaczaniu samic ostatniego gatunku, które wyglądem mało różnią się od samic *B. repandata L.*

691. **B. roboraria Schiff.** Równica w maju i w czerwcu nie-liczny jako:
ab. infuscata Stgr., okazy znacznie ciemniejsze. Krasowy 1 ok.
692. **B. punctinalis Scop. (consortaria F.).** Nierzadki wszędzie w maju i czerwcu.
ab. humperti Hump., prawe czarne okazy; nierzadki.
693. **B. bistortata Goeze.** Liczny wszędzie od kwietnia przez cały maj.
ab. defessaria Frr., okazy czarno-popielate, z białą linią falistą; liczny.
gen. aest. baeticaria Scharf., okazy pokolenia letniego, pojedynczo od końca czerwca przez lipiec.
694. **B. consonaria Hbn.** Tab. IV, ryc. 10. Równica — Zawodzie dość liczny na pniach drzew w maju. Syrynja pojedynczo na pniach drzew (Dr.). Oświęcim 1 okaz.
 ** *ab. nigra Bankes.* Tab. IV, ryc. 11. Prawie zupełnie czarne okazy; nierzadka forma na Równicy.
695. **B. extersaria Hbn. (luridata Bkh.).** Liczny tylko w Murckach i w Pogrzebieniu (ks. W.) w czerwcu. Oświęcim (Bobrek) pojedynczo, w Cieszyńskim pojedynczo. W roku 1932 złowiłem w Murckach pod Katowicami wszystkie odmiany wyszczególnione w ostatniej pracy Raebła:
ab. inalbata Oberth.
ab. intermedia Raebel.
ab. variegata Raebel.
ab. fasciata Raebel.
 Odmiany powyższe stanowią przejście od formy typowej do:
ab. cornelseni Hoffm., połyskująca czarna odmiana z białymi linjami poprzecznymi; w Murckach wraz z powyższymi odmianami.
696. **B. punctata Schiff.** Wszędzie pospolity w kwietniu i w maju.
ab. obscuraria Paux., czarnawo-szary z zanikającym rysunkiem; rzadki.
697. * **Pachynemnia hippocastanaria Hbn.** Tab. IV, ryc. 12. Kosztowy-Krasowy nierzadki w pierwszych dniach maja wieczorem na wrzosowiskach i na kwiatkach wierzb

- tamże rosnących. Jest to motyl bardzo charakterystyczny dla górnośląskich terenów (wrzosowisk).
698. **Ematurga atomarja** L. Tab. IV, ryc. 16, 17, 18. Wszędzie pospolity od końca kwietnia do końca sierpnia.
ab. ustaria Fuchs., napruszenia ciemne bardzo gęste, nie-rzadki.
ab. unicoloraria Stgr., jednostajnie czarno-brunatne; rzadki.
699. **Bupalus piniaria** L. Bardzo liczny w lasach szpilkowych od połowy maja przez czerwiec.
ab. flavescens B. White., ♂♂ o tle skrzydeł żółtawem; liczny.
ab. dziurzyński Koll., ♂♂ o tle skrzydeł żółtawem, z ciemną przepaską w środku skrzydeł; nierzadki.
ab. fuscantaria Krulik, samice jednostajnie żółto-brunatne; pojedynczo.
700. **Itame (Thomnonoma) wauaria** L. Tab. V, ryc. 14. Wszędzie nierzadki od końca maja przez czerwiec. Dwa okazy złapane w Kosztowach, posiadające białe tło skrzydeł, możnaby zaliczyć do odmiany:
 * *ab. alba* Prout. Tab. V, ryc. 16. Silnie zaś ściemnione okazy, łapane przez Banasika, przynależne są:
 * *ab. v-nigraria* Hatschett (*fuscaria* Thnbg.). Tab. V, ryc. 15.
701. **I. fulvaria** Vill. (*brunneata* Thubg.). Pospolity po lasach w czerwcu i lipcu.
702. **Diastictis artesiaria** Schiff. Nierzadki w Oświęcimiu i w Ustroniu (nad Wisłą). Brzezje (Dr.). Lata od czerwca do początku lipca i znów od końca sierpnia do połowy września.
703. **Lithina chlorosata** Scop. (*Phasiane petraria* Hbn.). Nierzadki po lasach porośłych paprocią w maju do pierwszych dni czerwca.
704. **Chiasma (Phasiane) clatrata** L. Tab. IV, ryc. 13 i 23. Liczny wszędzie w maju i znów od lipca przez sierpień.
ab. cancellaria Hbn., skrzydła żółte, siatka nakreśleń cienka; rzadszy.
ab. ornataria Krul., pole zewnętrzne obu skrzydeł ciemno-brunatne; dość rzadki. Jeden okaz o tle skrzydeł złocisto-żółtem, pozbawionem zupełnie białego tła, złowiłem przy świetle na Tule; okaz ten zbliżony jest do trans. ad:

* *ab. aurata* Trti., Tab. IV, ryc. 24, odmiany występującej na Sycylii.

705. * *Siona lineata* Scop. Liczny na Tule i w okolicach Cieszyńska od końca maja przez czerwiec do początków lipca.

706. *Perconia strigillaria* Hbn. Kosztowy-Krasowy, ujście Przemszy dość rzadki w czerwcu. Chwałowice 1 okaz (ks. W.).

ab. grisearia Stgr., jasno-popielate okazy; nierzadki.

OPUSZCZONE GATUNKI.

707. *Melitaea aurelia* Nick. W Żyglinie (powiat Tarnogórski) łowił dość licznie ten gatunek Banasik.

708. *Smerinthus ocellata* L. Pospolity wszędzie w maju i czerwcu. W lipcu i sierpniu spotykałem tylko pojedyncze okazy.

709. *Rhodostrophia vibicaria* Cl. Jeden okaz, złowiony w Żyglinie 3. VI. 1934, otrzymałem od Banasika.

710. *Gnophos ambigua* Dup. *ab. pullularia* H.-Schäff. (*vepretaria* Spr.). Również tylko jeden okaz, złowiony przez Banasika w Żyglinie 20. VI. 1934.

SPIS GATUNKÓW MOTYLI, WYKAZANYCH ZE ŚLĄSKA PRZEZ RAEBLA I SKALĘ (9, 11).

- Satyrus hermione* L. (R.).
 „ *statilinus* Hufn. (R.).
Epinephele tithonus L. (R.).
 „ *lycaon* Rott. (R.).
Coenonympha hero L. (R.).
 „ *arcania* L. (R.).
Vanessa xanthomelas Esp. (R.).
Melitea aurinia Rott. (R.).
Argynnis ino Rott. (R.).
Thecla ilicis Esp. (R.).
 „ *pruni* L. (R.).
Chrysophamus alciphron Rott. (R.).
Everes (Lycaena) argiades Pall. (R.).
Lycaena eumedon Esp. (R.).
 „ *meleager* Esp. (R.).
Heteropterus morpheus Pall. (R.).
Zygaena carniolica Sc. (R.).
Roeselia (Nola) strigula Schiff. (R.).
Comacla senex Hbn. (R.).
Coscinia striata L. (R.).
Utetheisa (Deiopeia) pulchella L. (R.).
Arctinia caesarea Goetze (R.).
Dasychira selenitica Esp. (R.).
 „ *abietis* Schiff. (R.).
Orgyia gonostigma F.
Malacosoma castrensis L. (R.).
Trichiura crataegi L. (R.).
Eriogaster lanestris L. (R.).
Lemonia taraxaci Esp. (R.).

- Haemorrhagia (Hemaris) fuciformis L. (R.).
 Hoplitis milhauseri F. (R.).
 Notodonta tritophus Esp. (R.).
 Ochrostigma velitaris Hufn. (R.).
 Odontosis carmelita Esp. (R.).
 ** Psyche viadrina Stgr. (R.).
 Phalacropteryx graslinella Bsd. (R.).
 Aegeria (Trochilium) melanocephala Dalm. (R.).
 Paranthrene (Sciapteron) tabaniformis Rott. (R.).
 Synanthedon conopiformis Esp. (R.).
 „ vespiformis L. (R.).
 „ formicaeformis Esp. (R.).
 Hepialus lupulinus L. (R.).
 Acromicta cuspis Hbn. (R.).
 „ strigosa F. (R.).
 Metachrostis (Bryophila) algae F. (R.).
 Euxoa (Agrotis) trux Hbn. (R.).
 Rhyacia (Agrotis) fugax Tr. (R.).
 Aplectoides (Agrotis) speciosa Hbn. (R.).
 Cerastis (Pachnobia) leucographa Schiff. (R.).
 Mythimna (Mesogona) acetosellae Schiff. (R.).
 Triphaena (Agrotis) interjecta Hbn. (Skala).
 Actinotia (Chloantha) hyperici Schiff. (R.).
 Polia (Mamestra) splendens Hbn. (R.).
 Harmodia (Dianthoecia) xanthocyanea Hbn. (R.).
 Monima (Taeniocampa) miniosa F. (R.).
 „ „ populi Ström. (populeti F.) (R.).
 Cuculia argentea Hufn. (R.).
 „ artemisiae Hufn. (R.).
 „ absinthii L. (R.).
 „ lychnitis Rbr. (R.).
 Calophasia lunula Hufn. (R.).
 Brachionycha nubeculosa Esp. (R.).
 Calotaenia (Jaspidea) celsia L. (Skala).
 Crypsedra (Hadena) gemmea Tr. (Skala).
 Dryobotodes (Dryobota) protea Bkh. (R.).
 Valeria oleagina F. (Skala).
 Xantholeuca (Hoporina) croceago F. (R.).
 Amathes (Orthosia) macilenta Hbn. (R.).
 „ iners Germ. (Dyschorista suspecta Hbn.) (R.).

- Parastichtis (Hadena) sublustris Esp. (R.).
 " " struvei Ragusa (R.).
 Psilomonodes (Erastria) venustula Hbn. (R.).
 Ipimorpha (Plastenis) subtusa F. (R.).
 Calymnia affinis L. (R.).
 Arenostola pygmina Haw. (Tapinostola fulva Hbn.) (R.).
 Archanara (Nonagria) dissoluta Tr. ab. hessi Bsd. (R.).
 Chloridea (Heliothis) ononis Schiff. (R.).
 Tarache (Acontia) luctuosa Esp. (R.).
 Earias vernana Hbn. (R.).
 Phytometra (Plusia) deaurata Esp. (Skala).
 " " variabilis Piller (R.).
 Chrysoptera (Plusia) C-aureum Knoch. (R.).
 Abrostola asclepiadis Schiff. (R.).
 Toxocampa craccae F. (R.).
 Brephos notha Hbn. (R.).
 Alsophila quadripunctata Esp. (R.). (Anisopteryx Aceraria Schiff.)
 Chlorissa (Nemoria) viridata L. (R.).
 " " pulmentaria Guen. (R.).
 Ptychopoda (Acidalia) dilutaria Hbn. (R.).
 " " deversaria H. — Schäff. (R.).
 Cosymbia (Ephyra) porata L. (R.).
 Calocalpe cervinalis Scop. (Eucosmia certata Hbn.) (R.).
 Cidaria (Larentia) obsoletaria H. — Schäff (Alpicolaria H. — Schäff.) (Skala).
 Cidaria (Larentia) hastulata Hbn. (luctuata Hbn.) (R.).
 " " galiata Schiff. (R.).
 " " bifasciata Haw. (unifasciata Haw.) (R.).
 Hydrelia (Larentia) testacea Don. (R.).
 Eupithecia (Tephroclystia) valerianata Hbn. (R.).
 " " venosata F. (R.).
 " " veratraria H. S. (R.).
 " " subumbrata Schiff. (scabiosa Bkh.) (R.).
 ** Bapta pictaria Curt. (distinctata H. S.) (R.).
 Phalaena (Hygrochroa) syringaria L. (R.).
 Artiora (Therapis) evonymaria Schiff. (R.).
 Apocheima (Biston) hispidaria Schiff. (R.).

Nyssia (Biston) zonaria Schiff. (R.).
 Chiasma (Phasiane) glarearia Brahm. (R.).

GATUNKI MOTYLI, WYKAZANE ZE ŚLASKA CIESZYŃ-
 SKIEGO PRZEZ BRACI MAŃKOWSKICH:

Parnasius mnemosyne L.

„ apollo L.

Pararge achemine Sc.

Melitaea maturna L.

„ cynthia Hvn.

Lycaena orion Pall.

Pericallia matronula L.

Callimorpha quadripunctaria Poda.

Moma (Trichosea) ludifica L.

SPIS LITERATURY.

1. *Heydemann F.* Die Arten der Hydroecia (*Apamea*) nictitans L. Gruppe Ent. Zeitschr. XXXIV. Jahrgang 1931.
2. *Jordan K.* On *Anaitis efformata* Guen. (1858), a species distinct from *An. plagiata* L. (1758). Novitates Zoologicae, Fring XXX. 1923, str. 243—246.
3. *Kremky J.* Ann. Mus. Zoo. Polon. 1928. Remarques sur la morphologie et la distribution géographique des Lépidopteres du groupe l'*Apamea nictitans* Bkh.
4. *Mańkowsky:* Spis motyli do zbiorów Towarzystwa Poznańskiego Przyj. Nauk 1892.
5. *Masłowsky L. i M.* Motyle okolic Zawiercia. Lwów 1929.
6. *Pax F.* Die Tierwelt „Handbuch von Polen“, Berlin 1917.
7. *Petersen W.* Die Formen der Hydroecia nictitans Bkh.-Gruppe. Petrograd 1914.
8. *Petersen W.* Ein Beitrag zur Kenntnis der Gattung *Eupithecia* Curt. Deutsche Entomologische Zeitschrift Iris. Band XXII. Jahrgang 1909, Dresden.
9. *Raebel H.* Die Großschmetterlinge des Oberschlesischen Hügellandes. 1931.
10. *Romaniszyn J.* Fauna motyli Polski cz. I. Kraków 1929.
11. *Skala.* Beitrag zur Lepidopterenfauna Mährens und Oesterr. Schlesiens. Zeitschr. d. österr. Entom. Ver. Jahrg. 8 u. 9. Wien 1923/4.
12. *Seitz A.* Die Grossschmetterlinge der Erde Pars I. Fauna palearctica Stuttgart.
13. *Spuler A.* Die Schmetterlinge Europas. Stuttgart 1908—1910.
14. *Wocke N.* Verzeichniss der Falter Schlesiens. Zeitschr. f. Entomologie. Neue Folge. Heft 3. Breslau 1872.
15. *Wolf P.* und *Raebel H.* Verzeichniss der in Südosten von Oberschlesien vorkommenden Grossschmetterlinge. Ent. Zeitschr. Zentralorgan d. Intern. Entom. Ver. Jahrg. XXVII. Frankfurt a. M. 1913/14.

ZUSAMMENFASSUNG.

Beitrag zur Kenntnis der Lepidopterenfauna Schlesiens. Macrolepidoptera.

Einleitung.

Die vorliegende Arbeit beruht auf dem von mir in den Jahren 1930—1933 für das schlesische Museum gesammelten Material. (Einige Arten sind von mir in früheren Jahren in der Gegend von Oświęcim gesammelt worden.) Meine Forschungen betreffen die Gegend von Ustroń, Cieszyn, Katowice, Mysłowice u. Oświęcim. Auch benützte ich private Sammlungen des Herrn Pfarrers Wycisło aus Pogrzebień. Diese letzteren Sammlungen, die bis dato noch nicht veröffentlicht waren, betreffen die Gegend von Chwałowice, Łaziska Górne, Lubomja, sowie Pogrzebień im Kreise Rybnik und enthalten eine ganze Anzahl für Schlesien sehr wichtiger Arten. Einige seltene, für Schlesien neue Arten, erhielt ich vom Herrn A. Drozda, Schulleiter in Ligota Tworkowska, der seit mehreren Jahren in der Gegend von Buków, Brzezine und Syrynia Schmetterlinge sammelt. In meiner Sammelarbeit unterstützte mich auch der Student Marjan Bielewicz aus Oświęcim, der mit vorbildlicher Genauigkeit in der Umgebung Oświęcims sammelte.

Die Zahl der Arten, die in den letzten Jahren auf dem Gebiete Schlesiens gefunden wurden, beträgt 710. Die Nachtfalter sammelte ich beim Scheine einer Karbidlampe. Außerdem legte ich Köder aus und fing auch auf Blüten. Als Fangplätze wählte ich immer Gegenden fern von Menschenansiedlungen und hatte deshalb auch immer gute Resultate. Ich will nur anführen, daß ich in 4 Jahren über 10.000 Exemplare gesammelt habe. Im ersten Jahr meiner Tätigkeit verbrachte ich im Terrain volle

7 Monate (von Anfang März bis Anfang November), im nächsten Jahr 5 Monate und in den letzten 2 Jahren je 3 Monate ohne Unterbrechung. Weil eine 4-jährige Zeitspanne nicht genügt um ganz Schlesien gründlich zu erforschen, betrachte ich meine Arbeit mehr als einen Beitrag, der das Thema noch nicht erschöpft. Die vorhin genannten Gebiete sind — mit Ausnahme von Katowice — die Lepidopterenfauna betreffend, noch fast gar nicht erforscht. Eine ganze Anzahl neuer Feststellungen betreffend das Auftreten einiger wertvollen Arten auf dem genannten Gebiet, muß also, weil zum ersten Mal festgestellt, noch nachgeprüft werden.

Die bisherige, wissenschaftliche Erforschung der Lepidopterenfauna Schlesiens betraf hauptsächlich die Umgebung von Tarnowskie Góry und Katowice. Es kommt jetzt also noch eine ganze Anzahl von Ortschaften hinzu, deren Verteilung auf die Wojwodschaft aus der beigefügten Karte ersichtlich ist.

In den systematischen Arbeiten früherer Forscher werden aus dem Gebiete von Polnisch-Schlesien 748 Arten und 325 Abarten angegeben, wovon auf Oberschlesien 740 Arten entfallen. Bei Berücksichtigung der vorliegenden Arbeit kommen noch 82 neue Arten und 130 Abarten hinzu, wovon 49 Arten auf dem Gebiet von Oberschlesien gefunden wurden.

Die systematische Einteilung der vorliegenden Arbeit ist auf das Seitz'sche Werk gestützt; außerdem bediente ich mich bei Bestimmung der Typen des Werkes von Spuler. Schwierigere Formen bestimmte ich vergleichsweise im physiographischen Museum der Akademie der Wissenschaften in Kraków. Bei einigen Arten bediente ich mich der Methode der Untersuchung des Kopulationsapparates; so z. B. bestimmte ich alle unsicheren Vertreter der Gattung *Eupithecia* (*Tephroclystia*) auf diese Weise. Einen großen Dienst erwies mir hier H. Ing. Masłowski aus Zawiercie, indem er mich diese Bestimmungsmethode lehrte und der mir auch alle wertvolleren Exemplare präparierte.

Die für Schlesien neuen Arten und Abarten sind in der Arbeit mit 1 Stern versehen, die für Polen neuen hingegen mit 2 Sternen. Die selteneren Lepidopteren sind mit einer genauen Ortsangabe versehen, wobei auch in Klammern die Abkürzungen der Namen der bisherigen Sammler angegeben sind.

Um eine Übersicht aller bisher bekannten Schmetterlinge Schlesiens zu geben, füge ich am Ende des systematischen Teiles ein Verzeichnis der von Raebel und Skala angeführten, von mir aber noch nicht festgestellten Arten bei. In ihrem Verzeichnis, geben die Brüder Mańkowski mehrere seltene Schmetterlingsarten aus dem Teschner Schlesien an. Weil aber gewisse Zweifel in dieser Hinsicht bestehen (z. B. *Mel. cynthia* Hbn. — eine alpine Art), sowie auch wegen der zeitlich schon entlegenen Sammelarbeit der Brüder Mańkowski, deshalb führe ich diese Arten nur in der Rubrik der für Schlesien zweifelhaften Arten an.

Das Terrain meiner Forschungen teilte ich in 4 Rayons ein: 1. die Gegenden von Ustroń, 2. das Teschner Hügelland, 3. Oberschlesien (die Gegend von Katowice, Mysłowice, Chwałowice), 4. das Weichseltal im Kreise Pleß und das Odertal im Kreise Rybnik.

Der erste Rayon, das ist die unmittelbarste Gegend von Ustroń, wo ich am genauesten die Równica (883 m hoch) erforscht habe. Die Namen der einzelnen Ortschaften, welche sich auf dem Gebiet der Równica befinden sind folgende: Zawodzie (das Terrain am Fuße der Równica im Süden), Maków (der Weg von Ustroń aus, auf die Gebirgsspitze, ungefähr in der Mitte der Bergeshöhe); Lipowiec (der westliche Abhang bis zur Mitte der Bergeshöhe); Brenna (die nord- und westlichen Abhänge). Was den geologischen Bau betrifft, so gehört dieses Gebiet zu dem sogenannten Godulaer Flachland, welches größtenteils aus Sandstein — teilweise auch aus Schiefer besteht. Im Vergleich mit dem benachbarten Teschner Hügelland, zeichnet sich dessen Boden, durch Mangel an Kalk aus was einen bestimmenden Einfluß auf den Charakter der Flora hat. Der ursprüngliche Buchenwald welcher die höher gelegenen Partien bedeckt, zeigt uns eine verärmte Buchenfazies (Fagetum), was typisch für die Karpathen ist. Die mittleren Hügelstreifen sind mit meistens künstlich angelegten Nadelwäldern bedeckt und vermischt mit Eich-, Ahorn- und Birkenbäumen, hin und wieder treten vereinzelte Lärchen auf. Die Lichtungen auf der Südseite, welche viel Sonne haben, sind mit Heidelbeeren (*Vaccinium myrtillus*) und Heidekraut (*Calluna vulgaris*), in feuchteren Gegenden — die Bäche entlang — mit verschiedenen Arten von Brombeersträuchern (*Rubus* sp.), Rosen (*Rosa* sp.) und

Wurmfarn (*Aspidium filix mas.*) bedeckt. Der Waldboden ist hauptsächlich mit Hagedorn (*Crataegus oxyacantha*), Traubenkirschbaum (*Prunus padus*), und wilden Rosen (*Rosa canina*) bedeckt.

Zu den häufigsten Krautpflanzen gehören der Baldreis (*Senecio nemorensis*) und die Wilde Balsamine (*Impatiens noli tangere*).

Auf der südöstlichen Seite des Berges befindet sich in einem nicht zu großem Raum ein reiner Birkenhain.

Für diese Terrains sind folgende Gebirgs-Schmetterlingsarten charakteristisch: **Crymodes** (*Hadena*) **rubrivena** Tr., **Euxoa** (*Agrotis*) **birivia** Schiff., **Anaitis praeformata** Hbn., sowie **Cidaria** (*Larentia*) **minorata** Tr. Von den selteneren Arten sind zu erwähnen **Metachrostis** (*Bryophila*) **ravula** Hbn. **ab. ereptricula** Tr. **Habryntis** (*Plogophora*) **scita** Hbn., **Syngrapha** (*Plusia*) **interrogationis** L., **Acasis** (*Lobophora*) **sertata** Hbn., **Eupithecia** (*Tephroclystia*) **distinctaria** H. Schöff. und **lariciata** Frr.

Zum 2. Rayon gehören: der Berg Tuł (621 m hoch) welcher sich südwestlich von der Czantorja befindet, die einige Kilometer entfernten Gegenden von Bażanowice und Dziegielów, außerdem fügte ich noch die nordwärts — an der Oder — gelegenen Gegenden von Lubomia bei. Das Gebiet von Bażanowice, Dziegielów und des Berges Tuł bildet das sogenannte Teschner Flachland, welches im Gegensatz zu dem obenbeschriebenen Godulaer Flachland aus Kalkstein und Schiefer gebaut ist. Die hier auftretenden Pflanzenkomplexe haben auch einen ganz anderen Charakter als jene im oben beschriebenen (1.) Rayon und werden von der geographischen Lage stark beeinflußt. Das Teschner Hügelland welches in süd-westlicher Richtung etwas hervortritt ist unmittelbar mit der Gebirgseinsenkung zwischen den Sudeten und Karpathen — der sogenannten Mährischen Pforte verbunden, welche die Donauländer mit dem Weichsel- und Odertal verbindet. Die hier herrschenden natürlichen Pflanzenkomplexe sind reine Laubwälder mit den häufigsten: Linden (*Tilia parvifolia*), Eichen (*Quercus pedunculata*), Feldahorn (*Acer campestre*), Bergahorn (*Acer pseudoplatanus*), Esche (*Fraxinus excelsior*), Weißbuche (*Carpinus betulus*) und schließlich Buchen (*Fagus silvatica*), welche stellenweise einen

selbstständigen Waldbestand bilden. Die hin und wieder auftretenden Nadelwälder wurden hier künstlich angelegt. Der Boden der Laubwälder ist reichlich mit Hagedornsträuchern (*Crataegus oxyacantha*), verschiedenen Rosenarten (*Rosa sp.*), Haselnußsträuchern (*Corylus avellana*), Traubenkirschbäumen (*Prunus padus*), Bachholder (*Viburnum opulus*), Pfaffenhütchen (*Evonymus europaea*), Heckenkirsche (*Lonicera xylosteum*) und anderen bedeckt. Das Waldgras ist üppig mit der für die Wälder von Bażanowice und Dziegielów charakteristischen Cieszynianka (Teschnerblümchen) (*Hacquetia epipactis*).

Die Seiten und die Spitze des Berges Tuł bedecken, außer den stellenweise auftretenden Laubwäldern, üppige ursprüngliche Wiesen mit den häufigsten süßen Gräsern und Kräuterpflanzen verschiedener Art. Hier treten auch zahlreiche Arten von Orchideen, Vertreter der Umbelliferen (*Umbelliferae*) und Schmetterlingsblütler (*Papilionaceae*) auf; auch herrscht stellenweise die Herbstzeitlose (*Colchicum autumnale*).

Die für diese Gegend charakteristischen Schmetterlinge sind folgende: *Nemeobius lucina* L., *Limenitis camilla* F. (*sibilla* L.), *Zygaena angelicae* O., *Drymonia querna* F., *Lophopteryx cuculla* Esp., *Eriopygodes* (*Mythimna*) *imbecilla* F., *Athetis* (*Caradrina*) *pulmonaris* Esp., *Ptychopoda* (*Acidalia*) *pallidata* Schiff., *Cidaria* (*Larentia*) *cuculata* Hufn., *Cid.* (*Lar.*) *didymata* L., *Cid.* (*Lar.*) *olivata* Schiff. und *Eupithecia* (*Tephroclystia*) *denotata* Hbn.

Die hügeligen Gegenden von Pogrziebień, Brzezcie, Lubomia und Syrynia im Kreise Rybnik, welche mit mächtigen Lehm-schichten bedeckt sind, besitzen eine ursprüngliche Pflanzenwelt, deren Charakter den Teschner Wäldern ähnlich ist. Die faunistischen Verhältnisse der Schmetterlinge dieser Gegenden erinnern uns vollständig an die Gegend von Tuł, Dziegielów und Bażanowice. Die Verschiedenartigkeit der Formen ist jedoch im Kreise Teschen größer. Die Ähnlichkeit dieser beiden Terrains tritt speziell dadurch deutlich hervor, daß dort gemeinsame lokale Schmetterlingsarten wie: *Ptychopoda pallidata* Schiff., *Eupithecia* (*Tephroclystia*) *denotata* Hbn. und *E. (T.) tripunctaria* H.-Schäff (*albipunctata* Haw.) vorkommen. Aus diesem Grunde fügte ich diese Gegenden dem 2. Rayon bei.

Der 3. Rayon umfaßt jenen Streifen Oberschlesiens, welcher sich von Kosztowy-Krasowy bei Mysłówice die Eisenbahn-

schiene entlang bis Wielki Chełm zieht. Zu diesem Teil zählte ich auch die Gegend, wo die Przemsza in die Weichsel mündet, die allernächste Gegend von Katowice, Murcki und den benachbarten Ochojec, zuletzt noch Chwałowice im Kreise Rybnik.

Dies sind meistens Sand- und Lehmgenden, welche bei Katowice und Murcki in ein typisches Hochland übergehen. Hier überwiegen Kiefernwälder vermischt mit Fichten, Birken, Espen, seltener mit Eichen. Eine Ausnahme bildet der Wald in Murcki, der aus Buchen und Eichen besteht. Der Boden ist oft feucht, torfartig, stellenweise mit der Moorheidelbeere (*Vaccinium uliginosum*) und Porst (*Ledum palustre*) bedeckt. Auf trockeneren Stellen wachsen: Heidekraut, Heidelbeer- und Blaubeersträucher sowie Adlerfarn (*Pteridium aquilinum*).

An Sträuchern gibt es hier verschiedene Arten von Weiden, Himbeeren, Brombeeren, Schwarzdorn- und Kreuzdornsträuchern.

Die Schmetterlingsfauna ist trotz des hier herrschenden Mangels an Pflanzen sehr reich. Charakteristisch für diesen Rayon sind folgende Arten: *Colias palaeno* L. v. *europome* Esp., *Rhyparia purpurata* L., *Cerastis (Agrotis) sobrina* Bsd., *Lithophane (Xylina) lambda* F. v. *sommiculosa* Hering, *Crymodes (Hadena) furva* Hbn., *Parastichtis (Hadena) unanimis* Hbn., *Talpophila (Celaena) matura* Huft., *Lithomoia (Hyppa) rectinilea* Esp., *Athetis (Caradrina) selini* Dsd., *Pachycnemia hippocastanaria* Hbn., *Anarta cordigera* Thnbg., *Chloantha (Calocampa) solidaginis* Hbn. und *Acanthopsyche atra* L.

Zum 4. Rayon gehört das Terrain von Nowy-Bieruń — die Weichsel entlang — bis zur Mündung der Przemsza, die allernächste Gegend von Oświęcim, sowie Ligota Tworkowska (Kreis Rybnik) und der an der Oder gelegene Ort Buków. Als ich den Abschnitt der Weichselgebiete von Nowy-Bieruń bis zur Przemszamündung erforschte, nahm ich beide Ufer dieser zwei Flüsse im Radius einiger Kilometer in Betracht. Das ganze obige Terrain einschließlich der Gegenden von Ligota Tworkowska bilden Flußalluvien.

Den größten Raum nehmen ein: Wiesen und Felder sowie Fischerwirtschaften. Die Ufer der Weichsel, Soła und Oder sind mit Dickichten von Purpurweiden bedeckt. Inmitten dieser wachsen vereinzelt Pappeln, Weiden, Erlen, seltener Eichen, Birken und Linden. Die Teiche und Gestade sind mit Schilf,

Rohr und zahlreichen Wasserpflanzen verwachsen. Die Wälder sind klein, meistens gemischt, und befinden sich im Oświęcimer Gebiet größtenteils in der Gegend von Zaborze, Poręba, Bobrek und Brzeszcze.

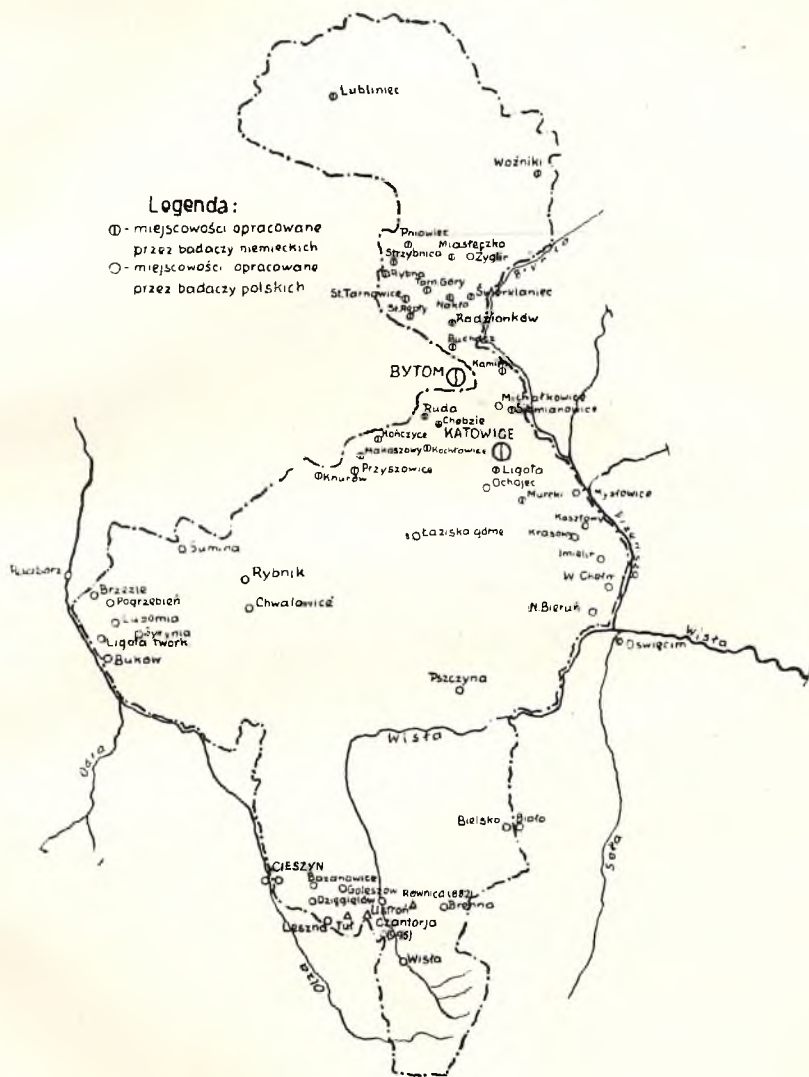
Auf diesen Terrains erscheinen: *Chrysophanus phlaeas* L. *ab. alba* Tutt., *Lycaena euphemus* Hbn., *Lyc. arcas* Rott., *Pelosis muscerda* Hufn., *Metachrostis (Bryophila) raptricula* Hbn. *Archanara (Nonagria) geminipuncta* Haw., *A. (N.) sparganii* Esp., *A. (N.) algae* Esp., *Catocala electa* Bkh., *Epizeuxis calvaria* F., *Calymnia pyralina* View., und *Hydroecia petasitis* Dbl.

Es besteht eine gewisse Gemeinschaft der Charaktere in der Fauna der Macrolepidoptera des 1 Rayons das h. die Gegenden von Ustroń und der Równica — und des 3 Rayons (Oberschlesien). Auf diesen Terrains bemerkt man bei gewissen Schmetterlingsarten eine starke Tendenz zur Verdunkelung der Flügel. Und so trifft auf diesen beiden Teilen: *Biston (Amphidasis) betularia* L. *ab. carbonaria* Jord. und *ab. insularia* Thiery — M., *Boarmia repandata* L. *ab. nigricata* Fuchs, *B. roboraria* Schiff., *ab. infuscata* Stgr., *B. punctinalis* Scop. (*consortaria* F.) *ab. humperti* Hump. Außerdem befinden sich auch einige Schmetterlingsarten, die auf den Torfgebieten Oberschlesiens vorkommen — auf der Równica z. B. *Polia (Manestra) glauca* Hbn. *Lithomoia (Hyppa) rectilinea* Esp., *Acantopsyche atra* L. (*opacella* H.—Schäff.)

Da ich die Möglichkeit hatte, viele Schmetterlingsarten während ihres ganzen Fluges zu beobachten, konnte ich unter ihnen einen gewissen Prozentsatz zwergartiger Exemplare feststellen, welche jedes Jahr erscheinen. Auf den Tafeln stellte ich die auffallendsten Typen dieser Zwergschmetterlinge zusammen. Unter ihnen fand ich Männchen und Weibchen in gleicher Zahl. Interessant ist doch die Unregelmäßigkeit in der Zeit des Erscheinens einiger Arten, in verschiedenen oft sogar unweit von sich entfernten Ortschaften. So z. B. die Arten: *Melitea cinxia* L. und *M. athalia* Rott., welche an der Przemszamündung Anfang Juni erscheinen, verspäten die Zeit ihres Fluges beinahe um einen Monat in den nicht weit entfernten Kosztowy-Krasowy (J. 1930). Auf der Równica, wo ein strengeres Klima herrscht, ist das Verspäten ihres Erscheinens ganz natürlich — es schwankt in den Grenzen von ± 2 Wochen.

Interessant wäre der Fang von **Catocala puerpera** Giorne bei Mysłówice. Diese Art kommt in Südeuropa vor. Ungarn und Österreich (Wien) sind die nördlichst gelegenen Länder, wo noch diese Art erscheint. Man nimmt an, daß dieses Exemplar mit den Strömungen der Südwinde, welche im heißen Sommer des Jahres 1930 ununterbrochen von Juni bis Ende Juli wehten, zu uns kam.

Mapka Śląska z miejscowościami opracowanymi pod względem lepidopterologicznym.

Tablica I.

1. *Melitaea cinxia* L.
2. } " " ab. *obscurior* Stgr.
3. }
4. } *Argynnis selene* Schiff; formy melanotyczne.
5. }
6. } *Chrysophanus phlaeas* L. ab. *alba* Tutt.
7. }
8. *Zygaena lonicerae* Scheven; forma typowa.
9. " " " ab. *privata* Burg.
10. " " " forma *skarłata*.
11. *Chrysophanus phlaeas* L.
12. *Acanthopsyche atra* L. (opacella H.-Schäff.) ♂ i *koszyczek* ♀.
13. *Roeselia (Nola) albula* Schiff.
14. " " " " ab. *fascialis* Spul.
15. *Zygaena trifolii* Esp. ab. *seximaculata* Obthr.
16. *Hylophila prasinana* L.
17. " " " " ab. *rubrostrigata* Rbl.
18. *Macrothylacia rubi* L. ab. *conjuncta* Tutt.
19. *Drymonia trimacula* Esp. v. et ab. *dodonaea* Hbn.
20. " " " forma *zbliżona* do typowej.
21. *Rhyacia vestigialis* Rott.
22. " " " ab. *nigra* Tutt.
23. " " " okaz *skarłaty*.
24. " " " v. *albidior* Peters.

Tablica I

Okazy nieco pomniejszone.

Tablica II.

1. *Rhyacia ypsilon* Rott.
2. }
3. } " " " ab. *annexa* Steph.
4. " *xanthographa* Schiff. okaz skarlały
5. " *saucia* Hbn.
6. " " " ab. *margaritosa* Haw.
7. *Cerastis* (*Agrotis*) *sobrina* Bsd.
8. *Pachetra* (*Mamestra*) *fulminea* F.
9. " " " " ab. *bombycina* Ev.
10. *Monima* (*Taeniocampa*) *gothica* L.
11. " " " " ab. *rufa* Tutt.
12. }
13. } " " " " formy ze zredukowanym rysunkiem.
14. " " " " ab. *pallida* Tutt.
15. *Conistra* (*Orrhodia*) *erythrocephala* F. ab. *impunctata* Spul.
16. *Amathes* *lychnidis* F. (*Orthosia* *pistacina* F.).
17. " " " okaz silnie ściemniony.
18. " *circellaris* Hufn.; okaz skarlały.
19. " " " ab. *macilenta* Hbn.
20. *Phytometra* (*Plusia*) *gamma* L. ab. *gammina* Stgr.
21. " " " " forma typowa.
22. *Argynnis* *sylene* Schiff. Tab. I. Nr. 4 odwrócony.

Okazy nieco pomniejszone.

Tablica III.

1. Parastichtis (Hadena) monoglypha Hufn.
2. " " " ab. pallida Fuchs.
3. } " " " formy skarłate.
4. }
5. Aplecta (Mamestra) advena Schiff. ab. unicolor Tutt.
6. " " " forma typowa.
7. Parastich. (Hadena) unanimitis Hbn.
8. }
9. }
10. Trigonophora (Brotolomia) meticolosa L.
11. " " " ab. suffusa Warr.
12. Catocala puerpera Giorn.
13. Rhyacia porphyrea Schiff. (Agrotis strigula Thnbg.).
14. " " okaz skarłaty.
15. Catocala electa Bkh.
16. " " forma ściemniona.
17. Drepana falcataria L.
18. " " okaz skarłaty.

Okazy nieco pomniejszone.

Tablica IV.

1. *Catocala nupta* L.
2. " " subsp. *obscurata* Oberth.
3. *Cidaria luctuata* Schiff. (*Larentia lugubrata* Stgr.).
4. " " " v. *albidior* Alph.
5. " " " ab. *basinigra* Clem.
6. *Boarmia repandata* L. forma skarlała.
7. " " ab. *nigricata* Fuchs.
8. }
9. } " " formy przejściowe do pow. odmiany.
10. " *consonaria* Hbn. ♀.
11. " " ab. *nigra* Bankes ♀.
12. *Pachycnemia hippocastanaria* Hbn.
13. *Chiasma* (*Phasiane*) *clathrata* L. okaz skarlały.
14. *Gonodontis bidentata* Cl.
15. " " ab. *nigra* Prout.
16. *Ematurga atomaria* L.
17. }
18. } " " formy skarlałe.
19. *Macaria* (*Semiothisa*) *notata* d. ab. *innotata* Fuchs.
20. " " " forma typowa.
21. *Pseudopanthera* (*Venilia*) *macularia* L.
22. " " " ab. *albicans* Oberth.
23. *Chiasma* (*Phasiane*) *clathrata* L.
24. " " " forma złocisto-żółta, pozbawiona zupeł-
nie białego tła.

Okazy nieco pomniejszone.

Tablica V.

1. }
2. } Apamea oculate L. (Hydroecia nictitans L.).
3. }
4. }
5. } A. fucosa subsp. fucosa Frr. (H. paludis Tutt.).
6. }
7. A. lucens Frr.
8. }
9. } " " albo Tutt.
10. Anaitis efformata Guen. ♀.
11. " " " " ♂.
12. A. plagiata L. ♀.
13. " " " " ♂.
14. Itame (Tamuonoma) wauaria L.
15. " " " ab. v.-nigraria Hatschett
(fuscaria Thubg.).
16. " " " ab. alba Prout.
17. Spilosoma menthastri Esp. ab. krichoffi Pabst.
18. " urticae Esp. ab. blanca Schaw.

Tablica V

Okazy wielkości naturalnej.

WYDAWNICTWA MUZEUM ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

DZIAŁ I

T. I. TADEUSZ DOBROWOLSKI
ŚLĄSKA RZEŻBA LUDOWA W DRZEWIE
na podstawie zbiorów Muzeum Śląskiego w Katowicach
Katowice 1930

T. II. AGNIESZKA DOBROWOLSKA
ŻYWOTEK CIESZYŃSKI
Ze studjów nad strojem i haftem ludowym
Katowice 1930

T. III. KOŚCIÓŁ ŚW. STANISŁAWA W STAREM BIELSKU
Przyczynek do dziejów gotyku w Polsce
Katowice 1932

T. IV. TADEUSZ DOBROWOLSKI
SZTUKA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
Katowice 1933

DZIAŁ II

Nr. 1. STANISŁAW BĄK
PAMIĘTNIK ŻOŁNIERZA-LEGJONISTY
Przyczynek do znajomości gwary Polaków w Morawskiej Ostrawie
Katowice 1930

Nr. 2. KAZIMIERZ DOBROWOLSKI
LISTY JÓZEFA LOMPY DO J. I. KRASZEWSKIEGO
Z LAT 1860—1862
Katowice 1931

Nr. 3. PAMIĘTNIK DRA ANDRZEJA CINCIAŁY,
 notariusza w Cieszynie (1825—1862)
Wydął i wstępem zaopatrzył Jan St. Bystroń, Prof. Uniw. Jagiell.
Katowice 1931

Nr. 4. LUDWIK MUSIOŁ
DZIEJE SZKÓŁ PARAFJALNYCH W DAWNYM DEKANACIE
PSZCZYŃSKIM
Katowice 1932

DZIAŁ III

Nr. 1. MARJAN KOCZWARA
SZATA ROŚLINNA BESKIDU USTRŃSKIEGO
Katowice 1930

Nr. 2. JÓZEF MOTYKA
MATERJAŁY DO FLORY POROSTÓW ŚLĄSKA
Katowice 1930

Nr. 3. EDWARD STENZ
Z KLIMATOLOGJI ŚLĄSKA (ROZMIESZCZENIE OPADÓW)
Katowice 1930

Nr. 4. MARJAN KOCZWARA
BARANIA GÓRA JAKO REZERWAT PRZYRODNICZY
Katowice 1931

Nr. 5. ANDRZEJ CZUDEK
GŁUSZEC W LASACH ŚLĄSKICH
Przyczynek do znajomości fauny województwa śląskiego
Katowice 1931

Nr. 6. Z BADAŃ NAD DYLUWJUM ŚLĄSKA
Aniela Kozłowska: Ukształtowanie utworów dyluwjalnych
i flora drasowa z okolic Milowic i Makoszków
Z. Ryżewicz: Ssaki dyluwjalne z piaszkowni pod Milowicami
Katowice 1933

Główna Biblioteka Publiczna

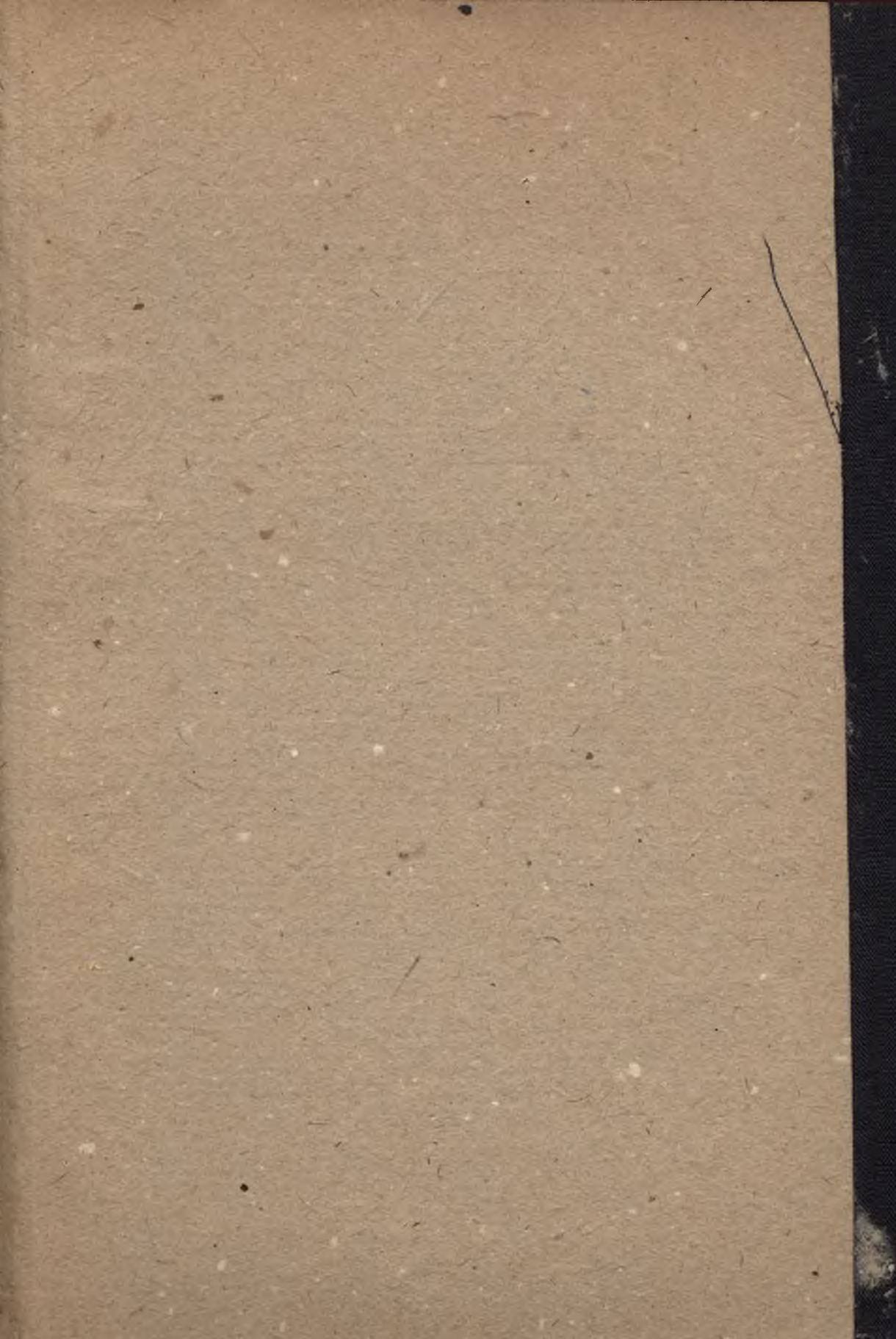
138551	II
<i>138551</i>	Śl.

Min. Ośw. 507b — PZWS C851 X. 49

DRUKARNIA
P. MITRĘGI
W CIESZYNI

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000576518

II 138551